

แนวทางพัฒนากระบวนการบันทึกข้อมูลหลักสูตรในระบบพิจารณาความ
สอดคล้องของหลักสูตร (Checo) ของมหาวิทยาลัยขอนแก่น

โดย

นางณัฐมา ขำศิริ

นางมัทรี วรรณชัย

นางสาวนุชนาถ พันธุ์ราษฎร์

นางสาวสุวารี เขียวคำ

สังกัดสำนักบริหารและพัฒนาระบบราชการ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

ได้รับการสนับสนุนทุนโครงการวิจัยสถาบัน มหาวิทยาลัยขอนแก่น

ประจำปีงบประมาณ 2565

เดือน กันยายน พ.ศ.2565

แนวทางพัฒนากระบวนการบันทึกข้อมูลหลักสูตรในระบบพิจารณาความ
สอดคล้องของหลักสูตร (Checo) ของมหาวิทยาลัยขอนแก่น

โดย

นางณัฐมา ขำศิริ

นางมัทรี วรรณชัย

นางสาวนุชนาถ พันธุ์ราษฎร์

นางสาวสุวารี เขียวคำ

สังกัดสำนักบริหารและพัฒนาระบบการศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น

ได้รับการสนับสนุนทุนโครงการวิจัยสถาบัน มหาวิทยาลัยขอนแก่น

ประจำปีงบประมาณ 2565

เดือน กันยายน พ.ศ.2565

ณัฐมา ขำศิริ และคณะ 2565. แนวทางพัฒนากระบวนการบันทึกข้อมูลหลักสูตรในระบบพิจารณา
ความสอดคล้องของหลักสูตร (Checo) ของมหาวิทยาลัยขอนแก่น

บทคัดย่อ

การดำเนินการวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาแนวทางพัฒนากระบวนการบันทึกข้อมูลหลักสูตรในระบบพิจารณาความสอดคล้องของหลักสูตร (Checo) ของมหาวิทยาลัยขอนแก่น โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัญหา อุปสรรคในการบันทึกข้อมูลในระบบพิจารณาความสอดคล้องของหลักสูตรหลักสูตรระดับอุดมศึกษา เพื่อเสนอแนวทาง/ข้อเสนอแนะการบันทึกข้อมูลหลักสูตรในระบบพิจารณาความสอดคล้องของหลักสูตรระดับอุดมศึกษา โดยศึกษาจากหลักสูตรที่อยู่ในขั้นตอนการบันทึกข้อมูลในระบบพิจารณาความสอดคล้องของหลักสูตร จำนวน 23 หลักสูตร และหลักสูตรที่อยู่ในขั้นตอนการแก้ไขตามข้อเสนอแนะของ สป.อว. จำนวน 64 หลักสูตร รวมจำนวน 87 ผลการศึกษาสภาพการบันทึกและการแก้ไขข้อมูลหลักสูตรในระบบพิจารณาความสอดคล้องของหลักสูตรระดับอุดมศึกษาพบว่ามีการปฏิบัติในการบันทึกข้อมูลหลักสูตรในระบบพิจารณาความสอดคล้องของหลักสูตรทุกประเด็นอยู่ในระดับมากในทุกประเด็น ด้านปัญหาอุปสรรคในการบันทึกข้อมูลนั้น พบว่าระยะเวลาในการบันทึกข้อมูลหลักสูตรในระบบและแก้ไขข้อมูลหลักสูตร มากที่สุดคือ 7 วันขึ้นไป จำนวนครั้งที่ได้รับการแจ้งให้แก้ไขจาก สป.อว.ก่อนการรับทราบหลักสูตรมากกว่า 3 ครั้ง เมื่อเกิดปัญหาในการบันทึกข้อมูลหลักสูตรในระบบไม่สามารถแก้ไขปัญหาด้วยตนเอง ต้องขอคำแนะนำจากหน่วยงานกลางของมหาวิทยาลัย ระยะเวลาทั้งหมดในการรับทราบหลักสูตรในระบบมากกว่า 120 วัน ประเด็นที่ได้รับแจ้งให้แก้ไขมากที่สุดคือส่วน 3 ซึ่งประกอบด้วย คุณสมบัติผู้เรียน การพัฒนาผลการเรียนรู้ในแต่ละด้าน จำนวนผู้เรียน เกณฑ์สำเร็จการศึกษา และไฟล์รายละเอียดหลักสูตร (มคอ.2) ปัจจัยที่ส่งผลให้บันทึก/การแก้ไขข้อมูลหลักสูตรในระบบพิจารณาความสอดคล้องของหลักสูตรไม่เป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ คือ มีภาระงานหลายอย่าง ระบบเกิดข้อผิดพลาด ข้อมูลที่ต้องเพิ่มเติมในระบบไม่ครบถ้วน เปลี่ยนผู้ปฏิบัติงานทำให้ขาดความต่อเนื่องในการบันทึก/แก้ไขข้อมูล และไม่มีข้อมูล User และ Password ทำให้ไม่สามารถเข้าสู่ระบบได้ แนวทาง/ข้อเสนอแนะคือ สป.อว.พิจารณาหลักสูตรให้เร็วขึ้น ควรมีระบบการแจ้งเตือนเพื่อให้ทราบสถานะของหลักสูตร ควรมีการอบรมการใช้งานระบบ ควรมีการพิจารณาภาระงานของเจ้าหน้าที่ให้มีความเหมาะสม

คำสำคัญ : ระบบพิจารณาความสอดคล้องของหลักสูตร การรับทราบหลักสูตร

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษาวิจัยครั้งนี้สำเร็จลุล่วงด้วยความเมตตากรุณา และความช่วยเหลือเกื้อกูล รวมถึงกำลังใจจากหลายท่านหลายฝ่าย ส่งผลให้ผู้วิจัยดำเนินการวิจัยจนสำเร็จลุล่วง จึงขอกราบขอบพระคุณด้วยความซาบซึ้งใจยิ่งไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณบุคลากรงานหลักสูตรและสหกิจศึกษา ที่ช่วยในการให้คำแนะนำ รวมถึงข้อเสนอแนะต่าง ๆ เพื่อช่วยให้งานวิจัยฉบับนี้สมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

ขอขอบพระคุณ คุณธีรณัฐ หาญโสภณ คุณปวีณา จันทนพิมพ์ ที่กรุณาตรวจสอบเครื่องมือในการวิจัยและให้ข้อเสนอแนะในการปรับแก้ไข

การวิจัยครั้งนี้ได้รับความอนุเคราะห์จากมหาวิทยาลัยขอนแก่น ในการให้ทุนสนับสนุนเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการทำวิจัยของบุคลากร

ณัฐมา ขำศิริและคณะ

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อ.....	ก
กิตติกรรมประกาศ.....	ก
สารบัญ.....	ค
สารบัญตาราง.....	จ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย	4
3. ผลที่จะได้รับ :	4
4. ขอบเขตของการวิจัย	4
5. นิยามศัพท์เฉพาะ	5
6. ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย	6
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	7
1. กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2552	7
2. แนวทางการปฏิบัติตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2552	14
3. ขั้นตอนการปฏิบัติตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ	17
4. เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับอุดมศึกษา พ.ศ. 2558	27
5. แนวปฏิบัติในการนำเสนอหลักสูตรระดับอุดมศึกษาต่อสำนักปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา	34
6. การประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับอุดมศึกษา	35
7. แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตร	38
8. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	49
บทที่ 3 วิธีดำเนินการศึกษาวิจัย.....	54
1. รูปแบบการวิจัย	54
2. กลุ่มเป้าหมาย	54
3. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล	55

4. การสร้างเครื่องมือ	55
5. การเก็บรวบรวมข้อมูล	56
6. การวิเคราะห์ข้อมูล	56
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	73
1. สรุปผลการศึกษา	74
2. อภิปรายผล	76
เอกสารอ้างอิง	79
ภาคผนวก.....	82
ประวัติผู้วิจัย.....	88

สารบัญตาราง

หน้า

ตารางที่ 1	สถานะของผู้ตอบแบบสอบถาม	59
ตารางที่ 2	เพศของผู้ตอบแบบสอบถาม	59
ตารางที่ 3	อายุของผู้ตอบแบบสอบถาม	60
ตารางที่ 4	ตำแหน่งทางวิชาการของผู้ตอบแบบสอบถาม	60
ตารางที่ 5	ระยะเวลาที่ปฏิบัติงานด้านหลักสูตรของผู้ตอบแบบสอบถาม	61
ตารางที่ 6	การปฏิบัติงานด้านหลักสูตรของผู้ตอบแบบสอบถาม	61
ตารางที่ 7	การเข้ารับการอบรมด้านการบันทึกข้อมูลหลักสูตรในระบบพิจารณาความสอดคล้องของหลักสูตร (Checo) ของผู้ตอบแบบสอบถาม	62
ตารางที่ 8	ค่าร้อยละ (Percentage) ของการปฏิบัติด้านการบันทึกข้อมูลในระบบพิจารณาความสอดคล้องของหลักสูตร	63
ตารางที่ 9	ระยะเวลาการบันทึกข้อมูลหลักสูตรในระบบ CHECO ครั้งแรก	66
ตารางที่ 10	จำนวนครั้งในการแจ้งแก้ไขจาก สป.อว. ก่อนการรับทราบ	66
ตารางที่ 11	ระยะเวลาการแก้ไขหลักสูตรตามข้อเสนอแนะของ สป.อว.	67
ตารางที่ 12	การแก้ไขปัญหาระหว่างการบันทึกข้อมูลหลักสูตรในระบบ CHECO	67
ตารางที่ 13	ระยะเวลาทั้งหมดในการรับทราบหลักสูตรในระบบ CHECO	68
ตารางที่ 14	สป.อว.แจ้งแก้ไขในส่วนใดมากที่สุด	69
ตารางที่ 15	ปัจจัยที่ส่งผลให้การบันทึก/การแก้ไขข้อมูลหลักสูตรในระบบพิจารณาความสอดคล้องของหลักสูตรไม่เป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนดไว้	70

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาถือว่ามีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาประเทศ เพราะการศึกษาในระดับอุดมศึกษามีหน้าที่หลักในการสร้างความมั่งคั่งทางปัญญา ผ่านกระบวนการผลิตกำลังคนระดับสูง การพัฒนาการวิจัย ส่งเสริมความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี โดยจัดการศึกษาภายใต้การกำกับดูแลของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (สกอ.) กระทรวงศึกษาธิการ ซึ่ง สกอ. ได้จัดทำมาตรฐานการอุดมศึกษาขึ้นเพื่อเป็นกลไกในการกำหนดนโยบายของสถาบันอุดมศึกษาเพื่อนำไปสู่การพัฒนาการอุดมศึกษา ประกอบด้วย 1) มาตรฐานด้านคุณภาพบัณฑิต 2) มาตรฐานด้านการบริหารจัดการการอุดมศึกษา 3) มาตรฐานด้านการสร้างและพัฒนาสังคมฐานความรู้ และสังคมแห่งการเรียนรู้ ต่อมาในปี พ.ศ.2552 สกอ. ได้จัดทำกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2552 สำหรับใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรจัดการเรียนการสอนและพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา ส่งเสริมให้มีการศึกษาตลอดชีวิต และพัฒนาคุณภาพมาตรฐานการจัดการศึกษาของมหาวิทยาลัยในประเทศไทยให้มีคุณภาพและมาตรฐานใกล้เคียงกัน โดยกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติจะช่วยกำหนดความมีมาตรฐานในการจัดการศึกษาในทุกชั้นตอนอย่างเป็นระบบ เปิดโอกาสให้สถาบันอุดมศึกษา จัดหลักสูตรกระบวนการเรียนการสอนได้อย่างหลากหลาย คุณภาพของบัณฑิตมีมาตรฐานผลการเรียนรู้ตามที่มุ่งหวัง สามารถประกอบอาชีพได้อย่างมีความสุขและภาคภูมิใจ เป็นที่พึงพอใจของนายจ้างและเป็นคนดีของสังคม ช่วยเพิ่มความเข้มแข็งและขีดความสามารถในการพัฒนาประเทศชาติได้ (สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา, 2553) ปัจจุบันได้มีการปรับเปลี่ยนจากสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (สกอ.) กระทรวงศึกษาธิการ เป็นสำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (สป.อว.)

กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2552 เน้นการจัดการศึกษาที่ผลการเรียนรู้ (Learning Outcomes) ของนักศึกษาอย่างน้อย 5 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านคุณธรรม จริยธรรม 2) ด้านความรู้ 3) ด้านทักษะทางปัญญา 4) ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ และ 5) ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ โดยหลักสูตรที่พัฒนาต้องมีหัวข้อและรายละเอียดครบทุกประเด็นแต่หากมีประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับสาขา/สาขาวิชา (มคอ.1) ในสาขาวิชานั้น ๆ หลักสูตรต้องพัฒนาให้เป็นไปตาม มคอ.1 ซึ่งได้กำหนดคุณลักษณะของบัณฑิตในสาขา/สาขาวิชา ปริญญาและองค์ความรู้ที่

เป็นเนื้อหาเท่าที่จำเป็นต้องมีในหลักสูตรสาขา/สาขาวิชา ระดับคุณวุฒินั้นๆ เพื่อเป็นหลักประกัน ผู้ที่สำเร็จการศึกษาจากสถาบันอุดมศึกษาจะมีผลการเรียนรู้ไม่น้อยกว่าที่กำหนด นอกจากนี้ยังส่งเสริมให้สถาบันต่าง ๆ บรรจุนี้อาวิชาในส่วนที่นอกเหนือจากที่กำหนดไว้ได้อย่างอิสระเหมาะสม และตรงกับความต้องการหรือเอกลักษณ์ของแต่ละสถาบัน ทำให้สามารถพัฒนาหลักสูตรได้อย่างหลากหลาย และสอดคล้องกับแนวทางของสถาบันอุดมศึกษา

มหาวิทยาลัยขอนแก่น ได้กำหนดแนวทางในการพัฒนา/ปรับปรุงหลักสูตรให้เป็นไปตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2552 ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรี พ.ศ.2558 ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา พ.ศ.2558 และเกณฑ์มาตรฐานการศึกษาอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง ดังนั้น ทุกหลักสูตรที่จะพัฒนา/ปรับปรุงหลักสูตรต้องดำเนินการให้เป็นไปตามประกาศมหาวิทยาลัยขอนแก่น (ฉบับที่ 1892/2562) เรื่อง การเสนอขออนุมัติหลักสูตรของมหาวิทยาลัยขอนแก่น ซึ่งเป็นกรอบในการดำเนินงานด้านหลักสูตรและการประเมินหลักสูตรของมหาวิทยาลัยขอนแก่นให้มีแนวปฏิบัติที่มีมาตรฐานและเป็นไปในทิศทางเดียวกัน โดยประกาศดังกล่าวได้ระบุถึงวิธีการในการเสนอขออนุมัติหลักสูตรใหม่ และหลักสูตรปรับปรุงมากตั้งแต่กระบวนการแต่งตั้งคณะกรรมการพัฒนา/ปรับปรุงหลักสูตร องค์ประกอบของคณะกรรมการพัฒนา/ปรับปรุงหลักสูตร การจัดทำหลักสูตรให้เป็นไปตามแบบฟอร์มรายละเอียดหลักสูตร (มคอ.2) และตามมาตรฐานที่กำหนดโดยทุกหลักสูตรต้องผ่านความเห็นชอบจากคณะกรรมการประจำคณะก่อนนำเสนอไปยังมหาวิทยาลัย เพื่อเสนอขอความเห็นชอบในการพัฒนา/ปรับปรุงหลักสูตรต่อคณะกรรมการกลั่นกรองหลักสูตร คณะกรรมการสภาวิชาการ และคณะกรรมการสภามหาวิทยาลัย ตามลำดับ ทั้งนี้ เมื่อหลักสูตรผ่านความเห็นชอบจากสภามหาวิทยาลัยแล้ว สำนักปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (สป.อว.) ได้กำหนดให้ทุกหลักสูตรที่สภามหาวิทยาลัยให้ความเห็นชอบและอนุมัติหลักสูตรแล้วจัดส่งข้อมูลหลักสูตรผ่านระบบสารสนเทศเพื่อพิจารณาความสอดคล้องของหลักสูตรระดับอุดมศึกษา (CHE Curriculum Online : CHECO) ซึ่งเป็นระบบออนไลน์เพื่อรับทราบหลักสูตร โดยสาระสำคัญของการบันทึกข้อมูลในระบบ CHECO จะประกอบด้วย 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป ประกอบด้วย สถานภาพของหลักสูตร ชื่อปริญญาและสาขาวิชา โครงสร้างหลักสูตร

ส่วนที่ 2 ข้อมูลอาจารย์ ประกอบด้วย อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร อาจารย์ประจำหลักสูตร ระบบการจัดการศึกษา มติสภามหาวิทยาลัย

ส่วนที่ 3 คุณสมบัติผู้เรียน ประกอบด้วย การพัฒนาผลการเรียนรู้ในแต่ละด้าน คุณสมบัติผู้เรียน จำนวนผู้เรียน เกณฑ์สำเร็จการศึกษา และไฟล์รายละเอียดหลักสูตร (มคอ.2)

ทั้งนี้เมื่อบันทึกข้อมูลในระบบ CHECO ทั้ง 3 ส่วนแล้ว ระบบจะแสดงสถานะในแต่ละส่วนเป็น 100% คณะจะดำเนินการส่งข้อมูลมายังมหาวิทยาลัยเพื่อให้ตรวจสอบก่อนส่ง สป.อว. ซึ่งคณะสามารถติดตามตรวจสอบสถานะของหลักสูตรด้วยตนเองได้ โดยสถานะที่ปรากฏในโปรแกรม CHECO มีดังนี้

W	=	รอส่ง
W1	=	ส่งไประดับมหาวิทยาลัย
S/ครั้งที่(Date)	=	ส่งไป สป.อว.แล้ว (เมื่อวันที่)
E/ครั้งที่(date)	=	ส่งให้มหาวิทยาลัยแก้ไข
A1/ครั้งที่(date)	=	หัวหน้าฝ่าย (ตรวจสอบ)
A2/ครั้งที่(date)	=	ผู้อำนวยการกลุ่ม (ตรวจสอบ)
A3/ครั้งที่(date)	=	ผู้อำนวยการสำนัก/กอง (ตรวจสอบ)
A4/ครั้งที่(date)	=	ปลัดกระทรวงฯ (ตรวจสอบ)
P(date)	=	พิจารณาความสอดคล้องและออกรหัสหลักสูตรเรียบร้อยแล้ว

จากการพัฒนาหลักสูตรเพื่อให้เป็นไปตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2552 เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับอุดมศึกษา พ.ศ.2558 และการบันทึกข้อมูลหลักสูตรในระบบพิจารณาความสอดคล้องของหลักสูตร (CHECO) ดังกล่าว ปรากฏว่ามีหลักสูตรในระบบพิจารณาความสอดคล้องของหลักสูตร (CHECO) จำนวน 331 หลักสูตร โดยแบ่งสถานะเป็น สป.อว. รับทราบแล้ว จำนวน 220 หลักสูตร (60.94%) สป.อว.พิจารณาแล้วมีข้อแก้ไขและอยู่ระหว่างคณะแก้ไข จำนวน 64 หลักสูตร (17.73%) รอสำนักบริหารและพัฒนาวิชาการตรวจสอบ 24 หลักสูตร (6.65%) อยู่ระหว่างคณะบันทึกข้อมูลครั้งแรก จำนวน 23 หลักสูตร (6.37%) (ข้อมูล ณ วันที่ 5 พฤศจิกายน 2564) ซึ่งในการบันทึกข้อมูลในระบบพิจารณาความสอดคล้องของหลักสูตร (CHECO) ครั้งแรก และการแก้ไขตามข้อเสนอแนะของ สป.อว.นั้นหลักสูตรมีการใช้ระยะเวลาในการดำเนินงานแต่ละขั้นตอนเป็นเวลานาน ซึ่งภาพรวมของการบันทึกข้อมูลครั้งแรกในระบบพิจารณาความสอดคล้องของหลักสูตร การตรวจสอบ/แก้ไขตามข้อเสนอแนะจาก สป.อว. จนถึงหลักสูตรได้รับการรับทราบจาก สป.อว. ใช้ระยะเวลามากกว่า 120 วัน ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาปัญหาอุปสรรค ในการบันทึกข้อมูลในระบบพิจารณาความสอดคล้องของหลักสูตร เพื่อนำไปพัฒนาแนวทางการบันทึกข้อมูลในระบบพิจารณาความสอดคล้องของหลักสูตรเพื่อให้การรับทราบหลักสูตรเป็นไปด้วยความรวดเร็วและใช้ระยะเวลาในการบันทึก/แก้ไขหลักสูตรในระบบพิจารณาความสอดคล้องของหลักสูตรลดลง

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการบันทึกและแก้ไขข้อมูลหลักสูตรในระบบพิจารณาความสอดคล้องของหลักสูตรระดับอุดมศึกษา
2. เพื่อศึกษาปัญหา อุปสรรคในการบันทึกข้อมูลในระบบพิจารณาความสอดคล้องของหลักสูตรระดับอุดมศึกษา
3. เพื่อเสนอแนวทาง/ข้อเสนอแนะการบันทึกข้อมูลหลักสูตรในระบบพิจารณาความสอดคล้องของหลักสูตรระดับอุดมศึกษา

3. ผลที่จะได้รับ :

1. ได้ทราบถึงสภาพการบันทึกและแก้ไขข้อมูลหลักสูตรในระบบพิจารณาความสอดคล้องของหลักสูตรระดับอุดมศึกษา
2. ได้ทราบปัญหา อุปสรรคในการบันทึกข้อมูลหลักสูตรในระบบพิจารณาความสอดคล้องของหลักสูตรระดับอุดมศึกษา
3. ได้แนวทาง/ข้อเสนอแนะการบันทึกข้อมูลหลักสูตรในระบบพิจารณาความสอดคล้องของหลักสูตรระดับอุดมศึกษา

4. ขอบเขตของการวิจัย

4.1 ขอบเขตด้านประชากร

- 4.1.1 หลักสูตรที่อยู่ในขั้นตอนการบันทึกข้อมูลในระบบพิจารณาความสอดคล้องของหลักสูตร จำนวน 23 หลักสูตร (ข้อมูล ณ วันที่ 5 พฤศจิกายน 2564)
- 4.1.2 หลักสูตรที่อยู่ในขั้นตอนการแก้ไขตามข้อเสนอแนะของ สป.อว. จำนวน 64 หลักสูตร (ข้อมูล ณ วันที่ 5 พฤศจิกายน 2564)

4.2 ขอบเขตด้านเวลา

การศึกษานี้ มุ่งศึกษาหลักสูตรที่อยู่ในขั้นตอนการบันทึกข้อมูลและในระบบพิจารณาความสอดคล้องของหลักสูตร และ หลักสูตรที่อยู่ในขั้นตอนการแก้ไขตามข้อเสนอแนะของ สปอว สถานะ ณ วันที่ 5 พฤศจิกายน 2564

5. นิยามศัพท์เฉพาะ

มหาวิทยาลัย หมายถึง มหาวิทยาลัยขอนแก่น

สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (สกอ.) หมายถึง หน่วยงานที่กำกับดูแลทางด้านหลักสูตรการศึกษาเพื่อให้เป็นไปตามมาตรฐานและกรอบคุณวุฒิที่กำหนดไว้สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัย และนวัตกรรม (อว.) หมายถึง หน่วยงานราชการ ส่วนกลางประเภทกระทรวงของไทย มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการส่งเสริม สนับสนุน และกำกับ การอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ การวิจัย และการสร้างสรรค์นวัตกรรม เพื่อการพัฒนาประเทศให้เท่าทันกับการเปลี่ยนแปลงของโลก

สำนักปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัย และนวัตกรรม (สป.อว.) หมายถึง หน่วยงานสังกัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัย และนวัตกรรม มีหน้าที่จัดทำข้อเสนอเกี่ยวกับมาตรฐานการอุดมศึกษาและการประกันคุณภาพการศึกษาระดับอุดมศึกษา

กระบวนการจัดทำหลักสูตร หมายถึง การจัดทำหลักสูตรที่มีอยู่เดิมให้มีความทันสมัย หรือ การจัดทำหลักสูตรใหม่ โดยเป็นการสร้างหลักสูตรขึ้นมาใหม่โดยไม่มีพื้นฐานและแนวคิดจากหลักสูตรเดิม เพื่อให้การจัดทำหลักสูตรทันต่อความเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจ สังคมและสอดคล้องกับความต้องการของผู้ใช้งาน

กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ หมายถึง กรอบที่แสดงระบบคุณวุฒิ การศึกษาระดับอุดมศึกษาของประเทศ ซึ่งประกอบด้วย ระดับคุณวุฒิ ความเชื่อมโยงต่อเนื่องจาก คุณวุฒิระดับหนึ่งไปสู่ระดับที่สูงขึ้น การแบ่งสายวิชา มาตรฐานผลการเรียนรู้ของแต่ละระดับคุณวุฒิ ซึ่งเพิ่มสูงขึ้นตามระดับของคุณวุฒิ ปริมาณการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับเวลาที่ต้องใช้ ลักษณะของ หลักสูตรในแต่ละระดับคุณวุฒิ การเปิดโอกาสในเทียบโอนผลการเรียนรู้จากประสบการณ์ ซึ่งเป็น การส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต รวมทั้งระบบและกลไกที่ให้ความมั่นใจในประสิทธิผลการดำเนินงาน ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติของสถาบันอุดมศึกษาว่าสามารถผลิตบัณฑิตให้ บรรลุคุณภาพตามมาตรฐานผลการเรียนรู้

การประกันคุณภาพการศึกษา หมายถึง การทำกิจกรรมหรือการปฏิบัติภารกิจหลักอย่างเป็น ระบบตามแบบแผนที่กำหนดไว้ โดยมีการควบคุมคุณภาพ การตรวจสอบคุณภาพ และการประเมิน คุณภาพ จนทำให้เกิดความมั่นใจในคุณภาพ และมาตรฐานของดัชนีชี้วัดระบบและกระบวนการผลิต ผลผลิตและผลลัพธ์ของการจัดการศึกษา

รายละเอียดหลักสูตร (มคอ.2) หมายถึง คำอธิบายภาพรวมของการจัดหลักสูตร การจัดการ เรียนการสอนที่จะทำให้นักศึกษามีผลสัมฤทธิ์ของการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยจะถ่ายทอดผลการเรียนรู้ที่ คาดหวังของบัณฑิตที่กำหนดไว้ในกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติและมาตรฐาน

คุณวุฒิสาชา/สาขาวิชาไปสู่การปฏิบัติในหลักสูตร รายละเอียดของหลักสูตรจะช่วยอธิบายให้นักศึกษาทราบว่าตนต้องเรียนวิชาอะไรบ้าง เข้าใจถึงวิธีการสอน วิธีการเรียนรู้ ตลอดจนวิธีการวัดและประเมินผลที่จะทำให้มั่นใจว่าเมื่อเรียนสำเร็จแล้วจะบรรลุมาตรฐานผลการเรียนรู้ตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตร

การวิเคราะห์ความสอดคล้องของหลักสูตร หมายถึง สถานการณ์ของหลักสูตรตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2552 ซึ่งประเมินตามตัวชี้วัดการดำเนินงานตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา สำหรับการประเมินคุณภาพหลักสูตร มหาวิทยาลัยขอนแก่น

หลักสูตร หมายถึง หลักสูตรที่บันทึกข้อมูลในระบบพิจารณาความสอดคล้องของหลักสูตรระดับอุดมศึกษา (CHE Curriculum Online : CHECO) เพื่อให้สำนักปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม พิจารณาให้ความเห็นชอบรับทราบหลักสูตร

การบันทึกข้อมูล หมายถึง การป้อนข้อมูลหรือบันทึกข้อมูลในระบบพิจารณาความสอดคล้องของหลักสูตรระดับอุดมศึกษา (CHE Curriculum Online : CHECO)

6. ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

1. สามารถนำผลการของวิจัยไปปรับวิธีหรือเป็นแนวทางในการบันทึกข้อมูลหลักสูตรในระบบพิจารณาความสอดคล้องของหลักสูตร
2. เมื่อนำแนวทางการพัฒนาที่ได้จากการศึกษาครั้งนี้ไปใช้งานทำให้ระยะเวลาการรับทราบหลักสูตรโดยเฉลี่ยของมหาวิทยาลัยขอนแก่นลดลง

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาแนวทางพัฒนากระบวนการบันทึกข้อมูลหลักสูตรในระบบพิจารณาความสอดคล้องของหลักสูตร (Checo) ของมหาวิทยาลัยขอนแก่น ในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสาร แนวคิด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และได้นำเสนอตามหัวข้อดังต่อไปนี้

1. กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2552
2. แนวทางการปฏิบัติตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2552
3. ขั้นตอนการปฏิบัติตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ
4. เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับอุดมศึกษา พ.ศ. 2558
5. แนวปฏิบัติในการนำเสนอหลักสูตรต่อ สป.อว.
6. การประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับอุดมศึกษา
7. แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตร
8. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
9. กรอบแนวคิดในการวิจัย

1. กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2552

สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (2552 : ออนไลน์) ได้อธิบายเกี่ยวกับกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติไว้ดังนี้

1. สาระสำคัญของกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ

1.1 ความหมายและหลักการ กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ (Thai Qualifications Framework for Higher Education, TQF : HEd) หมายถึง กรอบที่แสดงระบบคุณวุฒิการศึกษาในระดับอุดมศึกษาของประเทศ ประกอบด้วยระดับคุณวุฒิ ความเชื่อมโยงต่อเนื่องจากคุณวุฒิระดับหนึ่งไปสู่ระดับที่สูงขึ้น เพื่อ เป็น “เครื่องมือในการนำนโยบายที่ปรากฏในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติเกี่ยวกับมาตรฐานการศึกษาของชาติในส่วนของมาตรฐานการอุดมศึกษาไปสู่การปฏิบัติในสถาบันอุดมศึกษาอย่างเป็นรูปธรรม มุ่งเน้นเป้าหมายการจัดการศึกษาที่ผลการเรียนรู้ (Learning Outcomes) ของนักศึกษา ซึ่งเป็นการประกันคุณภาพบัณฑิตที่ได้รับคุณวุฒิแต่ละคุณวุฒิและสื่อสารให้สังคมชุมชนรวมทั้ง สถาบันอุดมศึกษาทั้งในและต่างประเทศเข้าใจได้ตรงกันและเชื่อมั่นถึงผลการเรียนรู้ที่บัณฑิตได้รับการพัฒนาว่ามีมาตรฐานที่สามารถเทียบเคียงกันได้กับสถาบันอุดมศึกษาที่ดีทั้งในและต่างประเทศ” โดยมีหลักการสำคัญ 4 ประการ ได้แก่

1.1.1 ยึดหลักความสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2562 ตลอดจนมาตรฐานการศึกษาของชาติและมาตรฐานการอุดมศึกษาโดยมุ่งเน้นให้กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติเป็นเครื่องมือในการนำแนวนโยบายการพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการวัดการศึกษาตามที่กำหนดในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ มาตรฐานการศึกษาของชาติ และมาตรฐานการอุดมศึกษาไปสู่การปฏิบัติในสถาบันอุดมศึกษาได้อย่างเป็นรูปธรรม

1.1.2 มุ่งเน้นมาตรฐานผลการเรียนรู้ของบัณฑิต ซึ่งเป็นมาตรฐานขั้น ต่ำเชิงคุณภาพ เพื่อประกันคุณภาพบัณฑิตและสื่อสารให้หน่วยงานและผู้ที่เกี่ยวข้องได้เข้าใจและมั่นใจถึงกระบวนการผลิตบัณฑิตโดยเริ่มที่ผลผลิตและผลลัพธ์ของการจัดการศึกษา

1.1.3 มุ่งประมวลกฎเกณฑ์และประกาศต่าง ๆ ที่ได้ดำเนินการไว้แล้วเกี่ยวกับเรื่อง หลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนเข้าไว้ด้วยกัน และเชื่อมโยงให้เป็นเรื่องเดียวกัน ซึ่งอธิบายให้ผู้เกี่ยวข้องได้เข้าใจอย่างชัดเจน เกี่ยวกับความหมาย ความมีมาตรฐานในการจัดการศึกษาของคุณวุฒิหรือปริญญาในระดับต่าง ๆ

1.1.4 มุ่งให้คุณวุฒิหรือปริญญาของสถาบันอุดมศึกษาใด ๆ ของประเทศไทยเป็นที่ ยอมรับและเทียบเคียงได้กับสถาบันอุดมศึกษาที่ดีทั้งในและต่างประเทศ

จากสาระเกี่ยวกับกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ ดังได้กล่าวมาแล้ว สรุปได้ว่ากรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ เป็นกรอบที่แสดงระบบคุณวุฒิการศึกษา ระดับอุดมศึกษาของประเทศเพื่อนำนโยบายในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติในส่วนของ มาตรฐานการอุดมศึกษาไปสู่การปฏิบัติในสถาบันอุดมศึกษาอย่างเป็นรูปธรรม เน้นการจัดการศึกษาที่ ผลการเรียนรู้ของนักศึกษา โดยมีหลักการสำคัญได้แก่ 1) ยึดหลักความสอดคล้องกับพระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2562 ตลอดจนมาตรฐานการศึกษาของชาติและมาตรฐาน การอุดมศึกษา 2) มุ่งเน้นมาตรฐานผลการเรียนรู้ของบัณฑิต (Learning Outcomes) 3) ประมวล กฎเกณฑ์และประกาศต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน 4) ให้คุณวุฒิหรือ ปริญญาของสถาบันอุดมศึกษาของประเทศไทยเป็นที่ยอมรับและเทียบเคียงได้กับสถาบันอุดมศึกษาที่ ดีทั้งในและต่างประเทศ

1.2 โครงสร้างและองค์ประกอบ

1.2.1 ระดับคุณวุฒิ (Levels of Qualifications) แสดงถึงการเพิ่มขึ้นของระดับ สติปัญญาที่ต้องการ และความซับซ้อนของการเรียนรู้ที่คาดหวัง เพราะเป็นพื้นฐานความรู้ ความสามารถที่สำคัญในการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา ประกอบด้วย

ระดับที่ 1 อนุปริญญา (3 ปี)

ระดับที่ 2 ปริญาตรี

ระดับที่ 3 ประกาศนียบัตรบัณฑิต

ระดับที่ 4 ปริญาโท

ระดับที่ 5 ประกาศนียบัตรบัณฑิตชั้นสูง

ระดับที่ 6 ปริญาเอก

1.2.2 การเรียนรู้และมาตรฐานผลการเรียนรู้ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ กำหนดผลการเรียนรู้ที่คาดหวังให้บัณฑิตมีอย่างน้อย 5 ด้าน ดังนี้

1) ด้านคุณธรรมจริยธรรม (Ethics and Moral) หมายถึง การพัฒนานิสัยในการประพฤติอย่างมีคุณธรรมจริยธรรมและด้วยความรับผิดชอบทั้งในส่วนตัวและส่วนรวมความสามารถในการปรับวิถีชีวิตในความขัดแย้งทางค่านิยมการพัฒนานิสัยและการปฏิบัติตนตามศีลธรรมทั้งในเรื่องส่วนตัวละสังคม มาตรฐานผลการเรียนรู้ด้านคุณธรรมจริยธรรม ใช้กับนักศึกษาทุกคนแม้ว่าบางสาขา/สาขาวิชานักศึกษาจำเป็นต้องพัฒนาเป็นการเฉพาะเช่นจรรยาบรรณของแพทย์ นักบัญชีและนักกฎหมาย เป็นต้น

2) ด้านความรู้ (Knowledge) หมายถึง ความสามารถในการเข้าใจการนึกคิดและการนำเสนอข้อมูลการวิเคราะห์และจำแนกข้อเท็จจริงในหลักการทฤษฎีตลอดจนกระบวนการต่าง ๆ และสามารถเรียนรู้ด้วยตนเองได้

3) ด้านทักษะทางปัญญา (Cognitive Skills) ความสามารถในการวิเคราะห์สถานการณ์และใช้ความรู้ความเข้าใจแนวคิดหลักการทฤษฎีและกระบวนการต่าง ๆ ในการคิดวิเคราะห์และการแก้ปัญหาเมื่อต้องเผชิญกับสถานการณ์ใหม่ ๆ ที่ไม่ได้คาดคิดมาก่อนมาตรฐานผลการเรียนรู้ด้านความรู้และด้านทักษะทางปัญญา จะเกี่ยวข้องโดยตรงกับสาขา/สาขาวิชาที่เรียนซึ่งต้องระบุรายละเอียดของความรู้และทักษะของสาขา/สาขาวิชาที่เหมาะสมกับระดับคุณวุฒิไว้ในรายละเอียดหลักสูตรและรายละเอียดรายวิชา

4) ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ (Interpersonal Skills and Responsibility) หมายถึง ความสามารถในการทำงานเป็นกลุ่มการแสดงถึงภาวะผู้นำความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคมความสามารถในการวางแผนและรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของตนเองมาตรฐานผลการเรียนรู้ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ มุ่งหวังให้นักศึกษาทุกคนไม่ว่าจะเป็นระดับคุณวุฒิสาขา/สาขาวิชาใดต้องบรรลุมาตรฐานผลการเรียนรู้ด้านนี้

5) ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลขการสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ (Numerical Analysis, Communication and Information Technology Skills) หมายถึง ความสามารถในการวิเคราะห์เชิงตัวเลข ความสามารถในการใช้เทคนิคทางคณิตศาสตร์และสถิติ ความสามารถในการสื่อสารทั้งการพูดการเขียนและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศมาตรฐานผลการเรียนรู้ด้านทักษะการ

วิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ มุ่งหวังให้นักศึกษาทุกคนไม่ว่าจะเป็นระดับคุณวุฒิสถา/สาขาวิชาใดต้องบรรลุมาตรฐานผลการเรียนรู้ด้านนี้แต่สำหรับนักศึกษาที่เรียนในสาขา/สาขาวิชาที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับมาตรฐานผลการเรียนรู้จะต้องเน้นให้มีความชำนาญมากกว่า นักศึกษาสาขา/สาขาวิชาอื่น ๆ เช่นนักศึกษาที่เรียนสาขาวิชาเทคโนโลยีสารสนเทศ จะต้องมีความชำนาญและทักษะตามมาตรฐานผลการเรียนรู้ด้านความรู้และด้านทักษะทางปัญญาเกี่ยวกับเทคโนโลยีสารสนเทศ

จากสาระเกี่ยวกับโครงสร้างและองค์ประกอบตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา แห่งชาติ ดังได้กล่าวมาแล้ว สรุปได้ว่าระดับคุณวุฒิจะแสดงถึงการเพิ่มขึ้นของระดับสติปัญญาและความซับซ้อนของการเรียนรู้ที่คาดหวัง ทั้ง 6 ระดับ ได้แก่ 1) ระดับอนุปริญญา 2) ปริญญาตรี 3) ประกาศนียบัตรบัณฑิต 4) ปริญญาโท 5) ประกาศนียบัตรบัณฑิตชั้นสูง 6) ปริญญาเอก สำหรับการ เรียนรู้และมาตรฐานผลการเรียนรู้ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ ได้กำหนดผล การเรียนรู้ที่คาดหวังให้บัณฑิตมีอย่างน้อย 5 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านคุณธรรมจริยธรรม 2) ด้านความรู้ 3) ด้านทักษะทางปัญญา 4) ด้านทักษะความสัมพันธ์ ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ 5) ด้านทักษะ การวิเคราะห์เชิงตัวเลขการสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ โดยมาตรฐานผลการเรียนรู้ทั้ง 5 ด้านเป็นมาตรฐานผลการเรียนรู้ของบัณฑิตทุกคนในระดับคุณวุฒิ

1.3 คุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์ของแต่ละคุณวุฒิ

1.3.1 ระดับปริญญาตรี ผู้สำเร็จการศึกษาจะมีความรู้ความสามารถอย่างน้อยต่อไปนี้

1) ความรู้ที่ครอบคลุมสอดคล้อง และเป็นระบบในสาขา/สาขาวิชาที่ศึกษาตลอดถึงความเข้าใจในทฤษฎีและหลักการที่เกี่ยวข้อง

2) ความสามารถที่จะตรวจสอบปัญหาที่ซับซ้อนและพัฒนาแนวทางในการแก้ปัญหา ได้อย่างสร้างสรรค์จากความเข้าใจที่ลึกซึ้งของตนเองและความรู้จากสาขาวิชาอื่นที่เกี่ยวข้องโดยอาศัย คำแนะนำแต่เพียงเล็กน้อย

3) ความสามารถในการค้นหา การใช้เทคนิคทางคณิตศาสตร์และสถิติที่เหมาะสมในการวิเคราะห์และแก้ปัญหาที่ซับซ้อน ตลอดจนการเลือกใช้กลไกที่เหมาะสมในการสื่อสารผลการวิเคราะห์ ต่อผู้รับข้อมูลข่าวสารกลุ่มต่าง ๆ

4) ในกรณีของหลักสูตรวิชาชีพ สิ่งสำคัญคือ ความรู้และทักษะที่จำเป็นต่อการ ปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพในวิชาชีพนั้น ๆ

5) ในกรณีของหลักสูตรวิชาการที่ไม่มุ่งเน้นการปฏิบัติในวิชาชีพ สิ่งสำคัญคือความรู้ ความเข้าใจอย่างลึกซึ้งในผลงานวิจัยต่าง ๆ ในสาขา/สาขาวิชานั้น ความสามารถในการแปล ความหมาย การวิเคราะห์และประเมินความสำคัญของการวิจัยในการขยายองค์ความรู้ในสาขา/ สาขาวิชาโดยมีคุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์ ดังนี้

- 1) มีความคิดริเริ่มในการแก้ไขปัญหา และข้อโต้แย้งทั้งในสถานการณ์ส่วนบุคคล และของกลุ่ม โดยการแสดงออกซึ่งภาวะผู้นำในการแสวงหาทางเลือกใหม่ที่เหมาะสมไปปฏิบัติได้
- 2) สามารถประยุกต์ความเข้าใจอันถ่องแท้ในทฤษฎีและระเบียบวิธีการศึกษาค้นคว้าในสาขาวิชาของตนเพื่อใช้ในการแก้ไขปัญหาและข้อโต้แย้งในสถานการณ์อื่น ๆ
- 3) สามารถพิจารณาแสวงหาและเสนอแนะแนวทางในการแก้ปัญหาทางวิชาการหรือวิชาชีพ โดยยอมรับข้อจำกัดของธรรมชาติของความรู้ในสาขาวิชาของตน
- 4) มีส่วนร่วมในการติดตามพัฒนาการในศาสตร์ของตนให้ทันสมัย และเพิ่มพูนความรู้และความเข้าใจของตนอยู่เสมอ
- 5) มีจริยธรรมและความรับผิดชอบสูงทั้ง ในบริบททางวิชาการ ในวิชาชีพและชุมชนอย่างสม่ำเสมอ

1.3.2 ระดับประกาศนียบัตรบัณฑิต ผู้สำเร็จการศึกษาจะมีความรู้ความสามารถอย่างน้อยต่อไปนี้

- 1) ความรู้ระดับสูงในภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติและมีประสบการณ์ในสาขาวิชาทั้งด้านวิชาการหรือวิชาชีพเป็นอย่างมาก
- 2) ความสามารถในการประยุกต์ทฤษฎีและการปฏิบัติได้อย่างสร้างสรรค์ในการวางแผนและการวิจัยด้วยความรู้ความเข้าใจที่ลึกซึ้งทั้ง จากภายในและภายนอกสาขาวิชา
- 3) ความสามารถในการเลือกใช้เทคนิคต่าง ๆ ทางคณิตศาสตร์และเทคนิคเชิงวิเคราะห์อื่น ๆ ในการค้นคว้าและรายงานผลเกี่ยวกับประเด็นปัญหาต่าง ๆ ตลอดจนเสนอแนะความคิดริเริ่มใหม่ ๆ ด้วยปากเปล่า ด้วยการเขียน และการใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์เพื่อสื่อสารกับผู้ฟังกลุ่มต่าง ๆ ได้แก่ กลุ่มวิชาการ กลุ่มวิชาชีพและชุมชน
- 4) ความสามารถทางวิชาชีพในระดับสูงเพื่อรับภาระความรับผิดชอบในหน้าที่การทำงานและการประกอบวิชาชีพโดยมีคุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์ ดังนี้
 - 1) สามารถนำ ความรู้ในภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติทั้งในและนอกสาขาวิชามาประยุกต์ใช้อย่างกว้างขวางในการแสดงความคิดเห็นประเด็นปัญหาใหม่ ๆ
 - 2) แสดงออกซึ่งภาวะผู้นำที่มีประสิทธิภาพในการริเริ่มดำเนินการเรื่องสำคัญ ๆ ในที่ทำงาน และในชุมชนโดยคำนึงถึงผู้อื่น โดยสอดคล้องกับค่านิยมและหลักแห่งจริยธรรม
 - 3) ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างในทางบวกต่อผู้อื่น และมีภาวะผู้นำในการดำรงชีวิตในวงวิชาชีพและชุมชน
 - 4) มีส่วนร่วมและช่วยในการริเริ่มวางแผนให้ผู้อื่น เพื่อให้ผู้คนเหล่านั้นมีพัฒนาการที่ทันต่อความก้าวหน้าในสาขาวิชาชีพของตน

1.3.3 ระดับปริญญาโท ผู้สำเร็จการศึกษาจะมีความรู้ความสามารถอย่างน้อยต่อไปนี้

1) ความเข้าใจอย่างถ่องแท้ในทฤษฎีผลการวิจัยและพัฒนากลุ่มในระดับแนวหน้าทางวิชาการหรือการปฏิบัติในวิชาชีพ และสิ่งที่เกี่ยวข้องกับพัฒนากลุ่มนี้ต่อองค์ความรู้ในสาขาวิชา

2) ความรอบรู้และความสามารถในการใช้เทคนิคการวิจัย เพื่อศึกษาค้นคว้าในระดับสูงเพื่อใช้ในวิชาการหรือการปฏิบัติทางวิชาชีพ และจะใช้เทคนิคเหล่านี้ในการดำเนินการวิจัยที่สำคัญหรือทำโครงการค้นคว้าในวิชาชีพ

3) ความสามารถในการสังเคราะห์และประยุกต์ใช้ผลของการวิจัย และพัฒนาการใหม่ ๆ ในการปฏิบัติทางวิชาชีพ ในการวิเคราะห์พัฒนาและทดสอบสมมติฐานตลอดถึงการเสนอแนะแนวทางการแก้ไขปัญหาทั้ง ภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ

4) ความสามารถในการสื่อถึงผลการศึกษาค้นคว้าและการวิจัย โดยการเผยแพร่ในรูปแบบของสื่อต่าง ๆ ต่อกลุ่มนักวิชาการ นักวิชาชีพ และบุคคลอื่น ๆ ในชุมชนโดยมีคุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์ ดังนี้

1) ศึกษาค้นคว้าปัญหาทางวิชาการหรือวิชาชีพที่ซับซ้อนอย่างสม่ำเสมอสามารถแก้ไขปัญหาอย่างสร้างสรรค์ด้วยดุลยพินิจที่เหมาะสม และใช้ทักษะเหล่านี้ได้ในสถานการณ์ที่จำเป็นได้แม้ไม่มีข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับประเด็นปัญหานั้น ๆ

2) สามารถแสดงออกอย่างเป็นอิสระในการจัดการและแก้ไขปัญหาทั้งที่คาดการณ์ได้และคาดการณ์ไม่ได้ทำงานร่วมกับผู้อื่นได้และแสดงออกซึ่งภาวะผู้นำในกลุ่มได้อย่างเหมาะสม

3) ติดตามและกระตือรือร้นในการสนับสนุนให้ผู้อื่นรู้จักประยุกต์ใช้ดุลยพินิจอย่างมีคุณธรรมและจริยธรรมอันเหมาะสมในการดำเนินการเกี่ยวกับปัญหาที่ยุ่ยากซับซ้อนและละเอียดอ่อน ซึ่งอาจจะเกี่ยวข้องกับความขัดแย้งทางค่านิยม

4) มีความรับผิดชอบอย่างเต็มที่ในการศึกษาหาความรู้ด้วยตนเอง และมีภาวะผู้นำในการให้โอกาสและสนับสนุนผู้อื่นให้มีการพัฒนาทางวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง

1.3.4 ระดับปริญญาเอก ผู้สำเร็จการศึกษามีความรู้ความสามารถอย่างน้อยต่อไปนี้

1) ความเข้าใจอันถ่องแท้ในองค์ความรู้ระดับสูงและการวิจัยในสาขาวิชาการหรือวิชาชีพ

2) ความคุ้นเคยกับประเด็นปัญหาที่กำลังเกิดขึ้นในระดับแนวหน้าของสาขาวิชาการหรือวิชาชีพ รวมทั้งความท้าทายของประเด็นปัญหานั้นต่อการปฏิบัติหน้าที่ในปัจจุบัน และต่อข้อสรุปที่เป็นที่ยอมรับกันอยู่แล้ว

3) การศึกษาค้นคว้าระดับสูงที่เกี่ยวข้องกับการสังเคราะห์ทฤษฎีและการวิจัยในสาขาวิชาที่เกี่ยวข้อง รวมถึงการสร้างองค์ความรู้และแปลความหมายขององค์ความรู้ใหม่ทางการวิจัย

ที่มีลักษณะสร้างสรรค์โดยเฉพาะ หรือการใช้ทฤษฎีและการวิจัยที่ก่อให้เกิดคุณประโยชน์ที่สำคัญต่อการปฏิบัติในวิชาชีพ

4) ความเข้าใจอย่างถ่องแท้ในเทคนิคการวิจัยที่สามารถประยุกต์ใช้ในสาขาวิชาที่ศึกษา

5) ความสามารถในการรวบรวมผลการวิจัยจากวิทยานิพนธ์หรือจากรายงานผลของโครงการและจากสิ่งตีพิมพ์หรือสื่อต่าง ๆ ที่อ้างอิงได้ในวงวิชาการหรือวิชาชีพโดยมีคุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์ ดังนี้

1) สามารถประยุกต์ใช้ความรู้ระดับสูงและ/หรือความเข้าใจในวิชาชีพเพื่อพัฒนาความรู้และการปฏิบัติในสาขาวิชาชีพของตนให้ก้าวหน้ายิ่งขึ้น และให้การสนับสนุนอย่างเต็มกำลังเพื่อพัฒนาความรู้ความเข้าใจและกลยุทธ์ใหม่ ๆ

2) สามารถแสดงออกซึ่งภาวะผู้นำในสาขาวิชาของตนในการแก้ไขปัญหาสำคัญที่เกิดขึ้น รวมทั้งแสดงความคิดเห็นและข้อสรุปต่อกลุ่มผู้เชี่ยวชาญและกลุ่มที่ไม่ใช่ผู้เชี่ยวชาญในสาขาวิชาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3) สามารถจัดการกับปัญหาทางจริยธรรมที่ซับซ้อนในบริบทของวิชาการหรือวิชาชีพได้มั่นใจ คงและรวดเร็ว มีความคิดริเริ่มในการหาทางเลือกที่เหมาะสม เพื่อแก้ไขปัญหาที่มีผลกระทบต่อชุมชน

จากสาระเกี่ยวกับคุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์ของแต่ละระดับคุณวุฒิตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ สรุปได้ว่า คุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์แบ่งได้ 6 ระดับ ได้แก่

1) คุณวุฒิระดับปริญญาตรี ประกอบด้วย

1.1) มีความคิดริเริ่มในการแก้ไขปัญหา และข้อโต้แย้ง

1.2) ประยุกต์ความเข้าใจอันถ่องแท้ในทฤษฎีและระเบียบวิธีการศึกษาค้นคว้าในสาขาวิชาของตน

1.3) แสวงหาเสนอแนะแนวทางในการแก้ปัญหาทางวิชาการหรือวิชาชีพ

1.4) มีส่วนร่วมในการติดตามพัฒนาการในศาสตร์ของตนให้ทันสมัย และเพิ่มพูนความรู้และความเข้าใจของตนอยู่เสมอ

1.5) มีจริยธรรมและความรับผิดชอบสูงทั้ง ในบริบททางวิชาการในวิชาชีพและชุมชนอย่างสม่ำเสมอ

2) คุณวุฒิระดับประกาศนียบัตรบัณฑิต ประกอบด้วย

2.1) นำความรู้ในภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติทั้ง ในและนอกสาขาวิชามาประยุกต์ใช้อย่างกว้างขวางในการแสดงความคิดเห็นประเด็นปัญหาใหม่ ๆ

2.2) แสดงออกภาวะผู้นำที่มีประสิทธิภาพในการริเริ่มดำเนินการเรื่องสำคัญ ๆ ในที่ทำงาน และในชุมชนโดยคำนึงถึงผู้อื่น

2.3) เป็นแบบอย่างต่อผู้อื่น และมีภาวะผู้นำในการดำรงชีวิตในวงวิชาชีพและชุมชน

2.4) มีส่วนร่วมและช่วยในการริเริ่มวางแผนให้ผู้อื่น เพื่อพัฒนาการที่ทันต่อความก้าวหน้าในสาขาวิชาชีพของตน

3) คุณวุฒิระดับปริญญาโท ประกอบด้วย

3.1) ค้นคว้าปัญหาทางวิชาการหรือวิชาชีพที่ซับซ้อนแก้ไขปัญหาอย่างสร้างสรรค์ใช้ทักษะในสถานการณ์ที่จำเป็นได้แม้ไม่มีข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับประเด็นปัญหานั้น ๆ

3.2) แสดงออกในการจัดการและแก้ไขปัญหาทั้ง ที่คาดการณ์ได้และคาดการณ์ไม่ได้ทำงานร่วมกับผู้อื่นแสดงภาวะผู้นำในกลุ่มได้อย่างเหมาะสม

3.3) ติดตามกระตือรือร้นสนับสนุนให้ผู้อื่นรู้จักประยุกต์ใช้ดุลยพินิจอย่างมีคุณธรรมและจริยธรรม

3.4) มีความรับผิดชอบในการศึกษาหาความรู้ด้วยตนเองมีภาวะผู้นำในการให้โอกาสและสนับสนุนผู้อื่นให้มีการพัฒนาทางวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง

4) คุณวุฒิระดับปริญญาเอก ประกอบด้วย

4.1) ประยุกต์ใช้ความรู้ระดับสูงและ/หรือความเข้าใจในวิชาชีพ

4.2) แสดงออกภาวะผู้นำในสาขาวิชาของตนในการแก้ไขปัญหาสำคัญที่เกิดขึ้น

4.3) จัดการปัญหาทางจริยธรรมที่ซับซ้อนในบริบทของวิชาการหรือวิชาชีพได้

2. แนวทางการปฏิบัติตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2552

ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง แนวทางการปฏิบัติตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2552 ได้กำหนดให้สถาบันอุดมศึกษาต้องดำเนินการดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา, 2552)

1. ดำเนินการพัฒนา/ปรับปรุงรายละเอียดของหลักสูตร ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2552 ได้ 2 วิธีดังนี้

1.1 ใช้ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง มาตรฐานคุณวุฒิสาขา/สาขาวิชาของระดับคุณวุฒินั้น ๆ เป็นแนวทางในการพัฒนา/ปรับปรุงรายละเอียดของหลักสูตร

1.2 ใช้ประกาศกระทรวงศึกษาธิการเรื่องกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2552 เป็นแนวทางในการพัฒนา/ปรับปรุงรายละเอียดของหลักสูตรกรณีที่กระทรวงศึกษาธิการยังมิได้ประกาศมาตรฐานคุณวุฒิสสาขา/สาขาวิชาของระดับคุณวุฒินั้น

2. จัดทำรายละเอียดของหลักสูตร รายละเอียดของรายวิชา และรายละเอียดของประสบการณ์ภาคสนาม (ถ้ามี) ให้ชัดเจน โดยครอบคลุมหัวข้อต่าง ๆ ตามแบบ มคอ.2 มคอ.3 และ มคอ.4 ท้ายประกาศ

3. สถานสถาบันอุดมศึกษา กำหนดระบบและกลไกของการจัดทำรายละเอียดของหลักสูตร และต้องอนุมัติหลักสูตรซึ่งได้จัดทำอย่างถูกต้องสมบูรณ์แล้วก่อนเปิดสอน

4. เสนอหลักสูตร ซึ่งสถานสถาบันอุดมศึกษาอนุมัติให้เปิดสอนแล้วให้สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษารับทราบภายใน 30 วันนับแต่สถานสถาบันอุดมศึกษาอนุมัติ

5. บริหารจัดการหลักสูตร เพื่อให้บัณฑิตมีคุณลักษณะตามมาตรฐานผลการเรียนรู้ที่กำหนดในมาตรฐานคุณวุฒิสาขา/สาขาวิชานั้น ๆ หรือกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ กรณีที่กระทรวงศึกษาธิการยังมิได้ประกาศมาตรฐานคุณวุฒิสาขา/สาขาวิชาของระดับคุณวุฒินั้น ๆ และชำระไว้ซึ่งคุณภาพมาตรฐานดังกล่าว โดยดำเนินการ ดังนี้

5.1 พัฒนาอาจารย์ด้านวิชาการ วิธีการสอนและวิธีการวัดผลอย่างต่อเนื่อง

5.2 จัดสรรทรัพยากรเพื่อการเรียนการสอนและการวิจัยให้เพียงพออย่างมีคุณภาพ รวมทั้งอาจประสานกับสถานบันอุดมศึกษาและ/หรือหน่วยงานอื่นเพื่อใช้ทรัพยากรร่วมกันในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนให้มีคุณภาพ

5.3 ให้มีการประเมินผลการเรียนรู้ของนักศึกษาที่ครอบคลุมมาตรฐานผลการเรียนรู้ในทุก ๆ ด้าน ตามที่กำหนดไว้ในรายละเอียดของหลักสูตรนั้น ๆ

5.4 ให้มีการรายงานผลการจัดการศึกษาเป็นรายวิชา ประสบการณ์ภาคสนาม(ถ้ามี) ทุกภาคการศึกษา และเป็นรายหลักสูตรทุกปีการศึกษา โดยมีหัวข้อตามแบบ มคอ.5 มคอ.6 และ มคอ.7 ตามลำดับที่แนบท้ายประกาศ

5.5 ติดตาม ตรวจสอบและประเมินผลการดำเนินการอย่างต่อเนื่อง และรายงานผลการจัดการศึกษาต่อสถานบันอุดมศึกษาทุกปีการศึกษา

5.6 ประเมินหลักสูตรเพื่อพัฒนาอย่างต่อเนื่องอย่างน้อยทุก ๆ 5 ปี

6. ให้ดำเนินการประกันคุณภาพหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่องทุกหลักสูตร โดยดำเนินการดังนี้

6.1 กำหนดตัวบ่งชี้และเกณฑ์การประเมินที่สะท้อนการดำเนินการตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ

6.2 ดำเนินการประกันคุณภาพภายในตามระบบประกันคุณภาพภายในหลักสูตร

6.3 รายงานผลการดำเนินการต่อสถานบันอุดมศึกษา คณะกรรมการการอุดมศึกษา และสาธารณะ

6.4 นำผลการประเมินมาปรับปรุงหลักสูตรให้มีคุณภาพและทันสมัยอยู่เสมอ

7. ให้สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาเผยแพร่หลักสูตรใหม่/ปรับปรุงที่มีคุณภาพและมาตรฐานตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติเมื่อสถาบันอุดมศึกษาได้เปิดสอนไปแล้วอย่างน้อยครั้งระยะเวลาของหลักสูตรตามหลักเกณฑ์ต่อไปนี้

7.1 เป็นหลักสูตรที่ได้รับอนุมัติจากสภาสถาบันอุดมศึกษา ก่อนเปิดสอนและได้แจ้งสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษารับทราบภายใน 30 วันนับแต่สภาสถาบันอุดมศึกษาอนุมัติหลักสูตรนั้น

7.2 ผลการประเมินคุณภาพภายในตามตัวบ่งชี้ที่กำหนดไว้ในรายละเอียดของหลักสูตรซึ่งสอดคล้องกับการประกันคุณภาพภายในจะต้องมีคะแนนเฉลี่ยระดับดีขึ้นไปต่อเนื่องกัน นับตั้งแต่เปิดสอนหลักสูตรที่ได้พัฒนาตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติไว้แล้ว หลักสูตรใดที่มาตรฐานคุณวุฒิสภา/สาขาวิชาได้กำหนดตัวบ่งชี้และ/หรือเกณฑ์การประเมินเพิ่มเติม ผลการประเมินคุณภาพจะต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่มาตรฐานคุณวุฒิสภา/สาขาวิชานั้น ๆ กำหนด จึงจะได้รับการเผยแพร่ กรณีหลักสูตรใดมีครั้งระยะเวลาของหลักสูตร 1 ปีหรือน้อยกว่าให้พิจารณาผลการประเมินคุณภาพภายในของปีแรกที่เปิดสอนด้วยหลักเกณฑ์เดียวกัน

7.3 หลักสูตรใดที่ไม่ได้รับการเผยแพร่ ให้สถาบันอุดมศึกษาดำเนินการปรับปรุงตามเงื่อนไขที่คณะกรรมการการอุดมศึกษาจะกำหนดจากผลการประเมินต่อไป

7.4 กรณีหลักสูตรใดได้รับการเผยแพร่แล้ว สถาบันอุดมศึกษาจะต้องกำกับดูแลให้มีการรักษาคุณภาพให้มีมาตรฐานอยู่เสมอ โดยผลการประเมินคุณภาพภายในต้องมีคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับดีขึ้นไป หรือเป็นไปตามที่มาตรฐานคุณวุฒิสภา/สาขาวิชานั้นกำหนดทุกปีหลังจากได้รับการเผยแพร่ หากต่อมาปรากฏว่าผลการประเมินคุณภาพหลักสูตรของสถาบันอุดมศึกษาใดไม่เป็นไปตามที่กำหนดให้สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (สกอ.) เสนอคณะกรรมการการอุดมศึกษา เพื่อพิจารณาถอนการเผยแพร่หลักสูตรนั้นจนกว่าสถาบันอุดมศึกษานั้นจะได้มีการปรับปรุงตามเงื่อนไขของคณะกรรมการการอุดมศึกษา

8. คณะกรรมการการอุดมศึกษาจะติดตามการดำเนินการ ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติอย่างต่อเนื่อง กรณีที่พบว่าไม่เป็นไปตามแนวทางที่กำหนด ให้มีการปรับปรุงตามเงื่อนไขของคณะกรรมการการอุดมศึกษา

จากสาระเกี่ยวกับประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง แนวทางการปฏิบัติตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2552 ที่กำหนดให้สถาบันอุดมศึกษาต้องดำเนินการตามแนวทางการปฏิบัติตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พอสรุป ได้ดังนี้

1. การพัฒนาปรับปรุงรายละเอียดของหลักสูตรตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2552 ได้ 2 วิธี ได้แก่ 1) ใช้ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง มาตรฐานคุณวุฒิสภา/สาขาวิชาของระดับคุณวุฒินั้น ๆ เป็นแนวทางในการพัฒนาปรับปรุงหลักสูตรและ 2) ใช้ประกาศ

กระทรวงศึกษาธิการเรื่องกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2552 เป็นแนวทางในการพัฒนาปรับปรุงหลักสูตร

2. จัดทำรายละเอียดของหลักสูตร รายละเอียดของรายวิชา และรายละเอียดของประสบการณ์ภาคสนาม (ถ้ามี) ตามแบบ มคอ.2 มคอ.3 และ มคอ.4

3. สภาสถาบันอุดมศึกษากำหนดระบบและกลไกของการจัดทำรายละเอียดของหลักสูตร และต้องอนุมัติหลักสูตรซึ่งได้จัดทำอย่างถูกต้องสมบูรณ์แล้วก่อนเปิดสอน

4. เสนอหลักสูตรให้สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษารับทราบภายใน 30 วัน นับแต่สภาสถาบันอุดมศึกษาอนุมัติ

5. บริหารจัดการหลักสูตรเพื่อให้บัณฑิตมีคุณลักษณะตามมาตรฐานผลการเรียนรู้ที่กำหนดในมาตรฐานคุณวุฒิสาขา/สาขาวิชานั้น ๆ หรือกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ

6. ดำเนินการประกันคุณภาพหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่องทุกหลักสูตร

7. ให้สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาเผยแพร่หลักสูตรใหม่/ปรับปรุงที่มีคุณภาพและมาตรฐานตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติเมื่อสภาสถาบันอุดมศึกษาได้เปิดสอนไปแล้วอย่างน้อยครึ่งระยะเวลาของหลักสูตร

8. คณะกรรมการการอุดมศึกษาจะติดตามการดำเนินการตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติอย่างต่อเนื่อง กรณีที่พบว่าไม่เป็นไปตามแนวทางที่กำหนด ให้มีการปรับปรุงตามเงื่อนไขของคณะกรรมการการอุดมศึกษา

3. ขั้นตอนการปฏิบัติตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ

ประกาศคณะกรรมการการอุดมศึกษา เรื่อง แนวทางการปฏิบัติตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2552 ได้กำหนดขั้นตอนให้สภาสถาบันอุดมศึกษาปฏิบัติตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2552 ไว้ดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา, 2552)

1. การพัฒนามาตรฐานคุณวุฒิสาขา/สาขาวิชาต่าง ๆ ในแต่ละระดับคุณวุฒิมาตรฐานคุณวุฒิสาขา/สาขาวิชาเป็นส่วนหนึ่งของกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาของประเทศไทยซึ่งเป็นกลไกในการนำแนวนโยบายในการพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2562 ไปสู่การปฏิบัติให้เป็นรูปธรรม โดยเฉพาะด้านมาตรฐานผลการเรียนรู้ของบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาสาขา/สาขาวิชานั้น ๆ กรอบ

มาตรฐานคุณวุฒิของสาขา/สาขาวิชา จึงหมายถึงกรอบที่กำหนดมาตรฐานผลการเรียนรู้ของบัณฑิตในแต่ละระดับคุณวุฒิของสาขา/สาขาวิชาหนึ่งซึ่งจะกำหนดคุณลักษณะของบัณฑิตในสาขา/สาขาวิชานั้น ปริญญาและองค์ความรู้ที่เป็นเนื้อหาที่จำเป็นจะต้องมีในหลักสูตรสาขา/สาขาวิชาและระดับคุณวุฒิ นั้น ๆ เพื่อเป็นหลักประกันว่าบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาจากสถาบันอุดมศึกษาต่าง ๆ ในสาขา/สาขาวิชาและระดับคุณวุฒิเดียวกันจะมีผลการเรียนรู้ไม่น้อยกว่าที่กำหนดในขณะเดียวกันมาตรฐานคุณวุฒิสาขา/สาขาวิชาจะเปิดกว้างและส่งเสริมให้สถาบันอุดมศึกษาต่าง ๆ มีโอกาสบรรลุเนื้อหาวิชาในส่วนที่นอกเหนือจากที่กำหนดไว้ได้อย่างอิสระเหมาะสมและตรงกับความต้องการหรือเอกลักษณ์ของแต่ละสถาบันฯ ซึ่งทำให้สถาบันสามารถพัฒนาหลักสูตรได้อย่างหลากหลายแต่มีมาตรฐานผลการเรียนรู้ของหลักสูตรในระดับคุณวุฒิและสาขา/สาขาวิชาเดียวกันที่เทียบเคียงกันได้การจัดทำมาตรฐานคุณวุฒิสาขา/สาขาวิชา คณะกรรมการการอุดมศึกษา(กกอ.) มอบหมายให้คณะผู้เชี่ยวชาญในแต่ละสาขา/สาขาวิชา ร่วมกันพัฒนามาตรฐานคุณวุฒิของแต่ละระดับคุณวุฒิและสาขา/สาขาวิชาโดยใช้กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2552 เป็นแนวทางพัฒนามาตรฐานคุณวุฒิสาขา/สาขาวิชาซึ่งต้องคงลักษณะทางวิชาการของสาขา/สาขาวิชาสอดคล้องตามมาตรฐานของสาขา/สาขาวิชาเดียวกันในระดับคุณวุฒิเดียวกันกับประเทศต่าง ๆ และคำนึงถึงความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียหรือผู้เกี่ยวข้อง ได้แก่ สถาบันอุดมศึกษาที่เปิดสอนสาขา/สาขาวิชานั้น นักศึกษา ผู้ทรงคุณวุฒิทางวิชาการองค์การวิชาชีพผู้ใช้บัณฑิต ฯลฯ และให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเหล่านี้ได้มีส่วนร่วมในการให้ความคิดเห็น/จัดทำมาตรฐานคุณวุฒิสาขา/สาขาวิชาโดยจะมีการทบทวนเพื่อ ปรับปรุงให้เหมาะสมทันสมัยทุก 5 ปีผู้มีส่วนได้ส่วนเสียหรือผู้สนใจสามารถร่วมแสดงความคิดเห็นและให้ข้อเสนอแนะต่อสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาเพื่อประโยชน์ในการปรับปรุงครั้ง ต่อไป

จากสาระเกี่ยวกับการพัฒนามาตรฐานคุณวุฒิสาขา/สาขาวิชาต่าง ๆ ในแต่ละระดับคุณวุฒิ มาตรฐานคุณวุฒิสาขา/สาขาวิชาพอสรุปได้ว่า เป็นการกำหนดมาตรฐานผลการเรียนรู้ของบัณฑิตในแต่ละระดับคุณวุฒิของสาขา/สาขาวิชาหนึ่ง มีการกำหนดคุณลักษณะของบัณฑิตในสาขา/สาขาวิชานั้นปริญญาและองค์ความรู้ที่เป็นเนื้อหาที่จำเป็นจะต้องมีในหลักสูตรสาขา/สาขาวิชาและระดับคุณวุฒิ นั้น ๆ โดยบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาในสาขา/สาขาวิชาและระดับคุณวุฒิเดียวกันจะมีผลการเรียนรู้ไม่น้อยกว่าที่กำหนด ในการจัดทำมาตรฐานคุณวุฒิสาขา/สาขาวิชา คณะกรรมการการอุดมศึกษา มอบหมายให้ผู้เชี่ยวชาญในแต่ละสาขา/สาขาวิชา ร่วมกันพัฒนามาตรฐานคุณวุฒิของแต่ละระดับคุณวุฒิและสาขา/สาขาวิชา โดยใช้กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2552 เป็นแนวทางพัฒนามาตรฐานคุณวุฒิสาขา/สาขาวิชา สอดคล้องตามมาตรฐานของสาขา/สาขาวิชาเดียวกันในระดับคุณวุฒิเดียวกันกับประเทศต่าง ๆ และความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียหรือผู้เกี่ยวข้องผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมีส่วนร่วมในการให้ความคิดเห็น/จัดทำมาตรฐานคุณวุฒิสาขา/สาขาวิชา มีการทบทวนเพื่อปรับปรุงในทุก 5 ปี

2. การจัดทำรายละเอียดของหลักสูตร (Programme Specification) หมายถึง คำอธิบายภาพรวมของการจัดหลักสูตรการจัดการเรียนการสอนที่จะทำให้บัณฑิตบรรลุผลการเรียนรู้ของหลักสูตรนั้น ๆ โดยจะถ่ายทอดผลมาตรฐานการเรียนรู้ที่คาดหวังของบัณฑิตที่กำหนดไว้ในกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาในระดับชาติและมาตรฐานคุณวุฒิ ระดับสาขา/สาขาวิชาไปสู่การปฏิบัติในหลักสูตรซึ่งแต่ละสถาบันอุดมศึกษาสามารถบรรจุเนื้อหาวิชาเพิ่มเติมนอกเหนือจากที่กำหนดไว้ได้อย่างอิสระเหมาะสมตรงกับความต้องการหรือเอกลักษณ์ของสถาบันฯ โดยคณาจารย์ผู้สอนจะต้องร่วมมือกันวางแผนการจัดทำรายละเอียดของหลักสูตร รายละเอียดของหลักสูตรจะช่วยอธิบายให้นักศึกษาทราบว่าตนต้องเรียนวิชาอะไรบ้าง เข้าใจถึงวิธีการสอนวิธีการเรียนรู้ตลอดจนวิธีการวัดและประเมินผลที่จะทำให้นักเรียนมั่นใจว่าเมื่อเรียนสำเร็จแล้วจะบรรลุผลการเรียนรู้ตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตรทั้งยังแสดงความสัมพันธ์ของหลักสูตรกับองค์ประกอบในการเรียนเพื่อนำไปสู่คุณวุฒิตามที่กำหนดในมาตรฐานคุณวุฒิรายละเอียดของหลักสูตรจะช่วยให้นักศึกษาเลือกเรียนในหลักสูตรที่เหมาะสมกับรูปแบบการเรียนรู้และความต้องการของตนเองได้รวมทั้งผู้ใช้บัณฑิตสามารถใช้ประกอบการพิจารณารับสมัครเข้าทำงาน การจัดทำรายละเอียดของหลักสูตรมี 2 วิธีดังนี้

วิธีที่ 1 กรณีที่กระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศมาตรฐานคุณวุฒิของระดับคุณวุฒิของสาขา/สาขาวิชานั้นแล้วเมื่อสถาบันอุดมศึกษาประสงค์จะเปิดสอน/ปรับปรุงหลักสูตรระดับคุณวุฒิใดของสาขา/สาขาวิชาใดให้ดำเนินการดังนี้

1) พิจารณาความพร้อมและศักยภาพของสถาบันฯ ในการบริหารจัดการศึกษาตามหลักสูตรในหัวข้อต่าง ๆ ที่กำหนดในมาตรฐานคุณวุฒิระดับสาขา/สาขาวิชา

2) แต่งตั้งคณะกรรมการพัฒนาหลักสูตรระดับสาขา/สาขาวิชา ตามมาตรฐานคุณวุฒิระดับสาขา/สาขาวิชาอย่างน้อย 5 คน ซึ่งประกอบด้วยอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรอย่างน้อย 2 คน ผู้ทรงคุณวุฒิหรือผู้เชี่ยวชาญในสาขา/สาขาวิชานั้น ๆ ซึ่งเป็นบุคคลภายนอกอย่างน้อย 2 คน หากมีองค์กรวิชาชีพให้มีผู้แทนองค์กรวิชาชีพร่วมเป็นกรรมการด้วยอย่างน้อย 1 คน เพื่อดำเนินการพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับมาตรฐานคุณวุฒิระดับสาขา/สาขาวิชา โดยมีหัวข้อของหลักสูตรอย่างน้อยตามที่กำหนดไว้ในแบบมคอ.2 ประกอบด้วย 8 หมวดต่อไปนี้

หมวดที่ 1 ลักษณะและข้อมูลทั่วไป

หมวดที่ 2 ข้อมูลเฉพาะของหลักสูตร

หมวดที่ 3 ระบบการจัดการศึกษา การดำเนินการ และโครงสร้างของหลักสูตร

หมวดที่ 4 ผลการเรียนรู้กลยุทธ์การสอนและประเมินผล

หมวดที่ 5 หลักเกณฑ์ในการประเมินผลนักศึกษา

หมวดที่ 6 การพัฒนาคณาจารย์

หมวดที่ 7 การประกันคุณภาพหลักสูตร

หมวดที่ 8 การประเมินและปรับปรุงการดำเนินการของหลักสูตร

3) การพัฒนาหลักสูตรระดับสาขา/สาขาวิชาตามข้อ (2) นั้นในหัวข้อผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง นอกจากมาตรฐานผลการเรียนรู้ที่กำหนดไว้ในมาตรฐานคุณวุฒิระดับสาขา/สาขาวิชานั้นแล้วสถาบันฯ อาจเพิ่มเติมผลการเรียนรู้ซึ่งสถาบันฯ ต้องการให้บัณฑิตสาขา/สาขาวิชาในระดับคุณวุฒินั้นของตนมี คุณลักษณะเด่นหรือพิเศษกว่าบัณฑิตในสาขา/สาขาวิชาและระดับคุณวุฒิเดียวกันของสถาบันฯ อื่น ๆ เพื่อให้เป็นไปตามปรัชญาและปณิธานของสถาบันฯ และเป็นที่น่าสนใจของบุคคลที่จะเลือกเรียน หลักสูตรของสถาบันฯ หรือผู้ใช้บัณฑิตสนใจที่จะรับบัณฑิตเข้าทำงานเมื่อสำเร็จการศึกษาโดยให้แสดง แผนที่การกระจายความรับผิดชอบต่อผลการเรียนรู้จากหลักสูตรสู่รายวิชา เพื่อให้เห็นว่าแต่ละ รายวิชาในหลักสูตรมีความรับผิดชอบหลักหรือความรับผิดชอบรองต่อมาตรฐานผลการเรียนรู้ด้านใด

วิธีที่ 2 กรณีที่กระทรวงศึกษาธิการยังมิได้ประกาศมาตรฐานคุณวุฒิระดับสาขา/สาขาวิชานั้น เมื่อสถาบันอุดมศึกษาประสงค์จะเปิดสอน/ปรับปรุงหลักสูตรระดับคุณวุฒิใดของสาขา/สาขาวิชาใดให้ ดำเนินการดังนี้

1) พิจารณาความพร้อมและศักยภาพของสถาบันฯ ในการบริหารจัดการศึกษาตามแนวคิด ของกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ

2) แต่งตั้งคณะกรรมการพัฒนาหลักสูตรสาขา/สาขาวิชาใดในระดับคุณวุฒิใดระดับหนึ่งตาม กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติซึ่งประกอบด้วยอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรอย่างน้อย 2 คน ผู้ทรงคุณวุฒิหรือผู้เชี่ยวชาญในสาขา/สาขาวิชานั้น ๆ ซึ่งเป็นบุคคลภายนอกอย่างน้อย 2 คน หากมีองค์กรวิชาชีพให้มีผู้แทนองค์กรวิชาชีพร่วมเป็นกรรมการอย่างน้อย 1 คนด้วยเพื่อ ดำเนินการพัฒนาหลักสูตรในระดับคุณวุฒิของสาขา/สาขาวิชานั้นตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิ ระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ โดยมีหัวข้ออย่างน้อยตามที่กำหนดไว้ในแบบมคอ.2 รายละเอียดของ หลักสูตร

3) การพัฒนา/ปรับปรุงหลักสูตรระดับสาขา/สาขาวิชาตามข้อ 2) นั้น คณะกรรมการพัฒนา หลักสูตรต้องศึกษาทำความเข้าใจมาตรฐานผลการเรียนรู้แต่ละด้านของระดับคุณวุฒิที่จะพัฒนา/ ปรับปรุงหลักสูตรลักษณะของหลักสูตรและคุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์ของระดับคุณวุฒินั้น ตามที่ได้กล่าวไว้ในส่วนที่ 1 สถาบันฯ อาจเพิ่มเติมมาตรฐานผลการเรียนรู้ซึ่งสถาบันฯ ต้องการให้บัณฑิต ในระดับคุณวุฒิสาขา/สาขาวิชา...ของตนมีคุณลักษณะเด่นหรือพิเศษกว่าบัณฑิตในระดับคุณวุฒิและ สาขา/สาขาวิชาเดียวกันของสถาบันอื่น ๆ เพื่อให้เป็นไปตามปรัชญาและปณิธานของสถาบันและเป็น ที่สนใจของบุคคลที่จะเลือกเรียนหลักสูตรของสถาบันฯ หรือผู้ใช้บัณฑิตสนใจจะรับบัณฑิตเข้าทำงานเมื่อ สำเร็จการศึกษาโดยให้แสดงแผนที่การกระจายความรับผิดชอบต่อผลการเรียนรู้จากหลักสูตรสู่ รายวิชา (Curriculum Mapping) เพื่อให้เห็นว่าแต่ละรายวิชาในหลักสูตรมีความรับผิดชอบหลักหรือ รับผิดชอบรองต่อมาตรฐานผลการเรียนรู้ด้านใดบ้าง นอกจากนี้สถาบันฯ อาจกำหนดตัวบ่งชี้และเกณฑ์

การประเมินเพิ่มเติมจากที่กำหนดไว้ใน การประกันคุณภาพภายในและการประกันคุณภาพภายนอก รวมทั้งเพิ่มเติมหลักเกณฑ์การประเมินเพื่อการเผยแพร่หลักสูตรจากที่คณะกรรมการการอุดมศึกษา กำหนดไว้ด้วยก็ได้

จากสาระเกี่ยวกับการจัดทำรายละเอียดของหลักสูตร พอสรุปได้ดังนี้ การจัดทำรายละเอียดของหลักสูตรมี 2 วิธี ได้แก่วิธีที่ 1 มีประกาศมาตรฐานคุณวุฒิของระดับคุณวุฒิของสาขา/สาขาวิชานั้น กับวิธีที่ 2 ไม่มีประกาศมาตรฐานคุณวุฒิของระดับคุณวุฒิของสาขา/สาขาวิชา โดยสถาบันอุดมศึกษา ต้องดำเนินการดังนี้

1) พิจารณาความพร้อมและศักยภาพในการบริหารจัดการศึกษาตามหลักสูตรในหัวข้อต่าง ๆ ที่กำหนดในมาตรฐานคุณวุฒิระดับสาขา/สาขาวิชา

2) แต่งตั้งคณะกรรมการพัฒนาหลักสูตรตามมาตรฐานคุณวุฒิระดับสาขา/สาขาวิชาอย่างน้อย 5 คน ดำเนินการพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับมาตรฐานคุณวุฒิระดับสาขา/สาขาวิชาโดยมีหัวข้อของหลักสูตรอย่างน้อยตามที่กำหนดไว้ในแบบมคอ.2 3) การพัฒนาหลักสูตรระดับสาขา/สาขาวิชาในหัวข้อผลการเรียนรู้ที่คาดหวังสถาบันฯ อาจเพิ่มเติมผลการเรียนรู้ที่มีคุณลักษณะเด่นหรือพิเศษกว่าบัณฑิตในสาขา/สาขาวิชาและระดับคุณวุฒิเดียวกันของสถาบันฯอื่น ๆ ได้

3. การจัดทำรายละเอียดของรายวิชา (Course Specification) และรายละเอียดของประสบการณ์ภาคสนาม (Field Experience Specification)

3.1 รายละเอียดของรายวิชาหมายถึงข้อมูลเกี่ยวกับแนวทางการบริหารจัดการของแต่ละรายวิชา เพื่อให้การจัดการเรียนการสอนสอดคล้องและเป็นไปตามที่วางแผนไว้ในรายละเอียดของหลักสูตรซึ่งแต่ละรายวิชาจะกำหนดไว้อย่างชัดเจนเกี่ยวกับวัตถุประสงค์และรายละเอียดของเนื้อหาความรู้ในรายวิชาแนวทางการปลูกฝังทักษะต่าง ๆ ตลอดจนคุณลักษณะอื่น ๆ ที่นักศึกษาจะได้รับการพัฒนาให้ประสบความสำเร็จตามจุดมุ่งหมายของรายวิชา มีการกำหนดรายละเอียดเกี่ยวกับระยะเวลาที่ใช้ในการเรียนวิธีการเรียนการสอนการวัดและประเมินผลในรายวิชา ตลอดจนหนังสืออ้างอิงที่นักศึกษาจะสามารถค้นคว้าได้นอกจากนี้ยังกำหนดยุทธศาสตร์ในการประเมินรายวิชาและกระบวนการปรับปรุง

3.2 รายละเอียดของประสบการณ์ภาคสนามหมายถึงข้อมูลเกี่ยวกับแนวทางการบริหารจัดการในรายวิชาหรือกิจกรรมที่นักศึกษาจะต้องออกฝึกงานออกฝึกภาคสนามหรือสหกิจศึกษาซึ่งจะต้องวางแผนให้สอดคล้องและเป็นไปตามที่กำหนดไว้ในรายละเอียดของหลักสูตรโดยจะกำหนดไว้อย่างชัดเจนถึงวัตถุประสงค์และรายละเอียดของการดำเนินการของกิจกรรมนั้น ๆ ตลอดจนความรู้ความเข้าใจที่นักศึกษาจะได้รับจากการออกฝึกมีการกำหนดกระบวนการหรือวิธีการในการปลูกฝังทักษะต่าง ๆ ตลอดจนคุณลักษณะอื่น ๆ ที่นักศึกษาจะได้รับการพัฒนาให้ประสบความสำเร็จตาม

จุดมุ่งหมายรวมทั้งเกณฑ์การวัดและประเมินผลนักศึกษาและการประเมินการดำเนินการตามรายละเอียดของประสบการณ์ภาคสนาม

3.3 สถาบันฯต้องมอบหมายให้อาจารย์ผู้สอนรับผิดชอบในการจัดทำรายละเอียดของรายวิชาทุกรายวิชาในหลักสูตรและรายละเอียดของประสบการณ์ภาคสนาม (ถ้ามี) โดยมีหัวข้ออย่างน้อยตามแบบ มคอ.3 รายละเอียดของรายวิชาและแบบมคอ.4 รายละเอียดของประสบการณ์ภาคสนาม

จากสาระเกี่ยวกับการจัดทำรายละเอียดของรายวิชาและรายละเอียดของประสบการณ์ภาคสนาม พอสรุปได้ว่า รายละเอียดของรายวิชา หมายถึงแนวทางการบริหารจัดการของแต่ละรายวิชาเพื่อให้การจัดการเรียนการสอนสอดคล้องและเป็นไปตามที่วางแผนไว้และรายละเอียดของประสบการณ์ภาคสนาม หมายถึง แนวทางการบริหารจัดการในรายวิชาหรือกิจกรรมที่นักศึกษาจะต้องออกฝึกงานออกฝึกภาคสนามหรือสหกิจศึกษาที่วางแผนให้สอดคล้องและเป็นไปตามที่กำหนดไว้ในรายละเอียดของหลักสูตร โดยมอบหมายให้อาจารย์ผู้สอนรับผิดชอบในการจัดทำที่มีหัวข้อตามแบบ มคอ.3 แบบมคอ.4

4. การขออนุมัติหลักสูตรต่อสภาสถาบันอุดมศึกษาสถาบันฯต้องเสนอสภาสถาบันอุดมศึกษาอนุมัติหลักสูตร ซึ่งได้จัดทำอย่างถูกต้องสมบูรณ์แล้วก่อนเปิดสอน โดยสภาสถาบันฯควรกำหนดระบบและกลไกของการจัดทำและอนุมัติรายละเอียดของหลักสูตรรายละเอียดรายวิชาและรายละเอียดประสบการณ์ภาคสนามหรือฝึกงาน (ถ้ามี) ให้ชัดเจน

5. การเสนอหลักสูตรต่อสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาสถาบันฯต้องเสนอหลักสูตรซึ่งสภาสถาบันอุดมศึกษาอนุมัติให้เปิดสอนแล้วให้สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษารับทราบภายใน 30 วันนับแต่สภาสถาบันฯ อนุมัติ

6. การบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน

6.1 สถาบันอุดมศึกษาต้องพัฒนาอาจารย์ทั้ง ด้านวิชาการและวิธีการสอนที่มุ่งเน้นการพัฒนามาตรฐานผลการเรียนรู้ของบัณฑิตอย่างน้อยตามที่กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติกำหนดอย่างต่อเนื่อง โดยมีการประกาศหลักเกณฑ์การพัฒนาอาจารย์อย่างชัดเจน

6.2 สถาบันอุดมศึกษาต้องจัดสรรทรัพยากรเพื่อการเรียนการสอนและการวิจัยให้เพียงพอที่จะจัดการศึกษาได้อย่างมีคุณภาพ รวมทั้ง อาจประสานกับสถาบันอุดมศึกษาและ/หรือหน่วยงานอื่นเพื่อใช้ทรัพยากรร่วมกันในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนให้มีคุณภาพ

6.3 สถาบันอุดมศึกษาต้องจัดให้มีการประเมินผลการเรียนรู้ของนักศึกษาที่ครอบคลุมมาตรฐานผลการเรียนรู้ในทุกๆ ด้านตามที่กำหนดไว้ในรายละเอียดของหลักสูตรนั้นๆ

7. การจัดทำรายงานผลการดำเนินการของรายวิชา (Course Report) รายงานผลการดำเนินการของประสบการณ์ภาคสนาม (Field Experience Report) (ถ้ามี) และรายงานผลการดำเนินการของหลักสูตร (Programme Report)

7.1 การรายงานผลการดำเนินการของรายวิชา หมายถึงการรายงานผลการจัดการเรียนการสอนของอาจารย์ผู้สอนแต่ละรายวิชาเมื่อสิ้นภาคเรียนเกี่ยวกับภาพรวมของการจัดการเรียนการสอนในวิชานั้น ๆ ว่าได้ดำเนินการสอนอย่างครอบคลุมและเป็นไปตามแผนที่วางไว้ในรายละเอียดของรายวิชาหรือไม่และหากไม่เป็นไปตามแผนที่วางไว้ต้องให้เหตุผลและข้อเสนอแนะในการปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนของรายวิชาดังกล่าวในครั้งต่อไปรายงานนี้จะครอบคลุมถึงผลการเรียนของนักศึกษาจำนวนนักศึกษาตั้งแต่เริ่มเรียนจนถึงสิ้นสุดปัญหาในด้านการบริหารจัดการและสิ่งอำนวยความสะดวกการวิเคราะห์ผลการประเมินรายวิชาของนักศึกษา/หัวหน้าภาค/หรือผู้ประเมินภายนอกรวมทั้งการสำรวจความคิดเห็นของผู้ใช้บัณฑิตการวางแผนและให้ข้อเสนอแนะต่อผู้ประสานงานหลักสูตรหรือผู้รับผิดชอบหลักสูตรเพื่อปรับปรุงและพัฒนาวิชาโดยมีหัวข้ออย่างน้อยตามแบบมคอ.5 รายงานผลการดำเนินการของรายวิชา

7.2 การรายงานผลการดำเนินการของประสบการณ์ภาคสนาม หมายถึงการรายงานผลการฝึกงานออกฝึกภาคสนามหรือสหกิจศึกษาว่าได้บรรลุผลการเรียนตามแผนที่วางไว้ในรายละเอียดของประสบการณ์ภาคสนามหรือไม่และหากไม่เป็นไปตามแผนต้องให้เหตุผลและข้อเสนอแนะในการปรับปรุงการฝึกงานออกฝึกภาคสนามหรือสหกิจศึกษาในครั้งต่อไปรายงานนี้จะครอบคลุมถึงการฝึกประสบการณ์ภาคสนามตั้งแต่เริ่มจนถึงสิ้นสุดปัญหาด้านการบริหารจัดการและสิ่งอำนวยความสะดวกการวิเคราะห์ผลการประเมินการฝึกของนักศึกษา/อาจารย์ผู้รับผิดชอบ/พนักงานที่เลี้ยงโดยมีหัวข้ออย่างน้อยตามแบบมคอ.6 รายงานผลการดำเนินการของประสบการณ์ภาคสนาม

7.3 การรายงานผลการดำเนินการของหลักสูตร หมายถึงการรายงานผลประจำปีโดยผู้ประสานงานหลักสูตรหรือผู้รับผิดชอบหลักสูตรเกี่ยวกับผลการบริหารจัดการหลักสูตรเช่นข้อมูลทางสถิติของนักศึกษาที่เรียนในหลักสูตรสภาพแวดล้อมภายในและภายนอกสถาบันที่มีผลกระทบต่อหลักสูตรสรุปภาพรวมของรายงานผลการดำเนินการของรายวิชาในหลักสูตรประสิทธิภาพของการสอนในมาตรฐานผลการเรียนรู้แต่ละด้านการเทียบเคียงผลการดำเนินการกับมาตรฐานอื่น ๆ ที่มีสรุปผลการประเมินหลักสูตรจากความคิดเห็นของผู้สำเร็จการศึกษาผู้ใช้บัณฑิตตลอดจนข้อเสนอในการวางแผนและพัฒนา รวมทั้งแผนปฏิบัติการในการพัฒนาคณาจารย์และบุคลากรที่เกี่ยวข้องการรายงานผลดังกล่าวจะส่งไปยังหัวหน้าภาควิชา/คณบดีและใช้เป็นข้อมูลในการศึกษาด้วยตนเองเพื่อปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรเป็นระยะ ๆ และเป็นข้อมูลในการรับรองหลักสูตรจากผู้ประเมินภายนอกได้ด้วย

1) เมื่อสิ้นสุดการจัดการเรียนการสอนของแต่ละภาคการศึกษา/ปีการศึกษาเมื่อสิ้นสุดการเรียนการสอนการประเมินผลและการทวนสอบผลการเรียนรู้ของแต่ละรายวิชาและประสบการณ์ภาคสนาม

(ถ้ามี) ในแต่ละภาคการศึกษาให้อาจารย์ผู้สอนจัดทำรายงานผลการดำเนินการของรายวิชาที่สอนการประเมินผลและการทวนสอบผลการเรียนรู้ในรายวิชาที่ตนรับผิดชอบพร้อมปัญหา/อุปสรรคและข้อเสนอแนะให้อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรประมวล/วิเคราะห์ประสิทธิภาพและประสิทธิผลการดำเนินงานและจัดทำรายงานประจำภาคการศึกษาของแต่ละภาคการศึกษาโดยมีหัวข้ออย่างน้อยตามแบบมคอ.5 (รายงานผลการดำเนินการของรายวิชา)และรายงานผลการดำเนินการของประสบการณ์ภาคสนาม(ถ้ามี)ตามแบบมคอ.6 และเมื่อสิ้นปีการศึกษาให้จัดทำรายงานในภาพรวมประจำปีการศึกษาเพื่อใช้ในการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรการสอนกลยุทธ์การประเมินผลและแก้ไขปัญหาอุปสรรคที่เกิดขึ้นและหากจำเป็นจะต้องปรับปรุงหลักสูตรหรือการจัดการเรียนการสอนก็สามารถกระทำได้โดยมีหัวข้ออย่างน้อยตามแบบมคอ.7 (รายงานผลการดำเนินการของหลักสูตร) 2) เมื่อครบรอบหลักสูตร (เช่นหลักสูตร 4 ปีครบรอบหลักสูตรคือ 4 ปี) ให้ผู้รับผิดชอบหลักสูตรหรือผู้ที่ได้รับมอบหมายวิเคราะห์ประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการบริหารจัดการหลักสูตรในภาพรวมว่าบัณฑิตบรรลุผลการเรียนรู้ตามที่คาดหวังไว้หรือไม่และนำผลการวิเคราะห์มาปรับปรุงและพัฒนาต่อไปโดยมีหัวข้ออย่างน้อยตามแบบมคอ.7 เช่นเดียวกับการรายงานผลการดำเนินการของแต่ละภาคการศึกษาหรือปีการศึกษาจากสาระเกี่ยวกับการจัดทำรายงานผลการดำเนินการของรายวิชา รายงานผลการดำเนินการของประสบการณ์ภาคสนามและรายงานผลการดำเนินการของหลักสูตร สรุปได้ว่า

1) รายงานผลการดำเนินการของรายวิชา เป็นการรายงานผลการจัดการเรียนการสอนของอาจารย์ผู้สอนแต่ละรายวิชาเมื่อสิ้นภาคเรียนเกี่ยวกับภาพรวมของการจัดการเรียนการสอนในวิชานั้น ๆ

2) รายงานผลการดำเนินการของประสบการณ์ภาคสนาม เป็นการรายงานผลการฝึกงานออกฝึกภาคสนามหรือสหกิจศึกษาว่าได้บรรลุผลการเรียนตามแผนที่วางไว้ในรายละเอียดของประสบการณ์ภาคสนามหรือไม่และหากไม่เป็นไปตามแผนต้องให้เหตุผลและข้อเสนอแนะในการปรับปรุงการฝึกงานออกฝึกภาคสนามหรือสหกิจศึกษาในครั้ง ต่อไป

3) การรายงานผลการดำเนินการของหลักสูตร เป็นการรายงานผลประจำปีโดยผู้ประสานงานหลักสูตรหรือผู้รับผิดชอบหลักสูตรเกี่ยวกับผลการบริหารจัดการหลักสูตรประสิทธิภาพของการสอนในมาตรฐานผลการเรียนรู้แต่ละด้านการศึกษาผู้ใช้บัณฑิตและข้อเสนอในการวางแผนและพัฒนารวมทั้ง แผนปฏิบัติการในการพัฒนาคณาจารย์และบุคลากรที่เกี่ยวข้อง โดยรายงานเมื่อสิ้นสุดการจัดการเรียนการสอนของแต่ละภาคการศึกษา/ปีการศึกษาและเมื่อครบรอบหลักสูตรตามแบบมคอ.7

8. การประกันคุณภาพหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน

8.1 สถาบันอุดมศึกษาต้องจัดให้มีการประกันคุณภาพหลักสูตรทุกหลักสูตรอย่างต่อเนื่อง แต่ละหลักสูตรจะต้องมีตัวบ่งชี้ที่เกี่ยวข้องและเกณฑ์การประเมินตามที่การประกันคุณภาพภายใน

และการประกันคุณภาพภายนอกกำหนดเป็นอย่างน้อยโดยสถาบันฯจะกำหนดตัวบ่งชี้และเกณฑ์การประเมินเพิ่มเติมก็ได้

8.2 กรณีที่สาขา/สาขาวิชาใดกระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศมาตรฐานคุณวุฒิระดับคุณวุฒิของสาขา/สาขาวิชานั้นแล้วนอกจากตัวบ่งชี้ที่เกี่ยวข้องและเกณฑ์การประเมินตามที่มีการประกันคุณภาพภายในและการประกันคุณภาพภายนอกกำหนดแล้วอาจมีตัวบ่งชี้และเกณฑ์การประเมินเพิ่มเติมตามที่กำหนดไว้ในมาตรฐานระดับคุณวุฒิของสาขา/สาขาวิชานั้นซึ่งสถาบันฯ จะกำหนดตัวบ่งชี้และเกณฑ์การประเมินเพิ่มเติมจากที่กำหนดไว้ในมาตรฐานคุณวุฒิของสาขา/สาขาวิชานั้น ๆ ด้วยก็ได้

8.3 สถาบันฯ จะต้องรายงานผลการประเมินการประกันคุณภาพภายในซึ่งรวมถึงการประกันคุณภาพหลักสูตรต่อสภาสถาบันฯ ต่อคณะกรรมการการอุดมศึกษาและต่อสาธารณะ

8.4 สถาบันฯจะต้องนำผลการประเมินมาปรับปรุงคุณภาพหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้บัณฑิตมีผลการเรียนรู้ตามที่คาดหวังเสมอ

จากสาระเกี่ยวกับการประกันคุณภาพหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน สรุปได้ว่าสถาบันอุดมศึกษาต้องมีการประกันคุณภาพหลักสูตรอย่างต่อเนื่องมีตัวบ่งชี้ที่เกี่ยวข้องและเกณฑ์การประเมินตามที่มีการประกันคุณภาพภายในและการประกันคุณภาพภายนอกกำหนดเป็นอย่างน้อย หากสาขา/สาขาวิชาใดมีประกาศมาตรฐานคุณวุฒิระดับคุณวุฒิของสาขา/สาขาวิชานั้นให้ดำเนินการประกันคุณภาพตามมาตรฐานระดับคุณวุฒิของสาขา/สาขาวิชานั้นและสถาบันอุดมศึกษาต้องรายงานผลการประเมินการประกันคุณภาพภายในต่อสภาสถาบันฯต่อคณะกรรมการการอุดมศึกษาและต่อสาธารณะโดยทั้งนี้สถาบันต้องนำผลการประเมินมาปรับปรุงคุณภาพหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้บัณฑิตมีผลการเรียนรู้ตามที่คาดหวังอยู่เสมอ

9. การเผยแพร่หลักสูตรที่มีคุณภาพและมาตรฐานตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิซึ่งบันทึกในฐานข้อมูลหลักสูตรเพื่อการเผยแพร่ (Thai Qualifications Register : TQR) เพื่อประโยชน์ต่อการกำกับดูแลคุณภาพการจัดการศึกษาของคณะกรรมการการอุดมศึกษาการรับรองคุณวุฒิเพื่อกำหนดอัตราเงินเดือนในการเข้ารับราชการของคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (ก.พ.) การรับรองคุณวุฒิเพื่อการศึกษาต่อหรือทำงานในต่างประเทศและเป็นข้อมูลสำหรับผู้ประกอบการสังคมและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียจะสามารถตรวจสอบหลักสูตรที่มีคุณภาพและมาตรฐานได้โดยสะดวกให้สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาเผยแพร่หลักสูตรที่มีคุณภาพและมาตรฐานตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิฯ ซึ่งบันทึกในฐานข้อมูลหลักสูตรเพื่อการเผยแพร่ (Thai Qualifications Register : TQR) เมื่อสถาบันฯ ได้เปิดสอนไปแล้วอย่างน้อยครั้งระยะเวลาของหลักสูตรตามหลักเกณฑ์ต่อไปนี้

9.1 เป็นหลักสูตรที่ได้รับอนุมัติจากสภาสถาบันอุดมศึกษา ก่อนเปิดสอนและได้แจ้งสกอ. รับทราบภายใน 30 วันนับแต่สภาสถาบันอุดมศึกษาอนุมัติหลักสูตรนั้น

9.2 ผลการประเมินคุณภาพภายในตามตัวบ่งชี้ที่กำหนดไว้ในรายละเอียดของหลักสูตรซึ่งสอดคล้องกับการประกันคุณภาพภายในจะต้องมีคะแนนเฉลี่ยระดับดีขึ้นไปต่อเนื่องกัน 2 ปีนับตั้งแต่เปิดสอนหลักสูตรที่ได้พัฒนาตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติเว้นแต่หลักสูตรใดที่มาตรฐานคุณวุฒิสาขา/สาขาวิชาได้กำหนดตัวบ่งชี้และ/หรือเกณฑ์การประเมินเพิ่มเติมผลการประเมินคุณภาพจะต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่มาตรฐานคุณวุฒิสาขา/สาขาวิชานั้น ๆ กำหนดจึงจะได้รับการเผยแพร่กรณีหลักสูตรใดมีครึ่งระยะเวลาของหลักสูตร 1 ปีหรือน้อยกว่าให้พิจารณาผลการประเมินคุณภาพภายในของปีแรกที่เปิดสอนด้วยหลักเกณฑ์เดียวกัน

9.3 หลักสูตรใดที่ไม่ได้รับการเผยแพร่ให้สถาบันอุดมศึกษาดำเนินการปรับปรุงตามเงื่อนไขที่คณะกรรมการการอุดมศึกษาจะกำหนดจากผลการประเมินต่อไป

9.4 กรณีหลักสูตรใดได้รับการเผยแพร่แล้ว สถาบันอุดมศึกษาจะต้องกำกับดูแลให้มีการรักษาคุณภาพให้มีมาตรฐานอยู่เสมอโดยผลการประเมินคุณภาพภายในต้องมีคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับดีขึ้นไปหรือเป็นไปตามที่มาตรฐานคุณวุฒิสาขา/สาขาวิชานั้นกำหนดทุกปีหลังจากได้รับการเผยแพร่ หากต่อมาปรากฏว่าผลการประเมินคุณภาพหลักสูตรของสถาบันอุดมศึกษาใดไม่เป็นไปตามที่กำหนดให้สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาเสนอคณะกรรมการการอุดมศึกษาเพื่อพิจารณาถอนการเผยแพร่หลักสูตรนั้นจนกว่าสถาบันอุดมศึกษานั้นจะได้มีการปรับปรุงตามเงื่อนไขของคณะกรรมการการอุดมศึกษา

จากสาระเกี่ยวกับการเผยแพร่หลักสูตรที่มีคุณภาพและมาตรฐานตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิสรุ๊ปได้ว่า การเผยแพร่งดกล่าวจะบันทึกในฐานข้อมูลหลักสูตรเพื่อการเผยแพร่ (Thai Qualifications Register : TQR) เพื่อประโยชน์ต่อการกำกับดูแลคุณภาพการจัดการศึกษาของคณะกรรมการการอุดมศึกษาการรับรองคุณวุฒิเพื่อกำหนดอัตราเงินเดือนในการเข้ารับราชการของคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (ก.พ.) การรับรองคุณวุฒิเพื่อการศึกษาต่อหรือทำงานในต่างประเทศเป็นข้อมูลสำหรับผู้ประกอบการสังคมและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียสามารถตรวจสอบหลักสูตรที่มีคุณภาพและมาตรฐานได้โดยสะดวกตามหลักเกณฑ์ ได้แก่

- 1) ได้รับอนุมัติจากสภาสถาบันอุดมศึกษาก่อนเปิดสอนและได้แจ้ง สกอ.รับทราบภายใน 30 วัน
- 2) ผลการประเมินคุณภาพภายในตามตัวบ่งชี้ที่กำหนดไว้สอดคล้องกับการประกันคุณภาพภายในมีคะแนนเฉลี่ยระดับดีขึ้นไปต่อเนื่องกัน 2 ปี
- 3) หลักสูตรใดที่ไม่ได้รับการเผยแพร่ ให้สถาบันอุดมศึกษาปรับปรุงตามเงื่อนไขที่คณะกรรมการการอุดมศึกษาจะกำหนดจากผลการประเมินต่อไป
- 4) หลักสูตรใดที่ได้รับการเผยแพร่แล้ว ต้องรักษาคุณภาพให้มีมาตรฐานอยู่เสมอโดยผลการประเมินคุณภาพภายในต้องมีคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับดีขึ้นไปหรือเป็นไปตามที่มาตรฐานคุณวุฒิ

สาขา/สาขาวิชานั้นกำหนดทุกปีหลังจากได้รับการเผยแพร่หากต่อมาปรากฏว่าผลการประเมินคุณภาพหลักสูตรของสถาบันอุดมศึกษาใดไม่เป็นไปตามที่กำหนดให้สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาเสนอคณะกรรมการการอุดมศึกษาเพื่อพิจารณาถอนการเผยแพร่หลักสูตรนั้นจนกว่าได้ปรับปรุงตามเงื่อนไขของคณะกรรมการการอุดมศึกษา

10. การกำกับดูแลติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษาโดยคณะกรรมการการอุดมศึกษา คณะกรรมการการอุดมศึกษาจะดำเนินการให้มีการกำกับดูแลติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษาตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ เพื่อให้การจัดการศึกษาเป็นไปอย่างมีคุณภาพและมาตรฐานตามเจตนารมณ์ และแนวปฏิบัติของประกาศ

จากสาระเกี่ยวกับการกำกับติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษาโดยคณะกรรมการการอุดมศึกษา สรุปได้ว่า ให้มีการกำกับ ดูแล ติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษาเพื่อให้การจัดการศึกษาเป็นไปอย่างมีคุณภาพและมาตรฐานตามเจตนารมณ์ และแนวปฏิบัติของประกาศตามที่ สกอ. กำหนด

4. เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับอุดมศึกษา พ.ศ. 2558

สกอ.ได้ออกประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่องเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรี พ.ศ. 2558 เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา พ.ศ. 2558 และแนวทางการบริหารเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับอุดมศึกษาพ.ศ. 2558 สำหรับใช้เป็นแนวทางการบริหารจัดการและพัฒนาหลักสูตรระดับอุดมศึกษาทุกสาขาวิชา สำหรับหลักสูตรที่เปิดใหม่และหลักสูตรปรับปรุงของสถาบันอุดมศึกษาของรัฐและเอกชน และให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษา เป็นต้นไป โดยมีสาระสำคัญ ดังนี้

เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรี

1. ให้คำนิยาม จำนวน คุณสมบัติของอาจารย์ประจำ อาจารย์ประจำหลักสูตรอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรอาจารย์พิเศษ และผลงานทางวิชาการ

2. แบ่งกลุ่มปริญญาออกเป็น 2 กลุ่ม เพื่อให้วัตถุประสงค์ตรงกับการผลิตบัณฑิต ได้แก่ 1) หลักสูตรปริญญาตรีทางวิชาการ ประกอบด้วย หลักสูตรปริญญาตรีทางวิชาการและหลักสูตรปริญญาตรีแบบก้าวหน้าทางวิชาการ 2) หลักสูตรปริญญาตรีทางวิชาชีพหรือปฏิบัติการประกอบด้วย หลักสูตรปริญญาตรีทางวิชาชีพหรือปฏิบัติการ และหลักสูตรปริญญาตรีแบบก้าวหน้าทางวิชาชีพหรือปฏิบัติการ

3. ปรับวัตถุประสงค์ของรายวิชาศึกษาทั่วไป

4. เพิ่มเติมคุณสมบัติของผู้เข้าศึกษาในหลักสูตรปริญญาตรีแบบก้าวหน้าทางวิชาการ และทางวิชาชีพหรือปฏิบัติการ

5. ปรับประเด็นในการประกันคุณภาพการศึกษา จากเดิม 4 ด้าน เป็น 6 ด้าน ได้แก่ 1) การกำกับมาตรฐาน 2) บัณฑิต 3) นักศึกษา 4) อาจารย์ 5) หลักสูตร การเรียนการสอน การประเมินผู้เรียน และ 6) สิ่งสนับสนุนการเรียนรู้

เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา

1. ให้ค่านิยาม เพิ่มเติมคุณสมบัติอาจารย์ประจำหลักสูตร ต้องมีคุณวุฒิขั้นต่ำปริญญาโท อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร จำนวนอย่างน้อย 3 คน มีคุณวุฒิปริญญาเอก หรือขั้นต่ำปริญญาโทที่มีตำแหน่งรองศาสตราจารย์ โดยทั้งอาจารย์ประจำหลักสูตรและผู้รับผิดชอบหลักสูตรต้องมีผลงานวิชาการที่ไม่ใช้ส่วนหนึ่งของการศึกษาเพื่อรับปริญญา และเป็นผลงานวิชาการที่สามารถใช้ในการขอกำหนดตำแหน่งวิชาการ ซึ่งได้รับการเผยแพร่ตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดอย่างน้อย 3 รายการ ในรอบ 5 ปี ย้อนหลัง

2. เพิ่มเติมคุณสมบัติอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และการค้นคว้าอิสระ ได้แก่ 1) อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลักและการค้นคว้าอิสระ ต้องเป็นอาจารย์ประจำหลักสูตร มีคุณวุฒิปริญญาเอก หรือขั้นต่ำปริญญาโทที่มีตำแหน่งรองศาสตราจารย์ และมีผลงานวิชาการที่ไม่ใช้ส่วนหนึ่งของการศึกษาเพื่อรับปริญญา และเป็นผลงานวิชาการที่สามารถใช้ในการขอกำหนดตำแหน่งวิชาการ ซึ่งได้รับการเผยแพร่ตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดอย่างน้อย 3 รายการ ในรอบ 5 ปี ย้อนหลัง 2) อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วมที่เป็นอาจารย์ประจำ มีคุณสมบัติเช่นเดียวกับอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก หรือมีคุณวุฒิปริญญาเอก และมีผลงานวิชาการที่ไม่ใช้ส่วนหนึ่งของการศึกษาเพื่อรับปริญญา และเป็นผลงานวิชาการที่สามารถใช้ในการขอกำหนดตำแหน่งวิชาการ ซึ่งได้รับการเผยแพร่ตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดอย่างน้อย 3 รายการ ในรอบ 5 ปี ย้อนหลัง สำหรับอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วมที่เป็นผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก ต้องมีคุณวุฒิปริญญาเอก และมีผลงานวิชาการที่ตรงหรือสัมพันธ์กับหัวข้อวิทยานิพนธ์หรือการค้นคว้าอิสระเผยแพร่มาแล้วไม่น้อยกว่า 10 เรื่อง หรือเป็นผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญและประสบการณ์สูงเป็นที่ยอมรับ ซึ่งตรงหรือสัมพันธ์กับหัวข้อวิทยานิพนธ์หรือการค้นคว้าอิสระ ทั้งนี้ การแต่งตั้งให้บุคคลภายนอกเป็นที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม ให้ผ่านความเห็นชอบจากสภาสถาบันอุดมศึกษาแห่งนั้น

3. เพิ่มเติมคุณสมบัติอาจารย์ผู้สอบวิทยานิพนธ์ ต้องประกอบด้วยอาจารย์ประจำหลักสูตร และผู้ทรงคุณวุฒิภายนอกสถาบัน ไม่น้อยกว่า 3 คน โดยแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ

3.1) กรณีเป็นอาจารย์ประจำหลักสูตร ต้องมีคุณวุฒิปริญญาเอก หรือขั้นต่ำปริญญาโทที่มี

ตำแหน่งรองศาสตราจารย์ และมีผลงานวิชาการที่ไม่ใช่ส่วนหนึ่งของการศึกษาเพื่อรับปริญญาและเป็นผลงานวิชาการที่สามารถใช้ในการขอกำหนดตำแหน่งวิชาการ ซึ่งได้รับการเผยแพร่ตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดอย่างน้อย 3 รายการ ในรอบ 5 ปี ย้อนหลัง

3.2) กรณีเป็นผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก ต้องมีคุณวุฒิปริญญาเอกและมีผลงานวิชาการที่ตรงหรือสัมพันธ์กับหัวข้อวิทยานิพนธ์หรือการค้นคว้าอิสระเผยแพร่มาแล้วไม่น้อยกว่า 10 เรื่อง หรือเป็นผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญและประสบการณ์สูงเป็นที่ยอมรับซึ่งตรงหรือสัมพันธ์กับหัวข้อวิทยานิพนธ์หรือการค้นคว้าอิสระ ทั้งนี้ การแต่งตั้ง ให้บุคคลภายนอกเป็นผู้สอบวิทยานิพนธ์

4. เพิ่มเติมคำอธิบาย การจัดการศึกษาในระบบทวิภาค ไตรภาค และจตุรภาคแนวทางการบริหารตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับอุดมศึกษา พ.ศ. 2558 สกอ.ได้ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่องแนวทางการบริหารตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับอุดมศึกษา พ.ศ. 2558 มีสาระสำคัญดังนี้

1. สถาบันอุดมศึกษามีหน้าที่ต้องรับผิดชอบการพัฒนาหลักสูตรระดับอุดมศึกษาให้มีมาตรฐานและคุณภาพการศึกษาสูงขึ้นสอดคล้องกับเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับอุดมศึกษาของคณะกรรมการการอุดมศึกษา เกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพ กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา แห่งชาติรวมทั้งเกณฑ์มาตรฐานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง และกำหนดตัวบ่งชี้ด้านมาตรฐานและคุณภาพการศึกษาเพื่อประกันคุณภาพการศึกษาระดับอุดมศึกษา

2. เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรทุกระดับ กำหนดให้ใช้ระบบทวิภาค เป็นระบบมาตรฐานในการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษา แต่มีได้จำกัดให้สถาบันอุดมศึกษาต้องใช้ระบบทวิภาคในการจัดการศึกษาเพียงระบบเดียว สถาบันอุดมศึกษาสามารถจัดการศึกษาระบบอื่นได้เช่นกัน อาทิ ระบบไตรภาค หรือระบบจตุรภาค กรณีที่สถาบันอุดมศึกษาจัดการศึกษาระบบอื่นจะต้องแสดงรายละเอียดเกี่ยวกับระบบการศึกษานั้นไว้ในหลักสูตรให้ชัดเจน ซึ่งประกอบด้วยรายละเอียดเกี่ยวกับการแบ่งภาคการศึกษา ระยะเวลาการศึกษาในแต่ละภาคการศึกษา การคิดหน่วยกิต รายวิชาภาคทฤษฎีและรายวิชาภาคปฏิบัติ การฝึกงานหรือการฝึกภาคสนาม การทำโครงการหรือกิจกรรมอื่นใดตามที่ได้รับมอบหมาย รวมทั้งรายละเอียดการเทียบเคียงหน่วยกิตระบบดังกล่าวกับหน่วยกิตระบบทวิภาค

3. การจัดการเรียนการสอนหมวดวิชาศึกษาทั่วไป วิชาศึกษาทั่วไปไม่มีเจตนารมณ์เพื่อเสริมสร้างความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ โดยให้ศึกษารายวิชาต่าง ๆ จนเกิดความซาบซึ้งและสามารถติดตามความก้าวหน้าในสาขาวิชานั้นได้ด้วยตนเอง การจัดการเรียนการสอนควรจัดให้มีเนื้อหาวิชาที่เบ็ดเสร็จในรายวิชาเดียว ไม่ควรมีรายวิชาต่อเนื่อง หรือรายวิชาชั้น สูงอีก และไม่ควรรนำรายวิชาเบื้องต้น หรือรายวิชาพื้นฐานของวิชาเฉพาะมาจัดเป็นวิชาศึกษาทั่วไป

4. การเปิดสอนหลักสูตรระดับอนุปริญญา สถาบันอุดมศึกษามีภารกิจหลักในการเปิดสอนหลักสูตรระดับปริญญาเพื่อผลิตบัณฑิตที่มีความรอบรู้ทั้ง ภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติในสาขาวิชาการ

และวิชาชีพต่าง ๆ ออกมารับใช้สังคม รวมทั้งมุ่งเน้นการเปิดสอนในระดับบัณฑิตศึกษา เพื่อพัฒนา นักวิชาการและนักวิชาชีพระดับสูง ให้สามารถบุกเบิกแสวงหาความรู้ใหม่ สำหรับการผลิตบุคลากรใน ระดับต่ำกว่าปริญญาตรี (ระดับประกาศนียบัตร และระดับอนุปริญญา) ควรเป็นภารกิจของ สถานศึกษาประเภทอื่น เช่น วิทยาลัยชุมชน วิทยาลัยอาชีวศึกษา เป็นต้น ดังนั้นสถาบันอุดมศึกษาใน ระดับมหาวิทยาลัย ที่จะเปิดสอนหลักสูตรระดับอนุปริญญา ควรมีเหตุผลความจำเป็นอย่างยิ่งในการ เปิดสอน และต้องคำนึงถึงความต้องการบุคลากรในสาขาวิชานั้นเป็นสำคัญ รวมทั้งคำนึงถึงความ ข้ำซ้อนในการเปิดสอนสาขาวิชาที่มีการเปิดสอนอยู่แล้วในสถาบันอื่น

5. การเปิดสอนหลักสูตรระดับปริญญาตรี (ต่อเนื่อง) มีวัตถุประสงค์เพื่อผลิตบัณฑิตที่มีทักษะ การปฏิบัติการอยู่แล้ว ให้มีความรู้ด้านวิชาการมากยิ่งขึ้น รวมทั้งได้รับการฝึกปฏิบัติขั้นสูงเพิ่มเติม ดังนั้น จึงจัดไว้ในกลุ่มหลักสูตรปริญญาตรีทางวิชาชีพ หรือปฏิบัติการที่เน้นทักษะด้านการปฏิบัติเชิง เทคนิคในศาสตร์สาขาวิชานั้น ๆ เท่านั้น เพื่อให้บัณฑิตจบไปเป็นนักปฏิบัติ โดยการจัดการเรียนการ สอนในหลักสูตรนี้ ต้องมีการจัดการเรียนการสอนแบบมีส่วนร่วมกับสถานประกอบการในภาคการ ผลิตหรือการบริการ โดยอาจจัดในรูปสหกิจศึกษา หรือการฝึกงานในสถานประกอบการ และเพื่อให้ สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของหลักสูตร (ต่อเนื่อง) ให้รับนักศึกษาที่สำเร็จการศึกษาตรงตามสาขาวิชา ที่จะเข้าศึกษาเท่านั้น ในด้านอาจารย์ผู้สอนจำนวนหนึ่งต้องเป็นผู้มีประสบการณ์ในทางปฏิบัติมาแล้ว และหากเป็นผู้สอนจากสถานประกอบการต้องมีความเข้าใจเกี่ยวกับการปฏิบัติตามกรอบมาตรฐาน คุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ

6. จำนวนและคุณวุฒิของอาจารย์จะประกอบไปด้วย

6.1 อาจารย์ประจำหลักสูตร อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร และอาจารย์ผู้สอนทั้งอาจารย์ ประจำและอาจารย์พิเศษ ต้องมีคุณวุฒิและคุณสมบัติครบถ้วนตามที่ระบุในเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตร นอกจากนั้น ในระดับบัณฑิตศึกษาอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และอาจารย์ผู้สอบวิทยานิพนธ์ต้องมี คุณวุฒิและคุณสมบัติตามเกณฑ์ที่กำหนดเช่นกันทั้งนี้ อาจารย์ประจำที่สถาบันอุดมศึกษารับเข้าใหม่ ตั้งแต่เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรฉบับปี พ.ศ. 2558 ประกาศใช้ต้องมีคะแนนทดสอบความสามารถ ภาษาอังกฤษได้ตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในประกาศคณะกรรมการการอุดมศึกษา เรื่อง มาตรฐาน ความสามารถภาษาอังกฤษของอาจารย์ประจำสถาบันอุดมศึกษามีหน้าที่เผยแพร่รายชื่อและคุณวุฒิ ของอาจารย์ทุกประเภทข้างต้นของแต่ละหลักสูตรในแต่ละภาคการศึกษาโดยเผยแพร่ในเอกสารหรือ สื่อบริการอิเล็กทรอนิกส์พร้อมทั้งปรับปรุงให้ทันสมัยตลอดเวลา เพื่อให้สาธารณชนและสำนักงาน คณะกรรมการการอุดมศึกษาสามารถตรวจสอบข้อมูลดังกล่าว เพื่อประโยชน์ในการผดุงรักษา มาตรฐานและคุณภาพการศึกษาของชาติ

6.2 คุณวุฒิที่สัมพันธ์กับสาขาวิชาของหลักสูตร หมายถึง คุณวุฒิที่กำหนดไว้ในมาตรฐาน สาขาวิชาที่ประกาศไปแล้ว หากสาขาวิชาใดยังไม่มีประกาศมาตรฐานสาขาวิชาหรือประกาศมาตรฐาน

สาขาวิชาไม่ได้กำหนดเรื่องนี้ไว้ ให้อ้างอิงจากกลุ่มสาขาวิชาเดียวกันในตารางของ ISCED (International Standard Classification of Education)

6.3 คุณสมบัติด้านตำแหน่งทางวิชาการของอาจารย์ประจำหลักสูตร อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร และอาจารย์ผู้สอน ตลอดจนอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และอาจารย์ผู้สอบวิทยานิพนธ์ของหลักสูตรกลุ่มวิชาการ และหลักสูตรกลุ่มวิชาชีพหรือปฏิบัติการ ควรเป็นตำแหน่งทางวิชาการที่ได้จากการประเมินผลงานที่สอดคล้องกับลักษณะของกลุ่มหลักสูตรนั้น ๆ กรณีอาจารย์ใหม่ที่มีคุณวุฒิระดับปริญญาเอก แม้ยังไม่มีผลงานทางวิชาการหลังสำเร็จการศึกษา อนุโลมให้เป็นอาจารย์ผู้สอนในระดับปริญญาโทได้ แต่ทั้งนี้หากจะทำหน้าที่เป็นอาจารย์ผู้สอนในระดับปริญญาเอก หรือเป็นอาจารย์ประจำหลักสูตร อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และอาจารย์ผู้สอบวิทยานิพนธ์ ในระดับปริญญาโทและปริญญาเอก ต้องมีผลงานทางวิชาการภายหลังสำเร็จการศึกษาอย่างน้อย 1 ชิ้น ภายใน 2 ปี หรือ 2 ชิ้น ภายใน 4 ปี หรือ 3 ชิ้น ภายใน 5 ปี

6.4 สำหรับหลักสูตรปริญญาตรีที่เน้นปฏิบัติการ คำว่า “ประสบการณ์ด้านปฏิบัติการ” หมายถึง การทำงานร่วมกับสถานประกอบการโดยมีหลักฐานรับรองผลการปฏิบัติงานที่เกิดประโยชน์กับสถานประกอบการ หรือมีผลงานทางวิชาการประเภทการพัฒนาเทคโนโลยีหรือผลงานสร้างสรรค์ด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่เกี่ยวข้องกับภาคอุตสาหกรรม เผยแพร่มาแล้ว

6.5 ผู้ทรงคุณวุฒิภายนอกที่ไม่ใช่อาจารย์ประจำหรือผู้ทรงคุณวุฒิที่ได้รับปริญญา กิตติมศักดิ์หรือมีตำแหน่งทางวิชาการพิเศษทุกระดับ จะเป็น อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม หรือผู้สอบได้ ต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญและประสบการณ์สูงหรือสูงมาก ตามที่กำหนดในแต่ละระดับปริญญาโดย ให้พิจารณาจากผลงานของผู้ทรงคุณวุฒิที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กับเนื้อหาวิทยานิพนธ์หรือการค้นคว้าอิสระ

6.6 สำหรับคุณสมบัติอาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ และผู้สอบการค้นคว้าอิสระในระดับปริญญาโท ให้ใช้หลักเกณฑ์เดียวกันกับอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และผู้สอบวิทยานิพนธ์

7. การบริหารหลักสูตรกรณีมีข้อตกลงร่วมผลิตกับสถาบันอุดมศึกษาหรือหน่วยงานอื่นที่ไม่ใช่สถาบันอุดมศึกษา

7.1 การตกลงร่วมผลิต หมายถึง การทำข้อตกลงร่วมมือกันอย่างเป็นทางการระหว่างสถาบันอุดมศึกษากับองค์กรภายนอกในการพัฒนาและบริหารหลักสูตร โดยผ่านความเห็นชอบของสภามหาวิทยาลัย และคณะกรรมการระดับนโยบายขององค์กรภายนอกนั้น ๆ องค์กรภายนอกต้องเป็นสถาบันอุดมศึกษาในหรือต่างประเทศที่ได้รับการรับรองจากหน่วยงานที่รับผิดชอบการศึกษาของประเทศนั้น หรือเป็นหน่วยราชการระดับกรม หรือเทียบเท่า หรือหน่วยงานรัฐวิสาหกิจ หรือองค์การมหาชน หรือบริษัทเอกชนที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยเท่านั้นหากเป็นบริษัทเอกชนที่ไม่ได้อยู่ในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ให้เสนอคณะกรรมการการอุดมศึกษา

พิจารณาเป็นรายกรณี โดยต้องแสดงศักยภาพและความพร้อมในการร่วมผลิตบัณฑิตของบริษัทดังกล่าว

7.2 ภายใต้ข้อตกลงดังกล่าว บุคลากรที่มาจากองค์กรที่มีความร่วมมือนั้นสามารถทำหน้าที่เป็นอาจารย์ประจำและอาจารย์ประจำหลักสูตรได้ทั้งนี้ เฉพาะกรณีหลักสูตรระดับปริญญาตรี กลุ่มวิชาชีพหรือปฏิบัติการบุคลากรที่มาจากองค์กรที่มีความร่วมมือนั้นสามารถทำหน้าที่เป็นอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรได้แต่ต้องไม่เกิน 2 คนบุคลากรที่มาจากองค์กรที่มีความร่วมมือเพื่อทำหน้าที่อาจารย์ประจำ อาจารย์ประจำหลักสูตร และอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรต้องมีคุณสมบัติและคุณสมบัติตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับนั้น ๆ และต้องเป็นผู้ที่มีความเข้าใจทักษะการจัดการเรียนการสอน การวัดผลประเมินผลให้สอดคล้องกับปรัชญาและวัตถุประสงค์ของหลักสูตร และมาตรฐานผลการเรียนรู้ของหลักสูตรนั้น ๆ ตามแนวทางของกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ

7.3 ภาระงานคณาวิทยานิพนธ์และการค้นคว้าอิสระภาระงานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และการค้นคว้าอิสระให้นับรวมจำนวนนักศึกษาเก่าที่ยังไม่สำเร็จการศึกษาด้วย ทั้งนี้ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และการค้นคว้าอิสระต้องจัดสรรเวลาให้คำปรึกษานักศึกษาอย่างเหมาะสม

7.4 ให้สถาบันอุดมศึกษาจัดระบบตรวจสอบการคัดลอกผลงาน หรือการซ้ำซ้อนกับงานของผู้อื่นหรือการจ้างทำรายงานการค้นคว้าอิสระหรือวิทยานิพนธ์ โดยใช้ระบบที่ทันสมัยเช่น ผ่านการใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์หากพบว่ามี การคัดลอก การซ้ำซ้อนกับงานของผู้อื่น หรือมีการจ้างทำรายงานการค้นคว้าอิสระหรือวิทยานิพนธ์ ให้สถาบันอุดมศึกษาพิจารณาถอดถอนรายงานการค้นคว้าอิสระหรือวิทยานิพนธ์ชิ้นนั้น

8. การเผยแพร่ผลงานวิจัยในที่ประชุมวิชาการระดับชาติ หมายถึง การนำเสนอบทความวิจัยในที่ประชุมวิชาการ และบทความฉบับสมบูรณ์ (Full Paper) ได้รับการตีพิมพ์ในรายงานสืบเนื่องจากการประชุม (Proceedings) โดยมีกองบรรณาธิการจัดทำรายงานการประชุม หรือคณะกรรมการจัดประชุมประกอบด้วย ศาสตราจารย์ หรือผู้ทรงคุณวุฒิระดับปริญญาเอก หรือผู้ทรงคุณวุฒิที่มีผลงานเป็นที่ยอมรับในสาขานั้น ๆ จากนอกสถาบันเจ้าภาพอย่างน้อยร้อยละ 25 โดยต้องมีผู้ประเมินบทความที่เป็นผู้เชี่ยวชาญในสาขานั้นด้วย และมีบทความที่มาจากหน่วยงานภายนอกสถาบันอย่างน้อย 3 หน่วยงานและรวมกันแล้วไม่น้อยกว่าร้อยละ 25

9. แนวทางการเปิดสอนหลักสูตรปริญญาเอก (แบบ 1) การเปิดสอนหลักสูตรปริญญาเอก (แบบ 1) ซึ่งเป็นแผนการศึกษาแบบทำวิทยานิพนธ์อย่างเดียวให้สถาบันอุดมศึกษาคำนี้ถึงเรื่องดังต่อไปนี้

9.1 อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ต้องมีผลงานที่ได้รับการตีพิมพ์ในวารสารหรือสิ่งพิมพ์ทางวิชาการซึ่งเป็นที่ยอมรับในระดับสากล และเป็นผลงานที่ชี้ชัดได้ว่าสามารถที่จะสนับสนุนการวิจัยในสาขาวิชาที่เปิดสอนได้

9.2 สถาบันที่จะเปิดสอนต้องมีหลักสูตรที่ดีมีมาตรฐานและคุณภาพการศึกษาเชื่อถือได้ และมีทรัพยากรสนับสนุนอย่างเพียงพอ

9.3 สถาบันที่จะเปิดสอนต้องมีสิ่งอำนวยความสะดวกพร้อมที่จะรองรับ และสนับสนุนงานวิจัยของผู้เรียน

9.4 สถาบันที่จะเปิดสอนควรมีเครือข่ายความร่วมมือสนับสนุน

9.5 สถาบันที่จะเปิดสอนควรพร้อมที่จะร่วมมือกับสถาบันอุดมศึกษาอื่นได้

10. การศึกษาต่อของผู้สำเร็จการศึกษาระดับประกาศนียบัตรบัณฑิต

10.1 หลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต มิใช่ส่วนหนึ่งของหลักสูตรระดับปริญญาโทผู้สำเร็จการศึกษาระดับประกาศนียบัตรบัณฑิต หากต้องการศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น ให้เข้าศึกษาในหลักสูตรระดับประกาศนียบัตรบัณฑิตชั้น สูงหรือหลักสูตรระดับปริญญาโทในสาขาวิชาเดียวกันหรือสาขาวิชาที่สัมพันธ์กัน ทั้งนี้ ในการศึกษาต่อหลักสูตรระดับปริญญาโทสามารถเทียบโอนหน่วยกิตได้ไม่เกินร้อยละ 40 ของหลักสูตรที่จะเข้าศึกษา

10.2 หลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตชั้น สูง มิใช่ส่วนหนึ่งของหลักสูตรระดับปริญญาเอกผู้สำเร็จการศึกษาระดับประกาศนียบัตรบัณฑิตชั้นสูง หากต้องการศึกษาต่อระดับปริญญาเอกให้ใช้คุณวุฒิปริญญาโทหรือเทียบเท่าเข้าศึกษา

10.3 ผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีที่มีระยะเวลาการศึกษา 6 ปี หรือเทียบเท่าปริญญาโท สามารถเข้าศึกษาต่อในหลักสูตรระดับประกาศนียบัตรบัณฑิตชั้น สูงได้โดยไม่ต้องเข้าศึกษาหลักสูตรระดับปริญญาโทมาก่อน

11. ปริญญาบัตรและใบแสดงผลการศึกษาการออกไปปริญญาบัตรและใบแสดงผลการศึกษา (Transcript) ให้แสดงรายละเอียดเกี่ยวกับชื่อปริญญาและชื่อสาขาวิชา ให้ตรงกับที่ระบุไว้ในเอกสารหลักสูตรฉบับที่เสนอสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษารับทราบ ทั้งนี้ เพื่อมิให้เกิดปัญหาเมื่อนำไปสมัครงานหรือศึกษาต่อ

12. การควบคุมมาตรฐานหลักสูตรสภาสถาบันอุดมศึกษา มีหน้าที่รับผิดชอบในการให้ความเห็นชอบหลักสูตรให้สอดคล้องกับเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรพ.ศ. 2558 แต่สภาสถาบันสามารถกำหนดเกณฑ์มาตรฐานหรือกำหนดแนวปฏิบัติที่เหนือกว่าเกณฑ์มาตรฐานฉบับนี้ได้ ทั้งนี้ เพื่อยกระดับคุณภาพมาตรฐานการจัดการศึกษาที่สะท้อนเอกลักษณ์ของสถาบันอุดมศึกษาแห่งนั้น ในกรณีมีเหตุอันควรให้เชื่อได้ว่าการจัดการเรียนการสอนไม่เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรที่กำหนด ให้

สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาดำเนินการเข้าติดตามตรวจสอบและเสนอคณะกรรมการการอุดมศึกษาพิจารณา

จากสาระเกี่ยวกับเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับอุดมศึกษา พ.ศ. 2558 ดังได้กล่าวมาแล้วข้างต้น สรุปได้ว่าเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับอุดมศึกษา พ.ศ. 2558 เป็นกรอบหรือแนวปฏิบัติให้สถาบันอุดมศึกษาใช้เป็นแนวทางการบริหารจัดการ และพัฒนาปรับปรุงหลักสูตรทั้งระดับปริญญาตรีและระดับบัณฑิตศึกษา ให้มีคุณภาพและมาตรฐาน เพื่อให้หลักสูตรมีคุณภาพเท่าเทียมกัน ในแต่ละมหาวิทยาลัย ตามที่สกอ. กำหนด

5. แนวปฏิบัติในการนำเสนอหลักสูตรระดับอุดมศึกษาต่อสำนักปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (สป.อว)

1. เมื่อสภามหาวิทยาลัยให้ความเห็นชอบและอนุมัติหลักสูตรแล้วจัดส่งข้อมูลหลักสูตรผ่านระบบออนไลน์ คือ ระบบสารสนเทศเพื่อพิจารณาความสอดคล้องของหลักสูตรระดับอุดมศึกษา (CHE Curriculum Online : CHECO) ภายใน 7 วัน

2. สาระสำคัญที่ต้องใส่อะไรในระบบ CHECO ประกอบด้วย ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป ประกอบด้วย สถานภาพของหลักสูตร ชื่อปริญญาและสาขาวิชา โครงสร้างหลักสูตร

ส่วนที่ 2 ข้อมูลอาจารย์ ประกอบด้วย อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร อาจารย์ประจำหลักสูตร ระบบการจัดการศึกษา มติสภามหาวิทยาลัย

ส่วนที่ 3 คุณสมบัติผู้เรียน ประกอบด้วย การพัฒนาผลการเรียนรู้ในแต่ละด้าน คุณสมบัติผู้เรียน จำนวนผู้เรียน เกณฑ์สำเร็จการศึกษา และไฟล์รายละเอียดหลักสูตร (มคอ.2)

ทั้งนี้เมื่อบันทึกข้อมูลในระบบ CHECO ทั้ง 3 ส่วนแล้ว ระบบจะแสดงสถานะในแต่ละส่วนเป็น 100% คณะจะดำเนินการส่งข้อมูลมายังมหาวิทยาลัยเพื่อให้ตรวจสอบก่อนส่ง สป.อว. ซึ่งคณะสามารถติดตามตรวจสอบสถานะของหลักสูตรด้วยตนเองได้ โดยสถานะที่ปรากฏในโปรแกรม CHECO มีดังนี้

W	=	รอส่ง
W1	=	ส่งไประดับมหาวิทยาลัย
S/ครั้งที่(Date)	=	ส่งไป สป.อว.แล้ว (เมื่อวันที่)
E/ครั้งที่(date)	=	ส่งให้มหาวิทยาลัยแก้ไข
A1/ครั้งที่(date)	=	หัวหน้าฝ่าย (ตรวจสอบ)
A2/ครั้งที่(date)	=	ผู้อำนวยการกลุ่ม (ตรวจสอบ)
A3/ครั้งที่(date)	=	ผู้อำนวยการสำนัก/กอง (ตรวจสอบ)

A4/ครั้งที่(date) = ปลัดกระทรวงฯ (ตรวจสอบ)

P(date) = พิจารณาความสอดคล้องและออกรหัสหลักสูตรเรียบร้อยแล้ว

6. การประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับอุดมศึกษา

สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (2557) ได้กล่าวว่า ภายหลังจากที่หลักสูตรได้พัฒนาและปรับปรุงให้เป็นที่ไปตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรและกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติแล้วยังจะต้องดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับหลักสูตรตามภารกิจหลักที่มหาวิทยาลัยจะต้องปฏิบัติ มี 4 ประการ คือ 1) การผลิตบัณฑิต 2) การวิจัย 3) การให้บริการทางวิชาการแก่สังคม และ 4) การทำนุบำรุงศิลปและวัฒนธรรม การดำเนินการตามภารกิจ 4 ประการดังกล่าว ระบบการประกันคุณภาพการศึกษา มีมาตรฐาน ตัวบ่งชี้และเกณฑ์ประเมินคุณภาพมาตรฐานที่เป็นกรอบสำคัญในการดำเนินงานของสถาบันอุดมศึกษา คือ มาตรฐานการอุดมศึกษาในขณะเดียวกันสถาบันอุดมศึกษาต่าง ๆ ต้องดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรฐานและหลักเกณฑ์อื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องอีกมาก เช่น เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับอุดมศึกษากรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติมาตรฐานสถาบันอุดมศึกษา มาตรฐานเพื่อการประเมินคุณภาพภายนอกของสมศ. หรือกรอบการปฏิบัติราชการตามมิติด้านต่าง ๆ ของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (ก.พ.ร.) ในกรณีมหาวิทยาลัยของรัฐ เป็นต้น และได้กำหนดตัวบ่งชี้เชิงปริมาณ และตัวบ่งชี้เชิงคุณภาพ ไว้ดังนี้

ตัวบ่งชี้เชิงคุณภาพ จะระบุเกณฑ์มาตรฐานเป็นข้อ ๆ กำหนดเกณฑ์การประเมินตัวบ่งชี้เป็น 5 ระดับ มีคะแนนตั้งแต่ 1 ถึง 5 การประเมินเชิงคุณภาพนี้จะมีทั้งการนับจำนวนข้อและระบุว่าการดำเนินงานได้กี่ข้อ ได้คะแนนเท่าใด กรณีที่ไม่ดำเนินการใด ๆ หรือดำเนินการไม่ครบที่จะได้ 1 คะแนนให้ถือว่าได้ 0 คะแนนและการประเมินโดยกำหนดการให้คะแนนตามที่ได้คณะหรือสถาบันดำเนินการและกรรมการประเมิน (Peer Review) จะพิจารณาผลการดำเนินการนั้น ๆ ร่วมกันก่อนที่จะบันทึกคะแนน โดยมีระดับคะแนนอยู่ระหว่าง 0 – 5 ตัวบ่งชี้เชิงปริมาณอยู่ในรูปของร้อยละหรือค่าเฉลี่ย กำหนดเกณฑ์การประเมินเป็นคะแนนระหว่าง 1 ถึง 5 โดยเป็นค่าต่อเนื่อง (มีจุดทศนิยม) สำหรับการแปลงผลการดำเนินงานตามตัวบ่งชี้ (ซึ่งอยู่ในรูปร้อยละหรือค่าเฉลี่ย) เป็น คะแนนทำโดยการเทียบบัญญัติไตรยางค์ โดยที่แต่ละตัวบ่งชี้จะกำหนดค่าร้อยละหรือค่าเฉลี่ยที่คิดเป็นคะแนนเต็ม 5 ไว้

การประกันคุณภาพการศึกษาภายใน ปี พ.ศ. 2557 คณะกรรมการประกันคุณภาพภายในระดับอุดมศึกษาได้กำหนดกรอบแนวทางการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับอุดมศึกษาโดยให้พิจารณาเพิ่มเติมในสาระที่เกี่ยวข้องในกรอบแผนอุดมศึกษาระยะยาว 15 ปี ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2551-2565) แผนพัฒนาการศึกษาระดับอุดมศึกษาฉบับที่ 13 (พ.ศ.2565-2569)

มาตรฐานการอุดมศึกษามาตรฐานสถาบันอุดมศึกษา เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับอุดมศึกษา พ.ศ. 2558 รวมทั้งกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2552 ทั้งนี้ ได้กำหนดให้มีการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน 3 ระดับ โดยมีองค์ประกอบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในตามพันธกิจ 4 ด้านของสถาบันอุดมศึกษาและเพิ่มเติมด้านอื่น ๆ ที่จำเป็นสำหรับการพัฒนาตัวบ่งชี้และเกณฑ์การประกันคุณภาพการศึกษาภายในทั้งระดับหลักสูตร คณะ และสถาบันดำเนินการไปพร้อมกัน หากเป็นตัวบ่งชี้ที่เน้นกระบวนการจะต้องมีการประเมินผลลัพธ์ภายใต้การดำเนินการตามตัวบ่งชี้กระบวนการดังกล่าวด้วย (ProcessPerformance) ซึ่งได้กำหนดหลักการพัฒนาไว้ดังนี้

1. การประกันคุณภาพการศึกษาภายใน ระดับหลักสูตร ประกอบด้วย 6 องค์ประกอบได้แก่ องค์ประกอบที่ 1 การกำกับมาตรฐาน องค์ประกอบที่ 2 บัณฑิต องค์ประกอบที่ 3 นักศึกษา องค์ประกอบที่ 4 อาจารย์องค์ประกอบที่ 5 หลักสูตรการเรียนการสอน การประเมินผู้เรียน และ องค์ประกอบที่ 6 สิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ ตัวบ่งชี้และเกณฑ์การประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับหลักสูตรครอบคลุมเรื่องการสอน ส่งเสริม พัฒนานักศึกษา การวางระบบกระบวนการจัดการเรียนการสอน จำนวนอาจารย์ต่อนักศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษา(โดยเฉพาะการคณาจารย์ให้เป็นที่ไปตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตร) ผลงานทางวิชาการ ผลงานวิจัยของคณาจารย์ สื่ออุปกรณ์การเรียนการสอน ห้องสมุดและแหล่งการเรียนรู้ต่าง ๆ การดำเนินการตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติรวมทั้งคุณภาพบัณฑิต ซึ่งจะพิจารณาจากการทำงานหรือประกอบอาชีพ อิสระ คุณภาพผลงานตีพิมพ์และเผยแพร่ของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาโดยระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับหลักสูตร ถือว่าสำคัญที่สุด มีหลักการดังต่อไปนี้

1.1 เป็นการประกันคุณภาพการจัดการศึกษา ว่าหลักสูตรได้ดำเนินการเป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับอุดมศึกษา และเกณฑ์มาตรฐานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องโดยให้พิจารณาองค์ประกอบที่สำคัญ ได้แก่ การกำกับมาตรฐาน บัณฑิต นักศึกษา อาจารย์หลักสูตร การเรียนการสอน การประเมินผู้เรียน และสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ เพื่อให้สามารถผลิตบัณฑิตให้มีคุณภาพ

1.2 เชื่อมโยงกับตัวบ่งชี้การดำเนินการตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2552 เพื่อประโยชน์ในการเผยแพร่หลักสูตรที่มีคุณภาพและมาตรฐาน ซึ่ง สกอ.ได้กำหนดแนวทางการเผยแพร่หลักสูตรไว้ในประกาศคณะกรรมการการอุดมศึกษา เรื่อง แนวทางการปฏิบัติตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2552

1.3 ตัวบ่งชี้การประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับหลักสูตรเป็นข้อมูลพื้นฐานในส่วนที่เกี่ยวข้องตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับอุดมศึกษาและตัวบ่งชี้เชิงปริมาณในส่วนที่เกี่ยวข้องกับคุณวุฒิตำแหน่งทางวิชาการและผลงานทางวิชาการของอาจารย์ตัวบ่งชี้เชิงคุณภาพที่เน้นกระบวนการจะประเมินในลักษณะของพิชญพิจารณา (peer review) ซึ่งจะมีรายละเอียดของคำถามที่จะเป็น

แนวทางให้แก่ผู้ประเมินเพื่อให้สามารถนำไปพิจารณาตามบริบทของสถาบันได้และได้กำหนดแนวทางในการให้คะแนนในแต่ละระดับสำหรับผู้ประเมินและผู้รับการประเมินได้ใช้ในการพิจารณา

1.4 สถาบันอุดมศึกษา สามารถจัดทำระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับหลักสูตร โดยมีการดำเนินงานได้ตามมาตรฐานเทียบเคียงกับมาตรฐานของ สกอ. ทั้งนี้ทุกระบบ ต้องได้รับการเห็นชอบจากสภาสถาบัน และเสนอคณะกรรมการประกันคุณภาพภายในระดับอุดมศึกษา พิจารณาให้ความเห็นชอบและให้มีการจัดส่งผลการประเมินพร้อมข้อมูลพื้นฐานให้กับ สกอ. เพื่อเผยแพร่ต่อสาธารณะตัวอย่างการประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับหลักสูตรที่เทียบเคียงได้เช่น ผลการประเมินหลักสูตรของ AUN QA ผลการประเมินหลักสูตรวิชาชีพที่ได้รับการรับรองจากองค์การวิชาชีพระดับนานาชาติเช่น AACSB (สำหรับหลักสูตรทางด้านบริหารธุรกิจ) ABET (สำหรับหลักสูตรทางด้านวิศวกรรมศาสตร์) และหลักสูตรที่ได้รับการตรวจประเมินเป็นประจำและผ่านการรับรองโดยสภาวิชาชีพ

2. การประกันคุณภาพการศึกษาภายใน ระดับคณะ ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ ได้แก่ องค์ประกอบที่ 1 การผลิตบัณฑิต องค์ประกอบที่ 2 การวิจัย องค์ประกอบที่ 3 การบริการวิชาการ องค์ประกอบที่ 4 การทำนุบำรุงศิลปและวัฒนธรรม และองค์ประกอบที่ 5 การบริหารจัดการ ตัวบ่งชี้และเกณฑ์การประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับคณะให้ครอบคลุมการดำเนินงานของคณะ เพื่อสนับสนุนการจัดการเรียนการสอนของแต่ละหลักสูตรที่คณะดูแลรวมทั้งกิจกรรมนักศึกษา การบริการนักศึกษา การให้บริการทางวิชาการ การวิจัย การบริหารจัดการและการประกันคุณภาพของคณะ

3. การประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับสถาบัน ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ ได้แก่ องค์ประกอบที่ 1 การผลิตบัณฑิต องค์ประกอบที่ 2 การวิจัย องค์ประกอบที่ 3 การบริการวิชาการ องค์ประกอบที่ 4 การทำนุบำรุงศิลปและวัฒนธรรม และองค์ประกอบที่ 5 การบริหารจัดการ ตัวบ่งชี้และเกณฑ์การประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับสถาบันพิจารณาให้เป็นไปตามมาตรฐานสถาบันอุดมศึกษา ได้แก่ มาตรฐานด้านศักยภาพและความพร้อมในการจัดการศึกษา ประกอบด้วย ด้านกายภาพด้านวิชาการ ด้านการเงิน ด้านการบริหารจัดการมาตรฐาน ด้านการดำเนินการตามภารกิจของสถาบันอุดมศึกษา ประกอบด้วย ด้านการผลิตบัณฑิต ด้านการวิจัย ด้านการให้บริการทางวิชาการแก่สังคม ด้านการทำนุบำรุงศิลปและวัฒนธรรม ทั้งนี้ ควรมุ่งเน้นการประกันคุณภาพการดำเนินการของสถาบันเพื่อสนับสนุนการจัดการเรียนการสอนของแต่ละคณะ โดยครอบคลุมในด้านกายภาพและภารกิจของสถาบันรวมถึงการประกันคุณภาพในภาพรวมการประกันคุณภาพการศึกษาภายในแต่ละระดับ มีจุดมุ่งหมายเพื่อควบคุมคุณภาพการติดตามตรวจสอบคุณภาพและการพัฒนาคุณภาพ การจัดการศึกษาในระดับหลักสูตร ระดับคณะและระดับสถาบันให้ได้ข้อมูลที่ชี้ผลการบริหารจัดการหลักสูตรที่ได้คุณภาพตามมาตรฐานการอุดมศึกษาของแต่ละคณะ และภาพรวมของสถาบันอัน

จะนำไปสู่การกำหนดแนวทางและพัฒนาคุณภาพตามเกณฑ์และมาตรฐานที่ตั้งไว้อย่างต่อเนื่อง เพื่อจัดทำรายงานประจำปีที่เป็นรายงานประเมินคุณภาพภายในเสนอต่อ สป.อว. ทุกปีการศึกษาตลอดจนเพื่อรองรับการติดตามตรวจสอบอย่างน้อยหนึ่งครั้งในทุกสามปีตามกฎกระทรวงฯ รวมทั้งการสร้าง ความมั่นใจต่อสังคมในเรื่องคุณภาพบัณฑิตโดยผู้เรียนมีงานทำ ผู้เรียนมีคุณภาพตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ และเพื่อประกอบการพิจารณาขึ้นทะเบียนหลักสูตรตามกรอบ มาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2552 โดยกระบวนการและวิธีการประกันคุณภาพ การศึกษาภายใน เพื่อให้การประกันคุณภาพการศึกษาเกิดประโยชน์ ได้กำหนดแนวทางการจัด กระบวนการประกันคุณภาพการศึกษาภายในตามวงจรคุณภาพ ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน คือ การ วางแผน (Plan) การดำเนินงานและเก็บข้อมูล (Do) การประเมินคุณภาพ (Check/Study) และการ เสนอแนวทางการปรับปรุง (Act) โดยมีรายละเอียดดังนี้

P = เริ่มกระบวนการวางแผนการประเมินตั้งแต่ต้นปีการศึกษา โดยนำผลการประเมินปีก่อน หน้านี้มาใช้เป็นข้อมูลในการวางแผนโดยต้องเก็บข้อมูลตั้ง แต่เดือนมิถุนายน กรณีใช้ระบบเปิด-ปิด ภาคการศึกษาแบบเดิมหรือตั้งแต่เดือนสิงหาคม กรณีใช้ระบบเปิด-ปิดภาคการศึกษาตามอาเซียน

D = ดำเนินงานและเก็บข้อมูลบันทึกผลการดำเนินงานตั้งแต่ต้นปีการศึกษา คือ เดือนที่ 1 – เดือนที่ 12 ของปีการศึกษา (เดือนมิถุนายน-พฤษภาคม ปีถัดไปหรือเดือนสิงหาคม-กรกฎาคม ปี ถัดไป)

C/S = ดำเนินการประเมินคุณภาพในระดับหลักสูตร คณะ และสถาบัน ระหว่างเดือน มิถุนายน – สิงหาคม หรือเดือนสิงหาคม – ตุลาคม ของปีการศึกษาถัดไป

A = วางแผนปรับปรุงและดำ เนินการปรับปรุงตามผลการประเมิน โดยคณะกรรมการบริหาร ระดับหลักสูตร ระดับคณะและระดับสถาบัน โดยนำข้อเสนอแนะและผลการประเมินของ คณะกรรมการประเมินคุณภาพภายในมาวางแผนปรับปรุงการดำเนินงาน(รวมทั้งข้อเสนอแนะของ สภามหาวิทยาลัย) มาจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีและเสนอตั้งงบประมาณปีถัดไปหรือจัดทำ โครงการพัฒนาและเสนอใช้งบประมาณกลางปีหรืองบประมาณพิเศษก็ได้

7. แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตร

1. ความหมายของหลักสูตร หลักสูตร เป็นคำที่มีความหมายยืดหยุ่น โดยมีนักการศึกษาได้ให้ ความหมายของหลักสูตรแตกต่างกันออกไปตามความเชื่อความเข้าใจ บริบทและตามแนวความคิดไว้ ดังนี้

ธำรง บัวศรี (2542) ให้ความหมายของหลักสูตรไว้ว่า หลักสูตร คือ แผนซึ่งได้ออกแบบจัดทำขึ้นเพื่อแสดงจุดมุ่งหมาย การจัดเนื้อหาสาระ กิจกรรม และมวลประสบการณ์ในแต่ละโปรแกรมการศึกษาเพื่อให้ผู้เรียนมีพัฒนาการในด้านต่าง ๆ ตามจุดมุ่งหมายกำหนดไว้

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2542) ให้ความหมายของหลักสูตรไว้ว่า หลักสูตรมีความหมาย 3 ประการ คือ หลักสูตรเป็นศาสตร์ที่มีทฤษฎี หลักการและการนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนเป็นระบบในการจัดการศึกษา โดยมีปัจจัยนำเข้า กระบวนการ ผลผลิตและเป็นแผนการจัดการเรียนการสอน ที่มุ่งประสงค์จะอบรมฝึกฝนผู้เรียนให้เป็นไปตามเป้าหมายที่ต้องการ

วัฒนาพร ระวังบุทกข์ (2542) ให้ความหมายของหลักสูตรไว้ว่า หลักสูตร คือ มวลประสบการณ์ที่จัดให้ผู้เรียนได้เรียนรู้และพัฒนาเพื่อให้มีความรู้ความสามารถ ทักษะ เจตคติ และพฤติกรรมตามจุดหมายที่กำหนดไว้ในหลักสูตร มีองค์ประกอบที่สำคัญคือ หลักการ จุดหมาย โครงสร้างแนวดำเนินการ และการวัดผลประเมินผล เนื่องจากหลักสูตรเป็นเพียงแนวปฏิบัติที่กว้าง ๆ มิได้ระบุรายละเอียดของการปฏิบัติ จึงจำเป็นจะต้องแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน ด้วยการวิเคราะห์หลักสูตร เพื่อกำหนดวัตถุประสงค์การเรียนรู้โครงสร้างเนื้อหาวิชาและแผนการสอนจึงจะสามารถนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนจริงได้

วิชัย ประสิทธิ์วุฒิเชษฐ์ (2544) ให้ความหมายของหลักสูตรไว้ว่า หลักสูตร คือ มวลประสบการณ์ที่จัดให้กับผู้เรียน โดยมีการวางแผนไว้ล่วงหน้าอย่างเป็นขั้นตอนไว้ในเอกสารเพื่อเป็นแม่บทในการจัดการเรียนการสอนตามระดับชั้น

รุจิร ภู่อสาร (2545) ให้ความหมายของหลักสูตรไว้ว่า หลักสูตร คือ แผนการเรียน ประกอบด้วยเป้าหมาย และจุดประสงค์เฉพาะที่จะนำเสนอและจัดการเนื้อหา ซึ่งจะรวมถึงแบบของการเรียนการสอนตามจุดประสงค์ และทำยที่สุดจะต้องมีการประเมินผลลัพธ์ของการเรียน

สุนีย์ ภู่อพันธ์ (2546) ให้ความหมายของหลักสูตรไว้ 7 ประการดังนี้

- 1) หลักสูตรในฐานะที่เป็นวิชาและเนื้อหาสาระที่จัดให้แก่ผู้เรียน
- 2) หลักสูตรในฐานะที่เป็นเอกสารหลักสูตร
- 3) หลักสูตรในฐานะที่เป็นกิจกรรมต่าง ๆ ที่จะให้แก่ผู้เรียน
- 4) หลักสูตรในฐานะแผนสำหรับจัดโอกาสการเรียนรู้หรือประสบการณ์ที่คาดหวังแก่นักเรียน
- 5) หลักสูตรในฐานะที่เป็นมวลประสบการณ์
- 6) หลักสูตรในฐานะที่เป็นจุดหมายปลายทาง
- 7) หลักสูตรในฐานะที่เป็นระบบการเรียนการสอนและกิจกรรมการเรียนการสอน

จากสาระเกี่ยวกับความหมายของหลักสูตรจากนักการศึกษาที่ได้นำเสนอมาข้างต้นสรุปได้ว่าหลักสูตรหมายถึง แผนหรือโครงการที่ออกแบบไว้เพื่อกำหนดจุดมุ่งหมาย เนื้อหา กิจกรรม กระบวนการเรียนการสอน และการประเมินผลสัมฤทธิ์ของการเรียน

2. องค์ประกอบของหลักสูตร นับว่ามีความสำคัญยิ่งที่จะทำให้หลักสูตรมีความสมบูรณ์ได้มี นักการศึกษาเสนอไว้ ดังนี้

চার্জ বাক্সী (2542) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบหลักสูตรไว้ว่ามีองค์ประกอบที่สำคัญและขาดไม่ได้ ได้แก่

2.1 เป้าประสงค์และนโยบายการศึกษา (Education Goals and Policies) หมายถึงสิ่งที่รัฐต้องการตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติในเรื่องที่เกี่ยวกับการศึกษา

2.2 จุดหมายของหลักสูตร (Curriculum Aims) หมายถึงผลส่วนรวมที่ต้องการให้เกิดแก่ผู้เรียน หลังจากเรียนจบหลักสูตรไปแล้ว

2.3 รูปแบบและโครงสร้างหลักสูตร (Types and Structures) หมายถึง ลักษณะและแผนผังที่แสดงการแจกแจงวิชาหรือกลุ่มวิชาหรือกลุ่มประสบการณ์

2.4 จุดประสงค์ของวิชา (Subject Objectives) หมายถึงผลที่ต้องการให้เกิดแก่ผู้เรียนหลังจากที่ได้เรียนวิชานั้นไปแล้ว

2.5 เนื้อหา (Content) หมายถึงสิ่งที่ต้องการให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ ทักษะและความสามารถที่ต้องการให้มีรวมทั้งประสบการณ์ที่ต้องการให้ได้รับ

2.6 จุดประสงค์ของการเรียนรู้ (Instructional Objectives) หมายถึงสิ่งที่ต้องการให้ ผู้เรียนได้เรียนรู้ ได้มีทักษะและความสามารถ หลังจากที่ได้เรียนรู้เนื้อหาที่กำหนดไว้

2.7 ยุทธศาสตร์การเรียนการสอน (Instructional Strategies) หมายถึง วิธีการจัดการเรียนการสอนที่เหมาะสมและมีหลักเกณฑ์ เพื่อให้บรรลุผลตามจุดประสงค์ของการเรียนรู้

2.8 การประเมินผล (Evaluation) หมายถึงการประเมินผลการเรียนรู้เพื่อใช้ในการปรับปรุงการเรียนการสอนและหลักสูตร

2.9 วัสดุหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอน (Curriculum Materials and Instructional media) หมายถึงเอกสารสิ่งพิมพ์ แผ่นฟิล์ม แถบวีดิทัศน์ ฯลฯ และวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ รวมทั้งอุปกรณ์โสตทัศนศึกษา เทคโนโลยีการศึกษาและอื่น ๆ ที่ช่วยส่งเสริมคุณภาพและประสิทธิภาพการเรียนการสอน

ศศิธร ชันติธรางกุล (2550) กล่าวว่า วิธีการหนึ่งที่จะช่วยกำหนดองค์ประกอบของหลักสูตร คือ การพิจารณาประเด็นสำคัญของการตัดสินใจที่เป็นความต้องการในกระบวนการพัฒนาหลักสูตร ซึ่งรวมถึงหลักการเรียนรู้ธรรมชาติของผู้เรียนและธรรมชาติของความรู้ ซึ่งจะเห็นได้ว่าวิธีการดังกล่าว องค์ประกอบที่สำคัญของหลักสูตร คือ เป้าหมายและจุดประสงค์ของหลักสูตร เนื้อหา ประสบการณ์ การเรียนรู้ และการวัดผลประเมินผล

สุมิตร คุณากร (2550) กล่าวว่า หลักสูตรประกอบด้วยองค์ประกอบของหลักสูตร 4 องค์ประกอบได้แก่

- 1) ความมุ่งหมาย (Objective)
- 2) เนื้อหา (Content)
- 3) การนำหลักสูตรไปใช้ (Curriculum implementation)
- 4) การประเมินผล (Evaluation)

ฉันท ชาติทอง (2551) กล่าวว่า องค์ประกอบของหลักสูตรโดยทั่วไปแล้วมี 4 องค์ประกอบ คือ ความมุ่งหมาย (Objective) เนื้อหาวิชา (Content) การนำหลักสูตรไปใช้ (Curriculum Implementation) การประเมินผล (Evaluation) จากสาระเกี่ยวกับองค์ประกอบของหลักสูตรจาก นักการศึกษาที่ได้นำเสนอมาข้างต้น

สรุปได้ว่า องค์ประกอบหลัก จะประกอบไปด้วยจุดมุ่งหมายของหลักสูตร เนื้อหาสาระของ หลักสูตร การนำหลักสูตรไปใช้หรือการจัดการเรียนการสอน และการประเมินผลเพื่อในการปรับปรุง ต่อไป

3. การพัฒนาหลักสูตร นักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายของการพัฒนาหลักสูตร ดังนี้

พิสมัย ถีละแก้ว (2541) กล่าวว่า การพัฒนาหลักสูตรมี 2 ลักษณะ คือ

1) การปรับปรุงหลักสูตร หมายถึง การปรับปรุง แก้ไขหลักสูตรเดิมที่มีอยู่แล้วให้ดีขึ้น มีความสมบูรณ์และเหมาะสมยิ่งขึ้น

2) การเปลี่ยนแปลงหลักสูตร หมายถึง การสร้างหลักสูตรใหม่ขึ้นมาใช้แทนหลักสูตร เดิมซึ่งจะแตกต่างจากหลักสูตรเดิมทั้งระบบ

ไชยรัตน์ ปราณี (2547) กล่าวว่า การพัฒนาหลักสูตรมีความหมายกว้างขวางครอบคลุมงาน หลายมิติของการพัฒนาหลักสูตร ได้แก่

1) การวางแผนหลักสูตร จัดทำหลักสูตรหรือร่างหลักสูตรประกอบด้วยการ วิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน การกำหนดจุดมุ่งหมาย การกำหนดเนื้อหาสาระ และประสบการณ์เรียนรู้ การกำหนดการวัดผลประเมินผลการเรียนรู้

2) การนำหลักสูตรไปใช้หรือการนำหลักสูตรไปสู่การปฏิบัติ ประกอบด้วย การจัดทำ วัสดุหลักสูตรต่าง ๆ ที่ช่วยให้ผู้ใช้หลักสูตรสามารถใช้หลักสูตรได้อย่างมีประสิทธิภาพการผลิตและการ ใช้สื่อการสอนต่าง ๆ การเตรียมบุคลากร การบริหารหลักสูตร และการดำเนินการสอนตามหลักสูตร

3) การประเมินหลักสูตรประกอบด้วยการประเมินเอกสารหลักสูตร การประเมินการ ใช้หลักสูตร การประเมินผลสัมฤทธิ์ ่องหลักสูตรและการประเมินหลักสูตรทั้งระบบ

ศศิธร ชันดิธรางกูร (2550) กล่าวว่า กระบวนการพัฒนาหลักสูตรมีค่าที่จะต้องทำความเข้าใจให้เกิดความชัดเจน อยู่ 3 ค่า ได้แก่ กระบวนการ คำว่า การพัฒนาและคำว่าหลักสูตร ซึ่งทุกคำนี้ ตามทัศนะของคนทั่วไปถือเป็นคำที่สามารถเข้าใจได้ง่าย ดังนี้

กระบวนการ หมายถึง ขั้นตอนของการดำเนินงานใดที่ต่อเนื่องกันโดยมีลำดับที่ชัดเจน

การพัฒนา หมายถึง การเปลี่ยนแปลงหรือการดำเนินงานต่าง ๆ ให้ดีขึ้นกว่าเดิม
หลักสูตร หมายถึง สิ่งที่ทำ หนดขึ้น อันจะได้แก่กิจกรรม เนื้อหาวิชา ประสบการณ์ ตลอดจนโครงการต่าง ๆ ที่โรงเรียนจัดให้แก่นักเรียน

ทาบ (Taba , 1962 อ้างถึงใน ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์, 2556) ได้ให้ความหมายของการพัฒนาหลักสูตรว่า หมายถึง การเปลี่ยนแปลงหลักสูตรเดิมให้ดียิ่งขึ้นทั้งในด้านการวางจุดมุ่งหมาย การจัดเนื้อหา การเรียนการสอน การวัดผลประเมินผลและอื่น ๆ เพื่อให้บรรลุตามจุดมุ่งหมายที่ได้วางไว้

จากสาระเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรจากนักการศึกษาที่ได้นำเสนอมาข้างต้น สรุปได้ว่าการพัฒนาหลักสูตรมี 2 ลักษณะ ได้แก่ 1) การทำหลักสูตรที่มีอยู่แล้วให้ดีขึ้นหรือสมบูรณ์มากยิ่งขึ้นหรือเป็นการปรับปรุงหลักสูตร และ 2) การสร้างหลักสูตรขึ้นมาใหม่ใช้แทนหลักสูตรเดิม

4. ขั้นตอนการพัฒนาหลักสูตร

การดำเนินงานใด ๆ ก็ตามจำเป็นต้องมีขั้นตอนการทำงาน การพัฒนาหลักสูตรก็เช่นเดียวกันถ้าต้องการให้งานสำเร็จลุล่วงด้วยดีและมีประสิทธิภาพจำเป็นต้องอาศัยกระบวนการการพัฒนาหลักสูตร ซึ่งกระบวนการพัฒนาหลักสูตรเป็นรูปแบบการพัฒนาหลักสูตรที่จัดลำดับขั้นตอนการดำเนินงานไว้ต่อเนื่องกันอย่างมีระบบแบบแผน มีเหตุผลและมีความเป็นไปได้ มีนักการศึกษาได้เสนอกระบวนการ พัฒนาหลักสูตรไว้ ดังนี้

ทาบ (Taba, 1962 อ้างถึงใน วิชัย วงษ์ใหญ่, 2554) ได้กล่าวถึง ขั้นตอนในการพัฒนาหลักสูตรที่ตอบสนองความต้องการของผู้เรียนตามความเชื่อที่ว่าผู้เรียนมีพื้นฐานแตกต่างกัน โดยได้กำหนดกระบวนการพัฒนาหลักสูตรไว้ 7 ขั้นตอน ดังนี้

1) วินิจฉัยความต้องการ : สำรวจสภาพปัญหา ความต้องการ จำเป็นต่าง ๆ ของสังคมและผู้เรียน

2) กำหนดจุดมุ่งหมาย : หลังจากได้วินิจฉัยความต้องการของสังคมและผู้เรียนแล้วจะกำหนดจุดมุ่งหมายที่ต้องการให้ชัดเจน

3) คัดเลือกเนื้อหาสาระ : จุดมุ่งหมายที่กำหนด แล้วจะช่วยให้ในการเลือกเนื้อหาสาระให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมาย วย ความสามารถผู้เรียน โดยเนื้อหาต้องมีความเชื่อถือได้สำคัญต่อการเรียนรู้

4) จัดเนื้อหาสาระ : เนื้อหาสาระที่เลือกได้ยังต้องจัดโดยคำนึงถึงความต่อเนื่องและความยากง่ายของเนื้อหา วุฒิภาวะ ความสามารถและความสนใจของผู้เรียน

5) คัดเลือกประสบการณ์การเรียนรู้ : ครูผู้สอนหรือผู้ที่เกี่ยวข้องจะต้องคัดเลือกประสบการณ์การเรียนรู้ให้สอดคล้องกับเนื้อหาวิชาและจุดมุ่งหมายของหลักสูตร

6) จัดประสบการณ์การเรียนรู้ : ประสบการณ์การเรียนรู้ควรจัดโดยคำนึงถึงเนื้อหาสาระและความต่อเนื่อง

7) กำหนดสิ่งที่จะประเมินและวิธีการประเมินผล : ตัดสินใจว่าจะต้องประเมินอะไรเพื่อตรวจสอบผลว่าบรรลุตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้หรือไม่ และกำหนดด้วยว่าจะใช้วิธีประเมินผลอย่างไร ใช้เครื่องมืออะไร

รอล์ฟไทเลอร์ (อ้างถึงใน ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์, 2556) ได้กำหนดแนวทางในการพัฒนาหลักสูตรไว้ดังนี้

1) การกำหนดจุดมุ่งหมาย ต้องอาศัยข้อมูลพื้นฐานจากแหล่งต่าง ๆ 3 แหล่ง ประกอบด้วย แหล่งข้อมูลด้านเนื้อหาวิชา แหล่งข้อมูลทางสังคม และแหล่งข้อมูลด้านตัวผู้เรียนแล้วนำข้อมูลนั้นมาประมวลเข้าด้วยกันจนเป็นจุดมุ่งหมายกว้าง ๆ ของหลักสูตร แล้วกลั่นกรองออกมาให้ชัดเจนหรือแท้จริงในการพัฒนาหลักสูตร

2) การเลือกและจัดประสบการณ์เรียนรู้ มีการพิจารณาเลือกประสบการณ์เรียนรู้ไว้ดังนี้

2.1) ผู้เรียนควรมีโอกาสฝึกพฤติกรรมและเรียนรู้เนื้อหาตามที่ระบุไว้ในจุดมุ่งหมาย

2.2) กิจกรรมและประสบการณ์นั้นควรจะทำให้ผู้เรียนพึงพอใจที่จะปฏิบัติตามพฤติกรรมที่ได้ระบุไว้

2.3) กิจกรรมและประสบการณ์นั้นควรอยู่ในขอบข่ายความพอใจที่พึงปฏิบัติได้

2.4) กิจกรรมและประสบการณ์หลาย ๆ ด้านของการเรียนรู้อาจนำไปสู่จุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้เพียงข้อเดียว

2.5) กิจกรรมและประสบการณ์เรียนรู้เพียงหนึ่งอย่างอาจตอบสนองจุดมุ่งหมายหลายข้อ นอกจากนี้ ยังต้องพิจารณาการจัดประสบการณ์เรียนรู้ให้สัมพันธ์กับเวลาเนื้อหา ความต่อเนื่อง การจัดช่วงลำดับ การบูรณาการด้วย

3) การประเมินผล เพื่อตรวจสอบว่าการจัดการเรียนการสอนได้บรรลุตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้หรือไม่ สมควรปรับแก้ไขส่วนใด

ธำรง บัวศรี (2542) ได้กล่าวถึงขั้น ตอนของกระบวนการพัฒนาหลักสูตรไว้ ดังนี้

1) ศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน

2) กำหนดจุดมุ่งหมาย

3) กำหนดโครงสร้างของหลักสูตร

4) กำหนดจุดประสงค์ของหลักสูตร

5) เลือกเนื้อหา

6) กำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้

7) กำหนดประสบการณ์การเรียนรู้

สังต์ อุทรานันท์ (2532) ได้เสนอขั้นตอนการพัฒนาหลักสูตร 7 ขั้นตอน ดังนี้

1) การกำหนดข้อมูลพื้นฐาน เป็นกระบวนการที่มีความสำคัญและเป็นขั้นตอนแรกของการพัฒนาหลักสูตร เพื่อให้ทราบถึงสภาพปัญหาความต้องการของสังคมและผู้เรียน ซึ่งจะช่วยให้สามารถจัดหลักสูตรให้สนองกับความต้องการและสามารถแก้ไขปัญหาต่างๆ ได้ ข้อมูลพื้นฐานของหลักสูตร คือข้อมูลทางด้านประวัติและปรัชญาการศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับผู้เรียน และทฤษฎีการเรียนรู้ ข้อมูลทางสังคมและวัฒนธรรม และข้อมูลเกี่ยวกับธรรมชาติของเนื้อหา

2) การกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตร เป็นขั้นตอนที่กระทำหลังจากได้วิเคราะห์และได้ทราบถึงสภาพปัญหาตลอดจนความต้องการต่าง ๆ การกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตรนั้นเป็นการมุ่งแก้ปัญหาและสนองความต้องการที่ได้จากการวิเคราะห์ข้อมูล

3) การคัดเลือกจัดเนื้อหาสาระและประสบการณ์การเรียนรู้ที่นำมาจัดไว้ในหลักสูตร จะต้องผ่านการพิจารณากลับกรองถึงความเหมาะสมและสอดคล้องกับจุดหมายของหลักสูตรที่กำหนดไว้

4) การกำหนดมาตรการวัดและประเมินผล ขั้น นี้มุ่งที่จะหาเกณฑ์มาตรฐานเพื่อใช้ในการวัดและประเมินผลว่าจะวัดและประเมินอะไรบ้างจึงสอดคล้องกับเจตนารมณ์หรือจุดมุ่งหมายของหลักสูตร

5) การทดลองใช้หลักสูตร ขั้นตอนนี้มุ่งศึกษาหาจุดอ่อนหรือข้อบกพร่องต่าง ๆ ของหลักสูตรหลังจากได้มีการร่างหลักสูตรเสร็จแล้ว ทั้งนี้เพื่อหาวิธีการแก้ไขปรับปรุงหลักสูตรให้ดียิ่งขึ้น

6) การประเมินผลการใช้หลักสูตร หลังจากได้มีการยกร่างหลักสูตรหรือได้ทำการทดลองใช้หลักสูตรแล้วก็ควรที่จะประเมินผลการใช้ว่าเป็นอย่างไร มีส่วนไหนที่ควรปรับปรุงให้เหมาะสมก่อนนำไปใช้จริง ๆ ต่อไป

7) การปรับปรุงแก้ไขก่อนนำไปใช้ หลังจากที่ได้มีการตรวจสอบและประเมินผลเบื้องต้นแล้วหากพบว่าหลักสูตรมีข้อบกพร่องจะต้องปรับปรุงแก้ไขให้มีความถูกต้องหรือเหมาะสมก่อนที่จะนำหลักสูตรไปใช้ในสถานการณ์จริง ทั้งนี้เพื่อให้การใช้หลักสูตรบรรลุผลตามเป้าหมายที่กำหนดไว้

วิชัย วงษ์ใหญ่ (2537) ได้เสนอกระบวนการพัฒนาหลักสูตรแบบครบวงจรไว้ 3 ระบบ คือ

1) ระบบการร่างหลักสูตร

1.1) สิ่งกำหนดหลักสูตร วิชาการ สังคม เศรษฐกิจ และการเมือง

1.2) รูปแบบหลักสูตร หลักการ โครงสร้างองค์ประกอบของหลักสูตร วัตถุประสงค์เนื้อหา
ประสบการณ์เรียน และการประเมินผล

1.3) ตรวจสอบคุณภาพหลักสูตร ผู้เชี่ยวชาญ การสัมมนาทดลองนำร่องการวิจัย

1.4) ปรับแก้ก่อนใช้โดยคณะกรรมการ

2) ระบบการใช้หลักสูตร

2.1) การอนุมัติหลักสูตร หน่วยงาน กระทรวง

2.2) วางแผนการใช้หลักสูตร ประชาสัมพันธ์หลักสูตร เตรียมความพร้อมของบุคลากร
งบประมาณ วัสดุหลักสูตร บริการสนับสนุน อาคารสถานที่ ระบบบริหารการฝึกอบรมทางวิชาการ
และการติดตามผลการใช้หลักสูตร

2.3) การบริหารหลักสูตร การดำเนินการตามแผน กิจกรรมการเรียนการสอน การจัด
ตารางสอน แผนการสอน คู่มือผู้เรียน ความพร้อมของผู้เรียน ความพร้อมของผู้สอน และการ
ประเมินผลการเรียน

3) ระบบการประเมินผล

3.1) วางแผนการประเมิน ประเมินย่อย ประเมินรวบยอด ระบบหลักสูตร ระบบบริหาร
และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

3.2) การเก็บข้อมูล

3.3) การวิเคราะห์ข้อมูล

3.4) รายงานข้อมูล

กรมวิชาการ (2536) ได้เสนอแนวทางการพัฒนาหลักสูตรว่าการปรับปรุงหลักสูตรของ
กระทรวงศึกษาธิการในปัจจุบันนี้ได้กระทำกันอย่างละเอียดรอบคอบ ประกอบด้วยขั้นตอนต่าง ๆ
ทั้งนี้ เพื่อให้ได้หลักสูตรที่ดีสอดคล้องกับความต้องการของสังคมและสภาพของสังคม เศรษฐกิจ
การเมืองและการปกครอง ชั้น ตอนการดำเนินการพัฒนาหลักสูตรนั้นมีดังนี้ คือ

1) ศึกษา สำรวจปัญหา สังคม เศรษฐกิจ การเมืองและการปกครอง

2) ศึกษา วิเคราะห์ วิจัยหลักสูตรและสภาพการใช้หลักสูตรในปัจจุบัน

3) ศึกษาแนวคิดในการพัฒนาหลักสูตรและกำหนดรูปแบบการพัฒนาหลักสูตร

4) ยกร่างหลักการจุดหมาย โครงสร้าง แนวดำเนินการตลอดหลักสูตรการใช้หลักสูตร

5) กำหนดจุดประสงค์และรายละเอียดของกลุ่มวิชาและรายวิชา

6) กำหนดระเบียบว่าด้วยการวัดและประเมิน

7) จัดทำเอกสารประกอบการใช้หลักสูตรและสื่อการเรียนการสอน

8) ทดลองและประเมินผลการนำหลักสูตรไปใช้ปรับปรุงแก้ไขจากผลการทดลอง

9) ประกาศใช้หลักสูตร

10) ติดตามประเมินผลการใช้หลักสูตร

จากสาระเกี่ยวกับขั้นตอนในการพัฒนาหลักสูตรจากนักการศึกษาที่ได้นำเสนอมาข้างต้นสรุปได้ว่าขั้นตอนในการพัฒนาหลักสูตรมีดังนี้ 1) ศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานเพื่อให้ทราบสภาพที่ใช้ในปัจจุบัน 2) ศึกษาแนวคิดและกำหนดรูปแบบ 3) กำหนดจุดมุ่งหมาย โครงสร้าง องค์ประกอบ 4) การจัดเนื้อหาสาระให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมาย 5) การตรวจสอบคุณภาพหรือทดลองใช้หลักสูตร 6) การวัดและประเมินผลการใช้หลักสูตร

5. ปัญหาและแนวโน้มการพัฒนาหลักสูตร

ณัชชา พระปฐมนาวิ (2557. ออนไลน์) ได้กล่าวถึงปัญหาและแนวโน้มการพัฒนาหลักสูตรไว้ดังนี้

5.1 ปัญหาของการพัฒนาหลักสูตร คือ ปัญหาที่เกิดขึ้นในกระบวนการพัฒนาหลักสูตรที่เป็นปัญหาอันเกิดจากการร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมกันสร้างหลักสูตร และร่วมกันนำหลักสูตรไปใช้ มีดังนี้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาหลักสูตรไม่เข้าใจบทบาทหน้าที่ของตน

5.1.1 ขาดการประสานงานหน้าที่ที่ตีระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาหลักสูตร

5.1.2 ผู้บริหารระดับต่าง ๆ เห็นว่าหลักสูตรเป็นหน้าที่ของหน่วยงานที่รับผิดชอบโดยเฉพาะ

5.1.3 ปัญหาการไม่เปลี่ยนแปลงการเรียนการสอนของครูตามแนวทางของหลักสูตร

5.1.4 ปัญหาการเผยแพร่หลักสูตร การสื่อสารทำความเข้าใจในหลักสูตรที่พัฒนาขึ้นใหม่

5.2 แนวโน้มของการพัฒนาหลักสูตร อาจพิจารณาได้จากผลการศึกษาวิจัย และข้อมูลพื้นฐานด้านต่าง ๆ ที่นำมาใช้การพัฒนาหลักสูตร สรุปว่าแนวโน้มของหลักสูตร มีดังนี้

5.2.1 การศึกษาในรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์ ความเจริญก้าวหน้าของวิดิทัศน์สามารถนำมาใช้เป็นเครื่องมือในการเรียนการสอนได้ วิดิโอเทป คาสเซต และดีวีดีสามารถนำมาสอนได้ทั้งในห้องเรียน ห้องสมุด ศูนย์การเรียนรู้และที่บ้านของนักเรียน วิดิโอทัศน์มีความสะดวกที่นำมาเรียนได้ตลอดเวลา ซึ่งจะช่วยให้พลาดบทเรียนไปได้ จากความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีสามารถที่จะพิมพ์วิดิทัศน์หรือภาพจากจอในรูปของภาพถ่าย ตาราง กราฟ หรือรูปภาพในรูปแบบต่าง ๆ ลงในกระดาษสำหรับศึกษาต่อได้ ความรู้ในรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์นี้ยังสามารถจัดเก็บไว้ในสถานที่ที่ผู้เรียนสามารถเข้าถึงได้โดยผ่านระบบเครือข่าย ใคร ๆ ก็สามารถเข้าถึงข้อมูลสารสนเทศและสามารถใช้ประโยชน์ได้

5.2.2 การรู้ใช้เทคโนโลยี โรงเรียนปัจจุบันเห็นความสำคัญในวิวัฒนาการใช้เทคโนโลยี จึงได้ให้การศึกษากับบุคลากรเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ อิเล็กทรอนิกส์ เลเซอร์และหุ่นยนต์

การเรียนรู้คอมพิวเตอร์ เป็นทักษะพื้นฐานเพิ่มขึ้นจากทักษะการอ่านออกเขียนได้ คิดเลขเป็นหรือที่รู้จักกันว่า 3Rs

5.2.3 การเรียนรู้ตลอดชีวิต แนวโน้มการเรียนรู้ตลอดชีวิตเป็นความจำเป็นกับสังคมสมัยใหม่อันเป็นผลสืบเนื่องมาจากความรู้ที่มีมากมาย การเปลี่ยนแปลงของสังคมอย่างรวดเร็ว การเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีและเศรษฐกิจที่มีผลต่อประชาชนในการประกอบอาชีพที่ปรับเปลี่ยนไปสู่การพัฒนาใหม่ที่มีผลต่อเป้าหมายของบุคคลและสังคม การศึกษาต่อเนื่องตลอดชีวิตไม่ใช่เป็นเพียงการศึกษาในโรงเรียนเท่านั้น การศึกษาผู้ใหญ่จึงถูกคาดหวังเพิ่มขึ้นในปีคริสต์ศตวรรษที่ 1990s

5.2.4 การศึกษานานาชาติ สังคมอเมริกันถือว่าได้ความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาได้มาจากประเทศต่างๆ และได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับหมู่บ้านโลก(Global village) กล่าวถึงมาตรฐานของการดำรงชีวิตและเศรษฐกิจของชาติ (อเมริกา) มีความเกี่ยวข้องกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในที่อื่น ๆ ของโลก

5.2.5 สิ่งแวดล้อมศึกษา ผลจากปัญหาต่างๆ นำไปสู่ความต้องการความรู้และโปรแกรมใหม่ในสาขาวิชานิเวศวิทยาและสิ่งแวดล้อมศึกษา ถึงแม้ว่าเดิมที่มีวิชาที่เกี่ยวข้องคือ ธรณีวิทยา ชีววิทยา ภูมิศาสตร์ แต่ความต้องการความรู้ที่มีความหมายและมีความสัมพันธ์กับการแก้ปัญหาชีวิตและความเป็นอยู่ของมวลมนุษยชนในยามคับขันหรือช่วงเวลาเร่งด่วน

5.2.6 การศึกษาเกี่ยวกับนิวเคลียร์ การใช้พลังงานนิวเคลียร์ในทางสันติได้แก่ โรงไฟฟ้า การใช้ประโยชน์ทางการแพทย์ การบำบัดด้วยการฉายรังสี ความรู้เรื่องพลังงานนิวเคลียร์มีความจำเป็นว่าพลังงานดังกล่าวนี้มีผลกระทบต่ออากาศ อาหารอย่างไรกรณีที่มีการรั่วไหลจะมีผลกระทบต่อขอบเขตห่างไกลเพียงใด และความเข้มข้นของรังสีที่เป็นอันตรายต่อมนุษย์ที่อยู่ใกล้และไกลออกไปนับพันไมล์ ดังนั้นหลักสูตรที่ให้ความสำคัญกับการศึกษาเกี่ยวกับนิวเคลียร์ถูกบรรจุไว้ในหลักสูตรโลกศึกษา

5.2.7 สุขศึกษาและการดูแลสุขภาพกาย แนวโน้มเกี่ยวกับสุขภาพของประชากรชาวอเมริกันจะต้องได้รับความรู้จากหลักสูตรใหม่ๆ ตัวอย่างที่ชัดเจนคือ นักการศึกษานำประเด็นเกี่ยวกับภูมิคุ้มกันบกพร่องที่รู้จักกันในชื่อว่า AIDS นำมาให้ความรู้กับผู้เรียน บรรจุเป็นเรื่องหนึ่งในหลักสูตร

5.2.8 การศึกษาต่างด้าว สังคมอเมริกัน หลังสงครามโลกครั้งที่สอง มีชาวต่างด้าวเข้ามาอาศัยอยู่จำนวนมาก นโยบายของคนต่างด้าวจำนวนมาก มาจากครอบครัวที่เรียกว่า ยากจน เด็กที่มาจากประเทศต่างๆ จะถูกตีตราว่า ด้อยความสามารถในการเรียนรู้ เพื่อช่วยให้คนต่างด้าวที่เข้ามาใหม่ นักการศึกษาให้คำแนะนำว่าโรงเรียนควรได้จัดหลักสูตรสองภาษา หลักสูตรพหุวัฒนธรรมจะช่วยให้เด็กต่างด้าวได้เรียนรู้และอยู่ในสังคมใหม่ได้ดียิ่งขึ้น

5.2.9 ภูมิศาสตร์ย้อนกลับ การศึกษาเกี่ยวกับเรื่องนี้เป็นผลมาจากการตีพิมพ์หนังสือชื่อ Nation at Risk ในปี ค.ศ.1983 เด็กอเมริกันจะได้เรียนรู้เกี่ยวกับโลกรอบตัวรวมถึงภูมิศาสตร์

พื้นฐาน มีการทบทวนสาระสำคัญทางภูมิศาสตร์ อาทิเรื่อง back to basic, การเรียนรู้วัฒนธรรม นิเวศวิทยาศึกษา และโลกศึกษา เรื่องราวต่าง ๆ ที่ศึกษาเล่าเรียนจะเป็นพลังขับเคลื่อนให้รู้จักบทบาทของตนเองเพิ่มขึ้น

5.2.10 การศึกษาช่วงเกรดกลาง ผู้เรียนที่อายุระหว่าง 10-15 ปี ซึ่งเป็นวัยที่เปลี่ยนแปลงความเจริญเติบโตและพัฒนาการอย่างรวดเร็ว การศึกษาที่จัดให้เป็นการศึกษาเกี่ยวกับก่อนจะเป็นวัยรุ่น และวัยรุ่นตอนต้น เมื่อเปรียบเทียบกับโรงเรียนมัธยม โรงเรียนเกรดกลางมุ่งให้ความสำคัญกับการเรียนรู้สังคมหรือสังคมประกิต ไม่เน้นวิชาการ แต่ให้ความสำคัญกับ Intramural Sport แต่ไม่เน้น Interscholastic Sport ถึงว่าโรงเรียนเกรดกลางจะมีอยู่โดยทั่วไป แต่หลักสูตรใหม่ที่เหมาะสมกับกลุ่มเด็กดังกล่าวนี้จำเป็นต้องพัฒนาขึ้น การพัฒนาหลักสูตรผู้สอนจะต้องเปลี่ยนโปรแกรมการพัฒนาครูจะต้องมีความแตกต่างจากครูประถมศึกษาและมัธยมศึกษา ในอนาคตสถาบันการผลิตครูจะต้องมุ่งพัฒนาความรู้ ทักษะที่จำเป็นสำหรับการสอนโรงเรียนเกรดกลาง

5.2.11 การศึกษาสำคัญกับผู้สูงอายุ สังคมปัจจุบันจำนวนผู้สูงอายุเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว นักการศึกษาที่มีความเชื่อว่าโรงเรียนจะต้องสอนให้ผู้เรียนเข้าใจปัญหาและความคาดหวังของผู้สูงอายุ และช่วยให้มีความรักต่อผู้สูงอายุ (ทั้ง พ่อแม่และปู่ย่าตายาย) ในโรงเรียนจะต้องประสมประสานผู้สูงอายุทั้งผู้ที่มีความประสงค์จะเกษียณอายุและผู้เกษียณอายุจากงานประจำมาช่วยงานในโรงเรียนในรูปแบบ อาสาสมัคร ผู้ช่วยสอนและแหล่งทรัพยากรบุคคลในการเรียนรู้

5.2.12 ธุรกิจการศึกษา โรงเรียนหรือสถานศึกษารูปแบบต่าง ๆ เกิดขึ้นมากมาย ทั้งในรูปแบบของเอกชนและหน่วยงานที่ตั้งขึ้นเฉพาะกิจ อาทิ สถานเลี้ยงเด็ก ศูนย์รับเลี้ยงเด็กช่วงกลางวันและช่วงหลังเลิกเรียน ศูนย์กีฬาและโคชเอกชน ศูนย์ติวเตอร์แฟรนไชส์วิทยาลัยเอกชนเพื่อให้บริการแนะแนว (ในการเลือกมหาวิทยาลัย) สถาบันติวเตอร์สอบ SAT และการทดสอบเพื่อขอรับใบรับรองประกอบวิชาชีพ ทั้งหมดที่กล่าวมานี้เป็นการศึกษาเข้าสู่ตลาดการค้าที่มีการเก็บค่าธรรมเนียมในการศึกษาจากผู้เรียนโดยตรง

5.2.13 การศึกษาเพื่ออนาคต จากงานเขียนของทอฟเลอร์ ที่กล่าวถึง อนาคตว่ามีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วไม่สามารถที่กำหนดขอบข่ายของการเปลี่ยนแปลงได้เลยนั้น จึงนำมาเป็นหลักการของความมุ่งหมายการศึกษา ที่จะต้องเพิ่มขีดความสามารถของผู้เรียนแต่ละคนเพื่อที่ผู้เรียนแต่ละคนสามารถปรับตัวเข้ากับการเปลี่ยนแปลงที่ต่อเนื่องจากสภาวะเกี่ยวกับแนวโน้มของการพัฒนาหลักสูตร

จากที่ได้นำเสนอมาข้างต้น สรุปได้ว่า แนวโน้มของการพัฒนาหลักสูตร อาจพิจารณาได้จากผลการศึกษาวิจัย และข้อมูลพื้นฐานด้านต่าง ๆ ที่นำมาใช้การพัฒนาหลักสูตร ดังนี้

- 1) การศึกษาในรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์
- 2) การรู้ใช้เทคโนโลยี

- 3) การเรียนรู้ตลอดชีวิต
- 4) การศึกษานานาชาติ
- 5) สิ่งแวดล้อมศึกษา
- 6) การศึกษาเกี่ยวกับนิเวศลิยร์
- 7) สุขศึกษาและการดูแลสุขภาพกาย
- 8) การศึกษาต่างด้าว
- 9) ภูมิศาสตร์ย้อนกลับ
- 10) การศึกษาช่วงเกรดกลาง
- 11) การศึกษาสำคัญกับผู้สูงอายุ
- 12) ธุรกิจการศึกษา
- 13) การศึกษาเพื่ออนาคต

8. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

พันธ์ศักดิ์ พลสารมย์ (2543) ได้ศึกษาการปฏิรูปการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษา : การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ในระดับปริญญาตรี ผลการวิจัยพบว่า สภาพปัจจุบันและแนวโน้มเกี่ยวกับการเรียนรู้ของผู้เรียนได้รับผลกระทบจากปรัชญาในการจัดการศึกษาระดับโลกในเรื่องการเรียนรู้ตลอดชีวิต การเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง และการเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และการพัฒนาการเรียนรู้อาจพัฒนาโดยการเรียนรู้ทางไกล การเรียนแบบร่วมมือ การเรียนรู้โดยใช้อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ การเรียนรู้แบบนำตนเอง และการเรียนรู้อย่างมีความสุข ดังนั้น จึงต้องมีกลวิธีการปฏิรูปการเรียนรู้อ โดยการปรับเปลี่ยนกระบวนการเรียนการสอนของครู จากการทำเป็นจัดการให้ผู้เรียน เกิดการเรียนรู้ตามปรัชญาข้างต้น ด้วยการใช้ประโยชน์จากแหล่งความรู้ในชุมชนและศักยภาพที่สถาบันมีอยู่ และการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้เพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลโดยใช้กลยุทธ์ในการจัดการปฏิรูปการเรียนรู้อจึงต้องดำเนินการทั้งด้านผู้เรียนผู้สอน ด้านวิธีการเรียนการสอน ด้านหลักสูตร ด้านผู้บริหาร ด้านสภาพแวดล้อม และด้านการบริหารจัดการข้อเสนอแนะในระดับชาติควรกำหนดเป็นนโยบายของสถาบันอุดมศึกษาที่จะปรับเปลี่ยนเป็นการเรียนรู้ กระตุ้นให้เกิดความกระตือรือร้น เผยแพร่ความคิดกระจายไปสู่สถาบันอุดมศึกษาทั่วประเทศ ตั้งงบประมาณสนับสนุน และจัดให้มีองค์กรระดับชาติที่มีหน้าที่เป็นคลังข้อมูลเกี่ยวกับการสอน ส่วนในระดับสถาบันจะต้องดำเนินการให้ครบทุกระบบทั้งด้านการบริหารงบประมาณและทรัพยากรด้านการปรับเปลี่ยนองค์กรให้ดำเนินการสอดคล้อง ด้านการปรับเปลี่ยนผู้เรียนให้มีบทบาทเป็นผู้แสวงหาและเรียนรู้ด้วยตนเอง และด้านการปรับเปลี่ยนผู้สอน

จากการให้ทุนการสอน มีผู้เชี่ยวชาญเป็นที่ปรึกษาและอบรมให้ความรู้ด้านการสอนธรรมชาติของผู้เรียน และหลักการสอนระดับอุดมศึกษา

ทัศนีย์ บุญเต็มและคณะ (2548) ได้ทำการศึกษาเพื่อสืบค้นองค์ความรู้ด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถาบันอุดมศึกษาในประเทศไทยโดยใช้มหาวิทยาลัยขอนแก่นเป็นกรณีศึกษาผลการวิจัยพบว่า การกำหนดหลักสูตรของมหาวิทยาลัยขอนแก่นใช้ข้อมูลแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงและความต้องการของสังคมกับการเปลี่ยนแปลงในวงวิชาชีพ รวมทั้งข้อบังคับของหน่วยงานและความพร้อมของคณาจารย์ ขั้นตอนการร่างหรือปรับปรุงหลักสูตร ประกอบด้วย 1) การแต่งตั้งคณะกรรมการ 2) การศึกษาข้อมูล 3) การกำหนดโครงสร้างและรายละเอียดของหลักสูตร 4) วิธีการจัดทำเริ่มต้นจากการเตรียมหลักสูตรฉบับร่าง เสนอที่ประชุมพิจารณาการกำหนดรายละเอียดในองค์ประกอบของหลักสูตร จัดแบ่งบุคคลรับผิดชอบเขียนเนื้อหาวิชาหลักสูตรทุกสาขาวิชาเป็นหลักสูตรเน้นวิชาการให้นักศึกษามีความรู้ประกอบวิชาชีพโดยใช้สาขาวิชาเอกเป็นแกน ไม่มีการระบุแนวทางการใช้หลักสูตรไว้อย่างชัดเจน ปัญหาส่วนใหญ่เป็นเรื่องของการจัดการเรียนการสอน นอกจากนี้พบว่ามีความเข้าใจที่แตกต่างและคลาดเคลื่อนบางประการในการจัดทำเอกสารหลักสูตร มหาวิทยาลัยขอนแก่นจึงควรมีข้อตกลงเกี่ยวกับคำศัพท์ที่ใช้ในการพัฒนาหลักสูตร และมีแนวทางที่ชัดเจน เพื่อให้แต่ละสาขาวิชาสามารถพัฒนาหลักสูตรได้สอดคล้องกับปรัชญาและปณิธานของมหาวิทยาลัย

ญาริศา เพ็ชรสัมฤทธิ์ (2548) ได้ศึกษาสภาพ ปัญหาการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษาในเขตการปกครองคณะสงฆ์ภาค 4 ผลการวิจัยพบว่า สภาพการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ครูผู้สอนการปฏิบัติโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu=3.57$) ยกเว้นด้านการพัฒนาระบบการส่งเสริมสนับสนุน อยู่ในระดับปานกลาง ($\mu=3.39$) ปัญหาการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา มีปัญหาโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\mu=2.63$) ยกเว้นด้านการจัดโครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษา มีปัญหาน้อย ($\mu=2.50$) ปัญหาที่พบได้แก่ ครูผู้สอนบางส่วนขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการกำหนดวิสัยทัศน์ ภารกิจ เป้าหมาย และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ การจัดทำสาระของหลักสูตร การออกแบบการเรียนรู้ การออกแบบกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน การกำหนดรูปแบบการวัดและประเมินผล การพัฒนาระบบการส่งเสริมสนับสนุน รวมทั้ง การเรียบเรียงเป็นหลักสูตรสถานศึกษา

ศรินทร์ล สารนอก (2551) ได้ศึกษาสภาพและปัญหาการดำเนินงานตามเกณฑ์มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน มาตรฐานที่ 4 ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 6 ผลการวิจัย พบว่า 1. สภาพการดำเนินงานตามเกณฑ์มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน มาตรฐานที่ 4 ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 6 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน คือ ด้านการวางแผน การปฏิบัติตามแผน การตรวจสอบ ผลการ

ปฏิบัติและการแก้ไขปัญหา พบว่า สถานศึกษาส่วนใหญ่ร้อยละ 60.00 ไม่ได้ปฏิบัติและไม่แน่ใจในทุกด้าน 2. ปัญหาการดำเนินงานตามเกณฑ์มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน มาตรฐานที่ 4 ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 6 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน คือ ด้านบุคลากร ด้านงบประมาณ ด้านวัสดุอุปกรณ์ และด้านการจัดการพบว่า สถานศึกษามีปัญหาการดำเนินงานอยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน โดยด้านที่มีปัญหามากที่สุดคือ ด้านวัสดุอุปกรณ์ รองลงมาคือ ด้านงบประมาณ และด้านการจัดการ และด้านที่มีปัญหาน้อยที่สุดคือ ด้านบุคลากร 3) การเปรียบเทียบสภาพการดำเนินงานตามเกณฑ์มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน มาตรฐานที่ 4 ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 6 ที่มีผลการประเมินระดับปรับปรุง ระดับพอใช้ และระดับดี พบว่า ด้านการตรวจสอบผลการปฏิบัติและด้านการแก้ไขปัญหา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ 4) การเปรียบเทียบปัญหาการดำเนินงานตามเกณฑ์มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานมาตรฐานที่ 4 ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 6 ที่มีผลการประเมินระดับปรับปรุง ระดับพอใช้ และระดับดี พบว่า มีปัญหาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทุกด้าน โดยสถานศึกษาที่มีผลการประเมินระดับปรับปรุงมีปัญหามากกว่าสถานศึกษาที่มีผลการประเมินระดับพอใช้และระดับดี ยกเว้นด้านบุคลากร ที่มีปัญหาไม่แตกต่างกัน

แสงเพชร พระฉาย (2557) ได้ศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับการสังเคราะห์ระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารหลักสูตรตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา พบว่า 1) ระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารหลักสูตรตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิมีลักษณะ บทบาทหน้าที่และความสัมพันธ์ในการแจกจ่ายสารสนเทศ แบ่งออกเป็น 9 โมดูล คือ โมดูลการกำหนดสิทธิ์ ผู้ใช้งาน โมดูลการสื่อสาร โมดูลผู้สอน โมดูลผู้เรียน โมดูลผู้ประกอบการหรือพี่เลี้ยง โมดูลรายละเอียดหลักสูตร โมดูลรายละเอียดและผลการดำเนินการของรายวิชา โมดูลรายละเอียดและผลการดำเนินการของการฝึกประสบการณ์ภาคสนาม และโมดูลผลการดำเนินการหลักสูตร 2) ผลการวิเคราะห์ความเหมาะสมของการสังเคราะห์ระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารหลักสูตรตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา ความสมบูรณ์ในด้านลักษณะ องค์ประกอบของระบบวัดความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ความสมบูรณ์ในด้านความสัมพันธ์ของระบบวัดความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด และความสมบูรณ์ในด้านบทบาทหน้าที่ของระบบวัดความเหมาะสมเฉลี่ยได้ 4.78 ซึ่งอยู่ในระดับมากที่สุด

พระมหาสุทัศน์ นักการเรียน (ติสสรวาที) และคณะ (2558) ได้ศึกษาแนวทางการปฏิบัติตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ : ปัญหา อุปสรรค การแก้ไขและแนวทางการพัฒนาผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารหรืออาจารย์ที่มีประสบการณ์ในการสอนที่แตกต่างกัน มีความเข้าใจเกี่ยวกับกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผู้มีประสบการณ์ในการสอนไม่เกิน 5 ปี มีความสัมพันธ์กับระดับความเข้าใจเกี่ยวกับกรอบ

มาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติแตกต่างกันกับผู้ที่มีประสบการณ์ในการสอน 10-15 ปีอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผู้ที่มีประสบการณ์ในการสอน 6.10 ปี มีความสัมพันธ์กับระดับความเข้าใจเกี่ยวกับกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติแตกต่างกันกับผู้ที่มีประสบการณ์ในการสอน 16 ปีขึ้นไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผู้ที่มีประสบการณ์ในการสอน 10-15 ปี ไม่มีความสัมพันธ์ต่อระดับความเข้าใจเกี่ยวกับกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ แตกต่างกับกับผู้ที่มีประสบการณ์ในการสอน 16 ปี ขึ้นไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผู้ที่ผ่านการอบรมเกี่ยวกับกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ (มคอ.) มีลักษณะการปฏิบัติต่างจากผู้ที่ไม่เคยผ่านการอบรมเกี่ยวกับกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ (มคอ.) แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 อาจารย์หรือผู้บริหารผู้ที่เคยมีประสบการณ์รับผิดชอบเขียนเกี่ยวกับกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ (มคอ.) มีลักษณะการปฏิบัติตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติแตกต่างจากผู้ที่ไม่เคยมีประสบการณ์รับผิดชอบเขียนเกี่ยวกับกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ (มคอ.) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

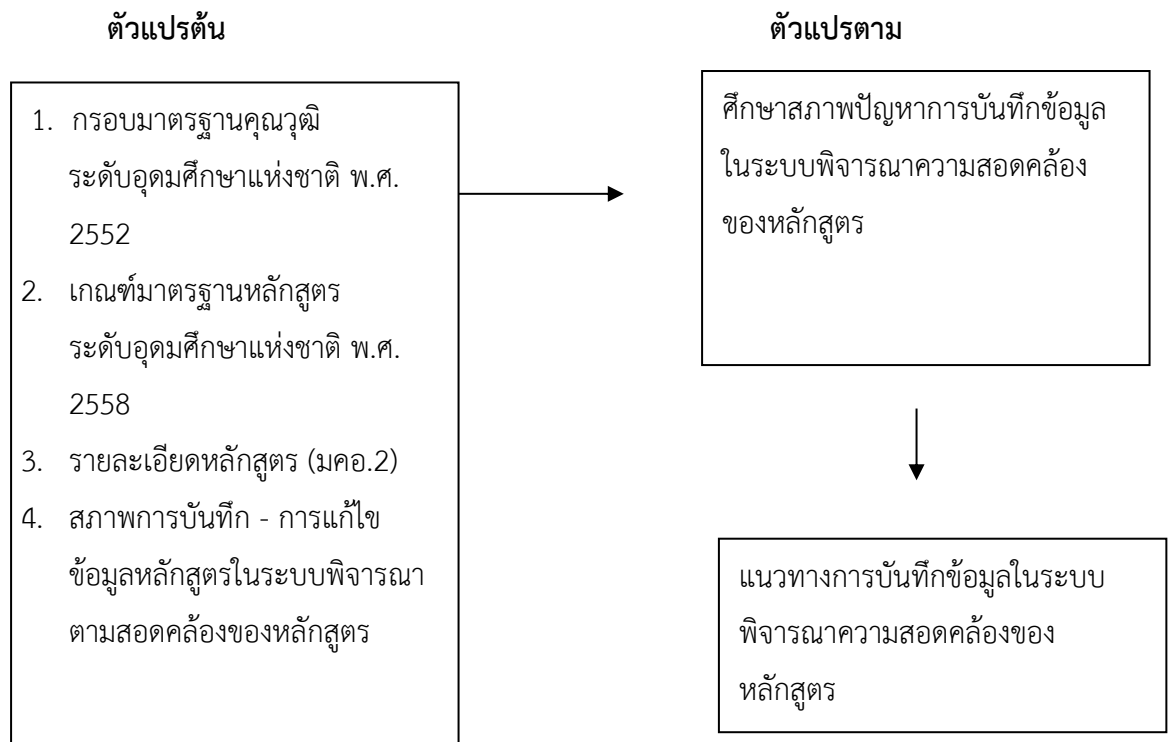
อรรถพล ธนูเพชร (2558) ได้ศึกษาการพัฒนากระบวนกรสารสนเทศเพื่อการจัดการด้านการประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับหลักสูตร พบว่า 1.ระบบจัดเก็บข้อมูลไม่มีประสิทธิภาพ 2.การจัดเก็บข้อมูลส่วนใหญ่อยู่ในรูปแบบของกระดาษ 3.ปัญหาการจัดเตรียมข้อมูลพื้นฐานล่าช้า 4.การจัดทำข้อมูล ต้องรวมข้อมูลจากหลายแหล่งข้อมูล 5.ข้อมูลในระบบฐานข้อมูลของมหาวิทยาลัยยังไม่ครบถ้วน สมบูรณ์ ผลด้านการพัฒนากระบวนกรสารสนเทศเพื่อการจัดการมีการพัฒนาดังนี้คือ ด้านการเข้าใช้งาน การจัดเก็บข้อมูล การสืบค้นข้อมูล การรายงานผล และความปลอดภัย ผลการศึกษาด้านความพึงพอใจพบว่าอยู่ในระดับมาก คือ ความถูกต้องในการทำงานค่าเฉลี่ย 4.49 รองลงมาคือความสะดวกและง่ายต่อการใช้งานค่าเฉลี่ย 4.43 การรักษาความปลอดภัยค่าเฉลี่ย 4.42 ความเร็วในการทำงานค่าเฉลี่ย 4.19ความสามารถในการทำงานของระบบ ค่าเฉลี่ย 4.04 ตามลำดับ การเสนอผลการวิจัยทั้ง 5 ข้อนี้ไม่ตรงตามวัตถุประสงค์การวิจัย

ภาณุมาศ บุตสีผา (2561) ได้ศึกษาการพัฒนากระบวนกรสารสนเทศเพื่อการจัดการข้อมูลหลักสูตรมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร ผลการศึกษาพบว่า 1. ปัญหาของระบบสารสนเทศ เพื่อการจัดการข้อมูลหลักสูตร คือ ขั้นตอนการทำงานระบบเดิมมีความล่าช้า เนื่องจากใช้ระยะเวลามากในการตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล การเกิดความผิดพลาดการทำงานซ้ำซ้อนและการใช้ทรัพยากรสิ้นเปลือง ส่วนความต้องการระบบสารสนเทศใหม่นั้น ผู้ใช้ต้องการระบบที่สามารถจัดเก็บข้อมูลและประมวลผลได้อย่างรวดเร็วและถูกต้อง และนำเสนอข้อมูลได้อย่างมีประสิทธิภาพ 2. การพัฒนากระบวนกรสารสนเทศเพื่อการจัดการข้อมูลหลักสูตร ทำให้ได้ระบบสารสนเทศที่สามารถจัดการและนำเสนอข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรที่มีความสามารถ ดังนี้ การบันทึกข้อมูลรายละเอียดหลักสูตร อาจารย์ประจำหลักสูตร การให้รหัสรายวิชาอัตโนมัติ และสรุปสถิติต่าง ๆ ด้านการรายงานประกันคุณภาพ

การศึกษาเกี่ยวกับหลักสูตร 3. ประสิทธิภาพของระบบสารสนเทศเพื่อการจัดการข้อมูลหลักสูตร โดยภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด 4. ความพึงพอใจของระบบสารสนเทศเพื่อการจัดการข้อมูลหลักสูตร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังได้กล่าวมาทั้งหมด ผู้วิจัยได้นำมาเป็นแนวทางในการออกแบบการวิจัยในครั้งนี้

9. กรอบแนวคิดในการวิจัย

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษาวิจัย

แนวทางพัฒนากระบวนการบันทึกข้อมูลหลักสูตรในระบบพิจารณาความสอดคล้องของหลักสูตร (Checo) ของมหาวิทยาลัยขอนแก่น ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. รูปแบบการวิจัย
2. กลุ่มเป้าหมาย
3. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การสร้างเครื่องมือ
5. การเก็บรวบรวมข้อมูล
6. การวิเคราะห์ข้อมูล

1. รูปแบบการวิจัย

แนวทางพัฒนากระบวนการบันทึกข้อมูลหลักสูตรในระบบพิจารณาความสอดคล้องของหลักสูตร (Checo) ของมหาวิทยาลัยขอนแก่น เป็นการวิจัยด้วยแบบสอบถามโดยสอบถามโดยเก็บข้อมูลจากผู้ปฏิบัติงานด้านหลักสูตรอยู่ระหว่างดำเนินการการบันทึกข้อมูลหลักสูตรและขั้นตอนการแก้ไขหลักสูตรตามข้อเสนอแนะของ สป.อว.ในระบบพิจารณาความสอดคล้องของหลักสูตร รวม 87 หลักสูตร

2. กลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมายในการเก็บรวบรวมข้อมูลได้จากกลุ่มเป้าหมายหลัก (Key informants) คือ ประธานหลักสูตร/คณะกรรมการบริหารหลักสูตร/อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร/อาจารย์ประจำหลักสูตร และ บุคลากรงานบริการการศึกษา/บุคลากรที่ปฏิบัติงานด้านหลักสูตรที่อยู่ในกลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์สุขภาพ กลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์เทคโนโลยี และ กลุ่มสาขาวิชามนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ ของมหาวิทยาลัยขอนแก่น ที่อยู่ระหว่างดำเนินการการบันทึกข้อมูลหลักสูตรและขั้นตอนการแก้ไขหลักสูตรตามข้อเสนอแนะของ สป.อว.ในระบบพิจารณาความสอดคล้องของหลักสูตร รวม 87 หลักสูตร

3. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

การศึกษาครั้งนี้ ได้ออกแบบการวิจัยด้วยวิธีการผสมผสานระหว่างการศึกษาในเชิงคุณภาพ และเชิงปริมาณ เพื่อให้ข้อมูลมีความครบถ้วนสมบูรณ์ตามวัตถุประสงค์การศึกษาที่กำหนดไว้ ดังรายละเอียดดังต่อไปนี้

3.1 กรอบการวิเคราะห์ข้อมูลปฐมภูมิ ประกอบด้วยการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม และแบบวิเคราะห์ความสอดคล้องของการบันทึกข้อมูลหลักสูตรในระบบพิจารณาความสอดคล้องของหลักสูตรโดยแยกการวิเคราะห์เป็นรายชื่อ

3.2 กรอบการวิเคราะห์ข้อมูลทุติยภูมิ ประกอบด้วยกรอบประเด็นที่ใช้วิเคราะห์บันทึกเอกสารวิชาการ ได้แก่ หนังสือ ตำรา วิทยานิพนธ์ การค้นคว้าอิสระ รายงานการวิจัย รวมทั้งบทความทางวิชาการที่เกี่ยวข้องกับหัวข้อวิจัย ซึ่งสืบค้นจากแหล่งข้อมูลต่างๆ เช่น ฐานข้อมูลวิทยานิพนธ์ออนไลน์ ระบบคลังข้อมูลงานวิจัยไทยออนไลน์ และสำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยขอนแก่น ระเบียบข้อบังคับ ได้แก่ ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตร แนวปฏิบัติในการจัดทำหลักสูตรตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ ประกาศและคำสั่งที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำหลักสูตรและประเมินผลหลักสูตร มหาวิทยาลัยขอนแก่น แนวปฏิบัติการบันทึกข้อมูลหลักสูตรในระบบพิจารณาความสอดคล้องของหลักสูตร (Checo)

4. การสร้างเครื่องมือ

ในการสร้างเครื่องมือเพื่อใช้ในการรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

4.1 ศึกษาหลักการ ทฤษฎี และเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการการเสนอขอรับทราบหลักสูตรต่อ สป.อว.

4.2 กำหนดโครงสร้างของเครื่องมือและขอบเขตของเนื้อหา

4.3 สร้างแบบสอบถามและแบบวิเคราะห์ความสอดคล้องของการบันทึกข้อมูลหลักสูตรในระบบพิจารณาความสอดคล้องของหลักสูตร

4.4 นำแบบสอบถามและแบบวิเคราะห์ความสอดคล้องของการบันทึกข้อมูลหลักสูตรในระบบพิจารณาความสอดคล้องของหลักสูตรฉบับร่างเสนอให้หัวหน้างาน เพื่อแก้ไขและปรับปรุง

4.5 นำแบบสอบถามและแบบวิเคราะห์ความสอดคล้องของการบันทึกข้อมูลหลักสูตรในระบบพิจารณาความสอดคล้องของหลักสูตรที่สร้างขึ้นไปให้ผู้เชี่ยวชาญ เพื่อพิจารณาตรวจสอบ

4.6 แก้ไขแบบสอบถามที่ผู้เชี่ยวชาญพิจารณา

4.7 นำแบบสอบถามไปทดลองใช้

4.8 ปรับปรุงแก้ไข และจัดพิมพ์ฉบับสมบูรณ์ เพื่อนำไปเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างต่อไป

5. การเก็บรวบรวมข้อมูล

5.1 ข้อมูลปฐมภูมิ ได้จากกลุ่มผู้ให้ข้อมูล (Key informants) ประธานหลักสูตร/คณะกรรมการบริหารหลักสูตร/อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร/อาจารย์ประจำหลักสูตร และ บุคลากรงานบริการการศึกษา/บุคลากรที่ปฏิบัติงานด้านหลักสูตรที่อยู่ในกลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์สุขภาพ กลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์เทคโนโลยี และ กลุ่มสาขาวิชามนุษยศาสตร์สังคมศาสตร์ ของมหาวิทยาลัยขอนแก่น

5.2 ข้อมูลทุติยภูมิ ได้จากการวิเคราะห์ความสอดคล้องของหลักสูตรในระบบพิจารณาความสอดคล้องของหลักสูตร (Checo)

6. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยประมวลผลและวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป SPSS for Windows ดังนี้

6.1 ข้อมูลในเชิงปริมาณ เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม 87 ชุด วิเคราะห์โดยหาค่าความถี่แสดงผลเป็นร้อยละ (Percentage) อธิบายลักษณะส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

วิเคราะห์ความสอดคล้องของการบันทึกข้อมูลหลักสูตรในระบบพิจารณาความสอดคล้องของหลักสูตรโดยดำเนินการวิเคราะห์ผลค่าด้วยการหาค่าร้อยละ (Percentage) ของการปฏิบัติ โดยมีการจัดเกณฑ์เกี่ยวกับระดับการปฏิบัติออกเป็น 5 ระดับ ดังนี้

ระดับการปฏิบัติ ระดับ 5	หมายถึง	มีการปฏิบัติมากที่สุด
ระดับการปฏิบัติ ระดับ 4	หมายถึง	มีการปฏิบัติมาก
ระดับการปฏิบัติ ระดับ 3	หมายถึง	มีการปฏิบัติปานกลาง
ระดับการปฏิบัติ ระดับ 2	หมายถึง	มีการปฏิบัติน้อย
ระดับการปฏิบัติ ระดับ 1	หมายถึง	มีการปฏิบัติน้อยที่สุด

6.2 ข้อมูลเชิงคุณภาพ เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม การวิเคราะห์ความสอดคล้องของหลักสูตรในระบบพิจารณาความสอดคล้องของหลักสูตร โดยผู้วิจัยได้นำเอาแต่ละเรื่องเหล่านั้นมาเชื่อมโยงเข้าหากันทั้งหมดตามแนวคิดที่สัมพันธ์กันเพื่อให้ได้เนื้อหาที่สมบูรณ์สามารถตอบโจทย์การวิจัยได้ เน้นการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ตามวัตถุประสงค์การศึกษาโดย

จำแนกข้อมูลตามกรอบแนวคิดของการวิจัยและขั้นสุดท้ายของการแสดงผลข้อมูล ผู้วิจัยจะนำเสนอในรูปแบบการเขียนบรรยายผลและข้อค้นพบที่ได้จากการวิจัย

บทที่ 4

ผลการศึกษา

การศึกษาวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพการบันทึกและแก้ไขข้อมูลหลักสูตรในระบบพิจารณาความสอดคล้องของหลักสูตรระดับอุดมศึกษา เพื่อศึกษาปัญหา อุปสรรคในการบันทึกข้อมูลในระบบพิจารณาความสอดคล้องของหลักสูตรหลักสูตรระดับอุดมศึกษา เพื่อเสนอแนวทางพัฒนากระบวนการบันทึกข้อมูลหลักสูตรในระบบพิจารณาความสอดคล้องของหลักสูตรหลักสูตรระดับอุดมศึกษา ซึ่งประกอบด้วย 4 ตอน ดังนี้

- 4.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม
- 4.2 สภาพการบันทึกและแก้ไขข้อมูลหลักสูตรในระบบพิจารณาความสอดคล้องของหลักสูตรระดับอุดมศึกษา
- 4.3 ปัญหาอุปสรรคในการบันทึกข้อมูลหลักสูตรในระบบพิจารณาความสอดคล้องของหลักสูตรระดับอุดมศึกษา
- 4.4 แนวทางการบันทึกข้อมูลหลักสูตรในระบบพิจารณาความสอดคล้องของหลักสูตรระดับอุดมศึกษา

4.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามซึ่งเป็นบุคลากร มหาวิทยาลัยขอนแก่น จำนวน 87 ตัวอย่าง ประกอบด้วยสถานะของผู้ตอบแบบสอบถาม เพศ อายุ ตำแหน่งทางวิชาการ ระยะเวลาที่ปฏิบัติงานด้านหลักสูตร การปฏิบัติงานในกลุ่มสาขาวิชา และการเข้ารับการอบรมด้านการบันทึกข้อมูลหลักสูตรในระบบพิจารณาความสอดคล้องของหลักสูตร ซึ่งผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไป ปรากฏตามตารางที่ 1

ตารางที่ 1 สถานะของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
สถานะของผู้ตอบแบบสอบถาม		
ประธานหลักสูตร/คณะกรรมการบริหารหลักสูตร/อาจารย์ผู้ รับผิดชอบหลักสูตร/อาจารย์ประจำหลักสูตร	45	51.7
บุคลากรงานบริการการศึกษา/บุคลากรที่ปฏิบัติงานด้าน หลักสูตร	42	48.3
รวม	87	100.0

จากตารางที่ 1 ผลการศึกษาพบว่าผู้ตอบแบบสอบถามโดยส่วนมากเป็นประธานหลักสูตร/คณะกรรมการบริหารหลักสูตร/อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร/อาจารย์ประจำหลักสูตร จำนวน 45 คน คิดเป็นร้อยละ 51.7 เป็นบุคลากรงานบริการการศึกษา/บุคลากรที่ปฏิบัติงานด้านหลักสูตร จำนวน 42 คน คิดเป็นร้อยละ 48.3

ตารางที่ 2 เพศของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	23	26.4
หญิง	64	73.6
รวม	87	100.0

จากตารางที่ 2 ผลการศึกษาพบว่าผู้ตอบแบบสอบถามโดยส่วนมากเป็นเพศหญิง จำนวน 64 คน คิดเป็นร้อยละ 73.6 รองลงมาเป็นเพศชาย จำนวน 23 คน คิดเป็นร้อยละ 26.4

ตารางที่ 3 อายุของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
อายุ		
น้อยกว่า \leq 30 ปี	7	8.0
31 – 40 ปี	26	29.9
41 – 50 ปี	32	36.8
51 ปีขึ้นไป	22	25.3
รวม	87	100.0

จากตารางที่ 3 ผลการศึกษาพบว่าผู้ตอบแบบสอบถามโดยส่วนมากมีอายุระหว่าง 41-50 ปี จำนวน 32 คน คิดเป็นร้อยละ 36.8 รองลงมาคืออายุ 31 – 40 ปี จำนวน 26 คน คิดเป็นร้อยละ 29.9 และน้อยที่สุดมีอายุน้อยกว่าหรือเท่ากับ 30 ปี จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 8.0

ตารางที่ 4 ตำแหน่งทางวิชาการของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
ตำแหน่งทางวิชาการ		
สายผู้สอน		
ศาสตราจารย์	1	1.1
รองศาสตราจารย์	21	24.1
ผู้ช่วยศาสตราจารย์	20	23.0
อาจารย์	6	6.9
สายสนับสนุน		
ปฏิบัติการ	18	20.7
ชำนาญงาน	3	3.4
ชำนาญการ	16	18.4
ชำนาญการพิเศษ	2	2.3
รวม	87	100.0

จากตารางที่ 4 ผลการศึกษาพบว่าผู้ตอบแบบสอบถามโดยส่วนมากเป็นสายผู้สอน มีตำแหน่งทางวิชาการรองศาสตราจารย์ จำนวน 21 คน คิดเป็นร้อยละ 24.1 รองลงมามีตำแหน่งทาง

วิชาการผู้ช่วยศาสตราจารย์ จำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 23.0 และน้อยที่สุดเป็นสายสนับสนุน มีตำแหน่งชำนาญการพิเศษ จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 2.3

ตารางที่ 5 ระยะเวลาที่ปฏิบัติงานด้านหลักสูตรของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
ระยะเวลาที่ปฏิบัติงานด้านหลักสูตร		
น้อยกว่า \leq 5 ปี	20	23.0
6 – 10 ปี	29	33.3
11 ปีขึ้นไป	38	43.7
รวม	87	100.0

จากตารางที่ 5 ผลการศึกษาพบว่าผู้ตอบแบบสอบถามโดยส่วนมากมีระยะเวลาในการปฏิบัติงานด้านหลักสูตร 11 ปีขึ้นไป จำนวน 38 คน คิดเป็นร้อยละ 43.7 รองลงมามีระยะเวลาที่ปฏิบัติงานด้านหลักสูตร 6 – 10 ปี จำนวน 29 คน คิดเป็นร้อยละ 33.3 และน้อยที่สุดมีระยะเวลาการปฏิบัติงานน้อยกว่าหรือเท่ากับ 5 ปี จำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 23.0

ตารางที่ 6 การปฏิบัติงานด้านหลักสูตรของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
ท่านปฏิบัติด้านหลักสูตรกลุ่มสาขาวิชาใด		
วิทยาศาสตร์สุขภาพ	31	35.6
วิทยาศาสตร์เทคโนโลยี	33	37.9
มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์	23	26.4
รวม	87	100.0

จากตารางที่ 6 ผลการศึกษาพบว่าผู้ตอบแบบสอบถามโดยส่วนมากปฏิบัติงานในกลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี จำนวน 33 คน คิดเป็นร้อยละ 37.9 รองลงมาปฏิบัติงานในกลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์สุขภาพ จำนวน 31 คน คิดเป็นร้อยละ 35.6 และน้อยที่สุดปฏิบัติงานในกลุ่มสาขาวิชามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์จำนวน 23 คน คิดเป็นร้อยละ 26.4

ตารางที่ 7 การเข้ารับการอบรมด้านการบันทึกข้อมูลหลักสูตรในระบบพิจารณาความสอดคล้องของหลักสูตร (Checo) ของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
ท่านเคยเข้ารับการอบรมด้านการบันทึกข้อมูลหลักสูตรในระบบพิจารณาความสอดคล้องของหลักสูตร (Checo) หรือไม่		
เคย	64	73.6
ไม่เคย	23	26.4
รวม	87	100.0

จากตารางที่ 7 ผลการศึกษาพบว่าตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เคยเข้ารับการอบรมด้านการบันทึกข้อมูลหลักสูตรในระบบพิจารณาความสอดคล้องของหลักสูตร (Checo) จำนวน 64 คน คิดเป็นร้อยละ 73.6 ไม่เคยเข้ารับการอบรมด้านการบันทึกข้อมูลหลักสูตรในระบบพิจารณาความสอดคล้องของหลักสูตร (Checo) จำนวน 23 คน คิดเป็นร้อยละ 25.3

4.2 ผลการวิเคราะห์สภาพการบันทึกและแก้ไขข้อมูลหลักสูตรในระบบพิจารณาความสอดคล้องของหลักสูตรระดับอุดมศึกษา

ผลการวิเคราะห์การบันทึกข้อมูลในระบบพิจารณาความสอดคล้องของหลักสูตรระดับอุดมศึกษา แบ่งระดับการประเมินผลเป็น 5 ระดับคือ

ระดับที่ 5	หมายถึง	มีระดับการปฏิบัติมากที่สุด
ระดับที่ 4	หมายถึง	มีระดับการปฏิบัติมาก
ระดับที่ 3	หมายถึง	มีระดับการปฏิบัติปานกลาง
ระดับที่ 2	หมายถึง	มีระดับการปฏิบัติน้อย
ระดับที่ 1	หมายถึง	มีระดับการปฏิบัติน้อยที่สุด

ตารางที่ 8 ค่าร้อยละ (Percentage) ของการปฏิบัติด้านการบันทึกข้อมูลในระบบพิจารณา
ความสอดคล้องของหลักสูตร

ประเด็นที่ศึกษา	ระดับการปฏิบัติ				
	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
1. ท่านมีความรู้ ความเข้าใจในการบันทึกข้อมูลหลักสูตรในระบบ CHECO	7 (8.00)	35 (40.2)	32 (36.8)	11 (12.6)	2 (2.3)
2. ท่านสามารถบันทึกข้อมูลหลักสูตรในระบบ CHECO ได้	17 (19.5)	34 (39.0)	25 (28.7)	9 (10.3)	2 (2.3)
3. ท่านสามารถเลือกเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรที่เกี่ยวข้องและระบุชื่อปริญญาของหลักสูตรได้อย่างถูกต้อง	14 (16.1)	47 (54.0)	12 (13.8)	12 (13.8)	2 (2.3)
4. ท่านสามารถเลือกรูปแบบของหลักสูตรในการบันทึกข้อมูลในระบบ CHECO เช่น หลักสูตรปรับปรุงเล็กน้อย ปรับปรุงตามรอบกำหนดการปรับปรุง ปรับปรุงแบบรวม ปรับปรุงแบบแยกได้อย่างถูกต้อง	18 (20.7)	38 (43.7)	21 (24.1)	8 (9.2)	2 (2.3)
5. ท่านสามารถเปลี่ยนชื่อหลักสูตรของท่านให้เป็นปัจจุบันได้อย่างถูกต้อง	16 (18.4)	42 (48.3)	17 (19.5)	10 (11.5)	2 (2.3)
6. ท่านสามารถแนบรายงานการประชุมสภามหาวิทยาลัยตามที่ สป.อว. กำหนดได้อย่างถูกต้อง	14 (16.1)	40 (46.0)	17 (19.5)	12 (13.8)	4 (4.6)
7. ท่านสามารถบันทึกข้อมูลอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร และอาจารย์ประจำหลักสูตรได้ถูกต้องตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตร	19 (21.8)	36 (41.4)	28 (32.2)	4 (4.6)	0 (0.0)

ตารางที่ 9 ค่าร้อยละ (Percentage) ของการปฏิบัติด้านการบันทึกข้อมูลในระบบพิจารณา
ความสอดคล้องของหลักสูตร (ต่อ)

ประเด็นที่ศึกษา	ระดับการปฏิบัติ				
	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปาน กลาง (3)	น้อย (2)	น้อย ที่สุด (1)
8. ท่านสามารถบันทึกข้อมูลอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรในระดับปริญญาโทและปริญญาเอกที่มีรายชื่ออาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรชื่อเดียวกันได้ (การผูกหลักสูตร 2 ปริญญา ระดับโท-เอก)	13 (14.9)	36 (41.4)	28 (32.2)	8 (9.2)	2 (2.3)
9. ท่านสามารถเพิ่มชื่ออาจารย์ใหม่ที่ยังไม่มีในระบบ CHECO ได้	18 (20.7)	35 (40.2)	27 (31.0)	3 (3.4)	4 (4.6)
10. ท่านสามารถแก้ไขข้อมูลอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรและอาจารย์ประจำหลักสูตร และผลงานทางวิชาการในระบบ CHECO ได้	19 (21.8)	39 (44.8)	22 (25.3)	3 (3.4)	4 (4.6)
11. ท่านสามารถบันทึกข้อมูลผลลัพธ์การเรียนรู้ของหลักสูตรในระดับปริญญาตรี และบัณฑิตศึกษาได้อย่างถูกต้อง	19 (21.8)	33 (37.9)	21 (24.1)	10 (11.5)	4 (4.6)
12. ท่านสามารถบันทึกจำนวนนักศึกษาคุณสมบัติผู้เข้าศึกษา และเกณฑ์ในการสำเร็จการศึกษาได้อย่างถูกต้อง	24 (27.6)	35 (40.2)	18 (20.7)	6 (6.9)	4 (4.6)
13. ท่านสามารถแนบไฟล์หลักสูตรได้ถูกต้องและครบถ้วน ตามที่ สป.อว.กำหนด	16 (18.4)	42 (48.3)	23 (26.4)	2 (2.3)	4 (4.6)

จากตารางที่ 8 ผลการศึกษาพบว่าระดับการปฏิบัติในการบันทึกข้อมูลหลักสูตรในระบบพิจารณาความสอดคล้องของหลักสูตรทุกประเด็นอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เมื่อแยกระดับการปฏิบัติเป็นรายข้อ ปรากฏผลดังนี้

ความรู้ ความเข้าใจในการบันทึกข้อมูลในระบบ CHECO มีการปฏิบัติสูงสุดในระดับมาก จำนวน 35 คน คิดเป็นร้อยละ 40.2

สามารถบันทึกข้อมูลหลักสูตรในระบบ CHECO ได้ มีการปฏิบัติสูงสุดในระดับมาก จำนวน 34 คน คิดเป็นร้อยละ 39.0

สามารถเลือกเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรที่เกี่ยวข้องและระบุชื่อปริญญาของหลักสูตรได้อย่างถูกต้อง มีการปฏิบัติสูงสุดระดับมาก จำนวน 47 คน คิดเป็นร้อยละ 54.0

สามารถเลือกรูปแบบของหลักสูตรในการบันทึกข้อมูลในระบบ CHECO เช่น หลักสูตรปรับปรุงเล็กน้อย ปรับปรุงตามรอบกำหนดการปรับปรุง ปรับปรุงแบบรวม ปรับปรุงแบบแยกได้อย่างถูกต้อง การปฏิบัติสูงสุดระดับมาก จำนวน 38 คน คิดเป็นร้อยละ 43.7

สามารถเปลี่ยนชื่อหลักสูตรของท่านให้เป็นปัจจุบันได้อย่างถูกต้อง การปฏิบัติสูงสุดระดับมาก จำนวน 42 คน คิดเป็นร้อยละ 48.3

สามารถแนบรายงานการประชุมสภามหาวิทยาลัยตามที่ สป.อว. กำหนดได้อย่างถูกต้อง การปฏิบัติสูงสุดระดับมาก จำนวน 40 คน คิดเป็นร้อยละ 46.0

สามารถบันทึกข้อมูลอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร และอาจารย์ประจำหลักสูตรได้ถูกต้องตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตร การปฏิบัติสูงสุดระดับมาก จำนวน 36 คน คิดเป็นร้อยละ 41.4

สามารถบันทึกข้อมูลอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรในระดับปริญญาโทและปริญญาเอกที่มีรายชื่ออาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรชื่อเดียวกันได้ (การผูกหลักสูตร 2 ปริญญา ระดับโท-เอก) การปฏิบัติสูงสุดระดับมาก จำนวน 36 คน คิดเป็นร้อยละ 41.4

สามารถเพิ่มชื่ออาจารย์ใหม่ที่ยังไม่มีในระบบ CHECO ได้ การปฏิบัติสูงสุดระดับมาก จำนวน 35 คน คิดเป็นร้อยละ 40.2

สามารถแก้ไขข้อมูลอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรและอาจารย์ประจำหลักสูตร และผลงานทางวิชาการในระบบ CHECO ได้ การปฏิบัติสูงสุดระดับมาก จำนวน 39 คน คิดเป็นร้อยละ 44.8

สามารถบันทึกข้อมูลผลลัพธ์การเรียนรู้ของหลักสูตรในระดับปริญญาตรี และบัณฑิตศึกษาได้อย่างถูกต้อง การปฏิบัติสูงสุดระดับมาก จำนวน 33 คน คิดเป็นร้อยละ 40.2

สามารถบันทึกจำนวนนักศึกษา คุณสมบัติผู้เข้าศึกษา และเกณฑ์ในการสำเร็จการศึกษาได้อย่างถูกต้อง การปฏิบัติสูงสุดระดับมาก จำนวน 35 คน คิดเป็นร้อยละ 40.2

สามารถแนบไฟล์หลักสูตรได้ถูกต้องและครบถ้วน ตามที่ สป.อว.กำหนด การปฏิบัติสูงสุดระดับมาก จำนวน 42 คน คิดเป็นร้อยละ 48.3

ตารางที่ 10 ระยะเวลาการบันทึกข้อมูลหลักสูตรในระบบ CHECO ครั้งแรก

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
ท่านบันทึกข้อมูลหลักสูตรในระบบ CHECO .ใช้ระยะเวลาเท่าใดในการบันทึกข้อมูลครั้งแรก		
1 – 3 วัน	21	24.1
4 – 6 วัน	27	31.0
7 วันขึ้นไป	39	44.8
รวม	87	100.0

จากตารางที่ 9 ผลการศึกษาพบว่าผู้ตอบแบบสอบถามใช้เวลาในการบันทึกข้อมูลหลักสูตรในระบบ CHECO มากที่สุดคือ 7 วันขึ้นไป จำนวน 39 คน คิดเป็นร้อยละ 44.8 รองลงมาคือบันทึกข้อมูลหลักสูตรในระบบ CHECO โดยใช้ระยะเวลา 4 – 6 วัน จำนวน 27 คน คิดเป็นร้อยละ 31.0 และบันทึกข้อมูลหลักสูตรในระบบ CHECO โดยใช้ระยะเวลา 1 – 3 วัน จำนวน 21 คน คิดเป็นร้อยละ 24.1

ตารางที่ 11 จำนวนครั้งในการแจ้งแก้ไขจาก สป.อว. ก่อนการรับทราบ

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
หลักสูตรของท่านได้รับการแจ้งให้แก้ไขจาก สป.อว.จำนวนกี่ครั้ง ก่อนการรับทราบหลักสูตร		
1 ครั้ง	2	2.3
2 ครั้ง	17	19.5
3 ครั้ง	16	18.4
มากกว่า 3 ครั้ง	42	48.3
ยังไม่รับทราบจาก สป.อว.	10	11.5
รวม	87	100.0

จากตารางที่ 10 ผลการศึกษาพบว่าหลักสูตรได้รับการแจ้งให้แก้ไขจาก สป.อว.ก่อนการรับทราบหลักสูตรมากที่สุด คือ จำนวนมากกว่า 3 ครั้ง จำนวน 42 คน คิดเป็นร้อยละ 48.3 รองลงมาคือได้รับการแจ้งให้แก้ไขจาก สป.อว. 2 ครั้ง จำนวน 17 คน คิดเป็นร้อยละ 19.5 และได้รับ

การแจ้งให้แก้ไขจาก สป.อว. น้อยที่สุด 1 ครั้ง จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 2.3 ทั้งนี้ยังมีหลักสูตรที่ยังไม่รับทราบจาก สป.อว. จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 11.5

ตารางที่ 12 ระยะเวลาการแก้ไขหลักสูตรตามข้อเสนอแนะของ สป.อว.

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
เมื่อท่านได้รับทราบการแจ้งแก้ไขหลักสูตรจาก สป.อว.แล้ว ท่านดำเนินการแก้ไขให้แล้วเสร็จตามข้อเสนอแนะของ สป.อว.และส่งมายังมหาวิทยาลัยเพื่อตรวจสอบก่อนส่ง สป.อว.กี่วัน		
1 – 3 วัน	9	10.3
4 – 6 วัน	33	37.9
7 วันขึ้นไป	45	51.7
รวม	87	100.0

จากตารางที่ 11 ผลการศึกษาพบว่าผู้ตอบแบบสอบถามระยะเวลาการแก้ไขหลักสูตรตามข้อเสนอแนะของ สป.อว. มากที่สุดคือ 7 วันขึ้นไป จำนวน 45 คน คิดเป็นร้อยละ 51.7 รองลงมาคือ-แก้ไขหลักสูตรตามข้อเสนอแนะของ สป.อว.โดยใช้ระยะเวลา 4 – 6 วัน จำนวน 33 คน คิดเป็นร้อยละ 37.9 และแก้ไขหลักสูตรตามข้อเสนอแนะของ สป.อว. โดยใช้ระยะเวลา 1 – 3 วัน จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 10.3

ตารางที่ 13 การแก้ไขปัญหาระหว่างการบันทึกข้อมูลหลักสูตรในระบบ CHECO

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
ท่านสามารถแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นระหว่างการบันทึกหลักสูตรในระบบ CHECO ได้ด้วยตนเอง		
ใช่	15	17.2
ไม่ใช่และขอคำแนะนำจากเพื่อนร่วมงาน	23	26.4
ไม่ใช่และขอคำแนะนำจากหน่วยงานกลางของมหาวิทยาลัย	49	56.3
รวม	87	100.0

จากตารางที่ 12 ผลการศึกษาพบว่าเมื่อเกิดปัญหาในการบันทึกข้อมูลหลักสูตรในระบบ CHECO ผู้ตอบแบบสอบถามไม่สามารถแก้ไขปัญหาด้วยตนเองและต้องขอคำแนะนำจากหน่วยงานกลางของมหาวิทยาลัยมากที่สุด จำนวน 49 คน คิดเป็นร้อยละ 56.3 รองลงมาต้องขอคำแนะนำจากเพื่อนร่วมงาน จำนวน 23 คน คิดเป็นร้อยละ 26.4 และสามารถแก้ไขปัญหาด้วยตนเองได้น้อยที่สุด จำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 17.2

ตารางที่ 14 ระยะเวลาทั้งหมดในการรับทราบหลักสูตรในระบบ CHECO

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
หลักสูตรของท่านได้รับการพิจารณาความสอดคล้องของหลักสูตรในระบบ CHECO โดยใช้ระยะเวลา		
1 – 40 วัน	11	12.6
41 – 80 วัน	19	21.8
81 – 120 วัน	15	17.2
มากกว่า 120 วัน	32	36.8
ยังไม่รับทราบจาก สป.อว.	10	11.5
รวม	87	100.0

จากตารางที่ 13 ผลการศึกษาพบว่าระยะเวลาทั้งหมดในการรับทราบหลักสูตรในระบบ CHECO ผู้ตอบแบบสอบถามใช้ระยะเวลามากกว่า 120 วัน มากที่สุด จำนวน 32 คน คิดเป็นร้อยละ 36.8 รองลงมา ใช้ระยะเวลา 41 – 80 วัน จำนวน 19 คน คิดเป็นร้อยละ 21.8 และน้อยที่สุด ใช้ระยะเวลา 1 – 40 วัน จำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 12.6 ทั้งนี้ปัจจุบันยังมีหลักสูตรที่ยังไม่รับทราบจาก สป.อว. จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 11.5

ตารางที่ 15 สป.อว.แจ้งแก้ไขในส่วนใดมากที่สุด

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
ประเด็นที่ สป.อว.แจ้งให้ท่านแก้ไขหลักสูตรในระบบ CHECO มากที่สุด		
ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป ประกอบด้วย สถานภาพของหลักสูตร ชื่อ ปริญญาและสาขาวิชา โครงสร้างหลักสูตร	4	4.6
ส่วนที่ 2 ข้อมูลอาจารย์ ประกอบด้วย อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร อาจารย์ประจำหลักสูตร ระบบการจัดการศึกษา มติสภามหาวิทยาลัย	35	40.2
ส่วนที่ 3 คุณสมบัติผู้เรียน ประกอบด้วย การพัฒนาผลการเรียนรู้ในแต่ละด้าน คุณสมบัติผู้เรียน จำนวนผู้เรียน เกณฑ์สำเร็จการศึกษา และไฟล์รายละเอียดหลักสูตร (มคอ.2)	48	55.2
รวม	87	100.0

จากตารางที่ 14 ผลการศึกษาพบว่าจากการบันทึกข้อมูลในระบบ CHECO ซึ่งประกอบด้วยส่วนที่ต้องบันทึกข้อมูลจำนวน 3 ส่วน นั้น ผู้ตอบแบบสอบถามได้รับการแจ้งแก้ไขในส่วนที่ 3 ซึ่งประกอบด้วย คุณสมบัติผู้เรียน ประกอบด้วย การพัฒนาผลการเรียนรู้ในแต่ละด้าน คุณสมบัติผู้เรียน จำนวนผู้เรียน เกณฑ์สำเร็จการศึกษา และไฟล์รายละเอียดหลักสูตร (มคอ.2) มากที่สุด จำนวน 48 คน คิดเป็นร้อยละ 55.2 ได้รับการแจ้งแก้ไขส่วนที่ 2 ข้อมูลอาจารย์ ประกอบด้วย อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร อาจารย์ประจำหลักสูตร ระบบการจัดการศึกษา มติสภามหาวิทยาลัย รองลงมา จำนวน 35 คน คิดเป็นร้อยละ 40.2 และได้รับการแจ้งแก้ไขส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป ประกอบด้วย สถานภาพของหลักสูตร ชื่อปริญญาและสาขาวิชา โครงสร้างหลักสูตร น้อยที่สุด จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 4.6

ตารางที่ 16 ปัจจัยที่ส่งผลให้การบันทึก/การแก้ไขข้อมูลหลักสูตรในระบบพิจารณาความ
สอดคล้อง ของหลักสูตรไม่เป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนดไว้

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ	รวม
มีภาระงานหลายอย่าง	71	81.8	87
ระบบเกิดข้อผิดพลาด ไม่สามารถเข้าใช้งานระบบ CHECO ได้	55	63.2	87
ข้อมูลที่ต้องเพิ่มเติมในระบบ CHECO ไม่ครบถ้วน เช่น รายงาน การประชุมสภามหาวิทยาลัย รายละเอียดผลงานทาง วิชาการของอาจารย์	43	49.4	87
ไม่มีข้อมูล User และ Password ทำให้ไม่สามารถเข้าสู่ระบบได้	2	2.3	87
เปลี่ยนผู้ปฏิบัติงานทำให้ขาดความต่อเนื่องในการบันทึก/แก้ไข ข้อมูล	19	21.8	87

จากตารางที่ 15 ผลการศึกษาพบว่าปัจจัยที่ส่งผลให้บันทึก/การแก้ไขข้อมูลหลักสูตรในระบบพิจารณาความสอดคล้องของหลักสูตรไม่เป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนดไว้มากที่สุด คือ มีภาระงานหลายอย่าง จำนวน ร้อยละ 81.8 รองลงมา ระบบเกิดข้อผิดพลาด ไม่สามารถเข้าใช้งานระบบ CHECO ได้ ร้อยละ 63.2 ลำดับสามข้อมูลที่ต้องเพิ่มเติมในระบบ CHECO ไม่ครบถ้วน เช่น รายงานการประชุมสภามหาวิทยาลัย รายละเอียดผลงานทางวิชาการของอาจารย์ ร้อยละ 49.4 ลำดับสี่เปลี่ยนผู้ปฏิบัติงานทำให้ขาดความต่อเนื่องในการบันทึก/แก้ไขข้อมูล ร้อยละ 21.8 และลำดับห้าไม่มีข้อมูล User และ Password ทำให้ไม่สามารถเข้าสู่ระบบได้ ร้อยละ 2.3 ตามลำดับ

4.3 ผลการศึกษาปัญหาอุปสรรคในการบันทึกข้อมูลหลักสูตรในระบบพิจารณาความสอดคล้อง ของหลักสูตรระดับอุดมศึกษา

ผู้ตอบแบบสอบถามได้ให้ข้อเสนอทางด้านปัญหาอุปสรรค ในการบันทึกข้อมูลหลักสูตรในระบบพิจารณาความสอดคล้องของหลักสูตรระดับอุดมศึกษา ซึ่งสามารถสรุปได้ ดังนี้

4.3.1 ด้านโปรแกรมระบบพิจารณาความสอดคล้องของหลักสูตรระดับอุดมศึกษา

1. การเข้าถึงระบบ บางครั้งในการบันทึกข้อมูลใช้เวลาเป็นวัน เนื่องจากระบบอาจเกิดปัญหาผู้ใช้ระบบเป็นจำนวนมาก ทำให้ระบบช้าและเข้าถึงยาก
2. ระบบเกิดข้อผิดพลาด ไม่สามารถเข้าใช้งานระบบ CHECO ได้บ่อยๆ
3. ระบบช้า
4. ระบบไม่เสถียร หลุดบ่อย บันทึกไม่ได้
5. การเข้าระบบบางครั้งไม่สามารถทำงานได้
6. ระบบการแจ้งเตือนไม่มีทำให้ไม่ทราบว่ามีแจ้งเตือนแก้ไขกลับมา

7. ระบบ checo ไม่เสถียร ไม่ชัดเจน และมีความซ้ำซ้อนกับการกรอก che QA online เป็นการเพิ่มซ้ำซ้อน

4.3.2 ด้านความรู้ ความเข้าใจในการบันทึกข้อมูล

1. ผู้กรอกยังไม่ทราบข้อมูลที่ชัดเจน/ถูกต้อง เนื่องจากไม่ใช่สายผู้สอน
2. การกรอกแก้ไขข้อมูลบางอย่างต้องอาศัยข้อมูลจากฐานข้อมูลทำให้ไม่สามารถแก้ไขด้วยตัวเองได้
3. ความเข้าใจในระบบการทำงานที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ
4. มีการเปลี่ยนแปลงผู้ปฏิบัติงานบ่อย / ยังไม่มีการให้คำแนะนำการใช้ Checo สำหรับผู้ที่มาปฏิบัติงานในด้านนี้ใหม่ / เจ้าหน้าที่มีภาระงานมากปฏิบัติงานไม่ทัน
5. ต้องใช้เวลาเรียนรู้
6. ข้อมูลและวิธีการกรอก
7. มีรายละเอียดช่องที่ต้องกรอกปลีกย่อยมาก บางช่องกรอกแล้วผิดไม่สามารถปรับแก้ได้ต้องกรอกใหม่ทั้งหมด ทำให้เสียเวลามาก
8. ไม่เข้าใจตัวอย่างของระบบส่งเอกสารออก-รับกลับมาแก้ไขทำให้ไม่แน่ใจว่าขณะนี้อยู่ในขั้นตอนใดของการส่งข้อมูลไปพิจารณา

4.3.3 ด้านการตรวจสอบรายละเอียดหลักสูตรในระบบ

1. การพิจารณาไม่เป็นไปตามมาตรฐานเดียวกัน ในหน่วยงานเดียวกัน
2. แก้ไขข้อมูลบันทึกแล้วแต่ สป.อว.ยังส่งมาแก้ไขประเด็นเดิมอีก
3. สป.อว.ใช้เวลาในการพิจารณาหลักสูตรนาน
4. การบันทึกข้อมูลในระบบไม่สอดคล้องกับในเล่มทำให้ต้องหาข้อมูลเพิ่มเติมในระบบให้ครบถ้วน

4.4 ผลการศึกษาแนวทาง/ข้อเสนอแนะการบันทึกข้อมูลหลักสูตรในระบบพิจารณาความสอดคล้องของหลักสูตรระดับอุดมศึกษา

ผู้ตอบแบบสอบถามได้ให้ข้อเสนอแนะเพื่อเป็นแนวทางในการบันทึกข้อมูลหลักสูตรในระบบพิจารณาความสอดคล้องของหลักสูตรระดับอุดมศึกษา ซึ่งสามารถสรุปได้ ดังนี้

1. ขอให้ สปอว.พิจารณาหลักสูตรให้เร็วขึ้นเนื่องจากบางหลักสูตรพิจารณาช้ากว่าที่กำหนด ทำให้มีผลกระทบต่อนักศึกษา
2. เวลากรอกข้อมูล ระบบช้า บางครั้งก็หลุด
3. อยากให้ปรับปรุงระยะเวลาที่ใช้ในการพิจารณา ควรจะพิจารณาให้แล้วเสร็จภายใน 15 วันหลังจากที่มหาวิทยาลัยส่งไปที่ สป.อว. ตามประกาศที่แจ้ง

4. การแจ้งเตือนให้หลักสูตรทราบว่ามีภาระแก้ไข ควรมีระบบแจ้งเตือนส่งทางอีเมล หรือหนังสือถึงหลักสูตร เพื่อให้หลักสูตรได้ทราบว่ามีภาระแก้ไขจะได้รับดำเนินการ
5. ควรมีการอบรมการใช้งานให้กรรมการบริหารหลักสูตรและเจ้าหน้าที่
6. คณะควรมีการพิจารณาภาระงานของเจ้าหน้าที่ให้มีความเหมาะสม
7. มีช่องทางติดต่อประสานงานกับเจ้าหน้าที่ส่วนกลางที่สามารถหึงข้อความเมื่อสงสัยเกี่ยวกับกระบวนการไว้ เพื่อสามารถดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพ
8. ควรปรับการบันทึกข้อมูลเฉพาะสาระสำคัญของหลักสูตรเพราะอย่างไรก็ได้แนบเอกสารหลักสูตรอยู่แล้ว
9. เพิ่มความสะดวกในการทำงาน ไม่ซ้ำซ้อนและกรอกง่าย ๆ
10. ควรจัดรูปเล่มให้ตรงกันกับในระบบ

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การดำเนินการวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาแนวทางพัฒนากระบวนการบันทึกข้อมูลหลักสูตรในระบบพิจารณาความสอดคล้องของหลักสูตร (Checo) ของมหาวิทยาลัยขอนแก่น ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพการบันทึกและแก้ไขข้อมูลหลักสูตรในระบบพิจารณาความสอดคล้องของหลักสูตรระดับอุดมศึกษา เพื่อศึกษาปัญหา อุปสรรคในการบันทึกข้อมูลในระบบพิจารณาความสอดคล้องของหลักสูตรหลักสูตรระดับอุดมศึกษา เพื่อเสนอแนวทาง/ข้อเสนอแนะการบันทึกข้อมูลหลักสูตรในระบบพิจารณาความสอดคล้องของหลักสูตรระดับอุดมศึกษา โดยศึกษาจากหลักสูตรที่อยู่ในขั้นตอนการบันทึกข้อมูลในระบบพิจารณาความสอดคล้องของหลักสูตร จำนวน 23 หลักสูตร และหลักสูตรที่อยู่ในขั้นตอนการแก้ไขตามข้อเสนอแนะของ สป.อว. จำนวน 64 หลักสูตร รวมจำนวน 87 หลักสูตร ซึ่งเป็นสถานะของหลักสูตรในระบบพิจารณาความสอดคล้องของหลักสูตร ณ วันที่ 5 พฤศจิกายน 2564 ประชากรในการเก็บรวบรวมข้อมูลได้จากกลุ่มเป้าหมายหลัก (Key informants) คือ ประธานหลักสูตร/คณะกรรมการบริหารหลักสูตร/อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร/อาจารย์ประจำหลักสูตร และ บุคลากรงานบริการการศึกษา/บุคลากรที่ปฏิบัติงานด้านหลักสูตรที่อยู่ในกลุ่มสาขาวิชา วิทยาศาสตร์สุขภาพ กลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์เทคโนโลยี และ กลุ่มสาขาวิชามนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ ของมหาวิทยาลัยขอนแก่น ที่อยู่ระหว่างดำเนินการการบันทึกข้อมูลหลักสูตรและอยู่ในขั้นตอนการแก้ไขหลักสูตรตามข้อเสนอแนะของ สป.อว. ในระบบพิจารณาความสอดคล้องของหลักสูตร เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลคือแบบสอบถาม การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลทั้งข้อมูลเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ ซึ่งมีขั้นตอน ดังนี้ 1) ศึกษาหลักการทำทฤษฎี และเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำหลักสูตร 2) การจัดเก็บแบบสอบถามจากประธานหลักสูตร/คณะกรรมการบริหารหลักสูตร/อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร/อาจารย์ประจำหลักสูตร และ บุคลากรงานบริการการศึกษา/บุคลากรที่ปฏิบัติงานด้านหลักสูตร ในกลุ่มสาขาวิชา วิทยาศาสตร์สุขภาพ กลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์เทคโนโลยี และ กลุ่มสาขาวิชามนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ และมีวิเคราะห์ข้อมูลด้านการบันทึกรายละเอียดหลักสูตรในระบบพิจารณาความสอดคล้องของหลักสูตร (Checo) โดยดำเนินการวิเคราะห์ผลค่าด้วยการหาค่าร้อยละ (Percentage) ของการปฏิบัติ โดยมีการจัดเกณฑ์เกี่ยวกับระดับการปฏิบัติออกเป็น 5 ระดับ ดังนี้ ระดับการปฏิบัติระดับ 5 หมายถึง มีการปฏิบัติมากที่สุด ระดับการปฏิบัติ ระดับ 4 หมายถึง มีการปฏิบัติมาก ระดับการปฏิบัติ ระดับ 3 หมายถึง มีการปฏิบัติปานกลาง ระดับการปฏิบัติ ระดับ 2 หมายถึง มีการปฏิบัติน้อย ระดับการปฏิบัติ ระดับ 1 หมายถึง มีการปฏิบัติน้อยที่สุด

1. สรุปผลการศึกษา

1.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

จากการเก็บรวบรวมข้อมูลจากหลักสูตรที่อยู่ในขั้นตอนการบันทึกข้อมูลในระบบพิจารณาความสอดคล้องของหลักสูตร จำนวน 23 หลักสูตร และหลักสูตรที่อยู่ในขั้นตอนการแก้ไขตามข้อเสนอแนะของ สป.อว. จำนวน 64 หลักสูตร รวมจำนวน 87 หลักสูตร พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามโดยส่วนมากเป็นประธานหลักสูตร/คณะกรรมการบริหารหลักสูตร/อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร/อาจารย์ประจำหลักสูตร จำนวน 45 คน คิดเป็นร้อยละ 51.7 เป็นบุคลากรงานบริการการศึกษา/บุคลากรที่ปฏิบัติงานด้านหลักสูตร จำนวน 42 คน คิดเป็นร้อยละ 48.3 เป็นเพศหญิง จำนวน 64 คน คิดเป็นร้อยละ 73.6 รองลงมาเป็นเพศชาย จำนวน 23 คน คิดเป็นร้อยละ 26.4 มีอายุระหว่าง 41-50 ปี จำนวน 32 คน คิดเป็นร้อยละ 36.8 รองลงมาคืออายุ 31 – 40 ปี จำนวน 26 คน คิดเป็นร้อยละ 29.9 และน้อยที่สุดมีอายุน้อยกว่าหรือเท่ากับ 30 ปี จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 8.0 เป็นสายผู้สอน มีตำแหน่งทางวิชาการรองศาสตราจารย์ จำนวน 21 คน คิดเป็นร้อยละ 24.1 รองลงมาคือตำแหน่งทางวิชาการผู้ช่วยศาสตราจารย์ จำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 23.0 และน้อยที่สุดเป็นสายสนับสนุน มีตำแหน่งชำนาญการพิเศษ จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 2.3 มีระยะเวลาในการปฏิบัติงานด้านหลักสูตร 11 ปีขึ้นไป จำนวน 38 คน คิดเป็นร้อยละ 43.7 รองลงมาคือระยะเวลาที่ปฏิบัติงานด้านหลักสูตร 6 – 10 ปี จำนวน 29 คน คิดเป็นร้อยละ 33.3 และน้อยที่สุดมีระยะเวลาการปฏิบัติงานน้อยกว่าหรือเท่ากับ 5 ปี จำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 23.0 ปฏิบัติงานในกลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี จำนวน 33 คน คิดเป็นร้อยละ 37.9 รองลงมาปฏิบัติงานในกลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์สุขภาพ จำนวน 31 คน คิดเป็นร้อยละ 35.6 และน้อยที่สุดปฏิบัติงานในกลุ่มสาขาวิชามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์จำนวน 23 คน คิดเป็นร้อยละ 26.4 เคยเข้ารับการอบรมด้านการบันทึกข้อมูลหลักสูตรในระบบพิจารณาความสอดคล้องของหลักสูตร (CHECO) จำนวน 64 คน คิดเป็นร้อยละ 73.6 ไม่เคยเข้ารับการอบรมด้านการบันทึกข้อมูลหลักสูตรในระบบพิจารณาความสอดคล้องของหลักสูตร (CHECO) จำนวน 23 คน คิดเป็นร้อยละ 25.3

1.2 สภาพการการบันทึกและแก้ไขข้อมูลในระบบพิจารณาความสอดคล้องของหลักสูตรระดับอุดมศึกษา

ผลการวิเคราะห์การบันทึกข้อมูลในระบบพิจารณาความสอดคล้องของหลักสูตรระดับอุดมศึกษา พบว่าระดับการปฏิบัติในการบันทึกข้อมูลหลักสูตรในระบบพิจารณาความสอดคล้องของหลักสูตรทุกประเด็นอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เมื่อแยกระดับการปฏิบัติเป็นรายข้อ ปรากฏผลดังนี้ ความรู้ ความเข้าใจในการบันทึกข้อมูลในระบบ CHECO สามารถบันทึกข้อมูลหลักสูตรในระบบ CHECO ได้ สามารถเลือกเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรที่เกี่ยวข้องและระบุชื่อปริญญาของหลักสูตรได้อย่าง

ถูกต้อง สามารถเลือกรูปแบบของหลักสูตรในการบันทึกข้อมูลในระบบ CHECO เช่น หลักสูตรปรับปรุง เล็กน้อย ปรับปรุงตามรอบกำหนดการปรับปรุง ปรับปรุงแบบรวม ปรับปรุงแบบแยกได้อย่างถูกต้อง สามารถเปลี่ยนชื่อหลักสูตรของท่านให้เป็นปัจจุบันได้อย่างถูกต้อง สามารถแนบรายงานการประชุมสภามหาวิทยาลัยตามที่ สป.อว. กำหนดได้อย่างถูกต้อง สามารถบันทึกข้อมูลอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรและอาจารย์ประจำหลักสูตรได้ถูกต้องตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตร สามารถบันทึกข้อมูลอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรในระดับปริญญาโทและปริญญาเอกที่มีรายชื่ออาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรชื่อเดียวกันได้ (การผูกหลักสูตร 2 ปริญญา ระดับโท-เอก) สามารถเพิ่มชื่ออาจารย์ใหม่ที่ยังไม่มีในระบบ CHECO ได้ สามารถแก้ไขข้อมูลอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรและอาจารย์ประจำหลักสูตร และผลงานทางวิชาการในระบบ CHECO ได้ สามารถบันทึกข้อมูลผลลัพธ์การเรียนรู้ของหลักสูตรในระดับปริญญาตรี และบัณฑิตศึกษาได้อย่างถูกต้อง สามารถบันทึกจำนวนนักศึกษา คุณสมบัติผู้เข้าศึกษา และเกณฑ์ในการสำเร็จการศึกษาได้อย่างถูกต้อง สามารถแนบไฟล์หลักสูตรได้ถูกต้องและครบถ้วน ตามที่ สป.อว. กำหนด การปฏิบัติสูงสุดระดับมาก

ระยะเวลาในการบันทึกข้อมูลหลักสูตรในระบบ CHECO มากที่สุดคือ 7 วันขึ้นไป จำนวนครั้งที่ได้รับการแจ้งให้แก้ไขจาก สป.อว. ก่อนการรับทราบหลักสูตรมากที่สุด คือ จำนวนมากกว่า 3 ครั้ง ระยะเวลาการแก้ไขหลักสูตรตามข้อเสนอแนะของ สป.อว. มากที่สุดคือ 7 วันขึ้นไป เมื่อเกิดปัญหาในการบันทึกข้อมูลหลักสูตรในระบบ CHECO ผู้ตอบแบบสอบถามไม่สามารถแก้ไขปัญหาด้วยตนเองและต้องขอคำแนะนำจากหน่วยงานกลางของมหาวิทยาลัยมากที่สุด ระยะเวลาทั้งหมดในการรับทราบหลักสูตรในระบบ CHECO ผู้ตอบแบบสอบถามใช้ระยะเวลามากกว่า 120 วัน การบันทึกข้อมูลในระบบ CHECO ซึ่งประกอบด้วยส่วนที่ต้องบันทึกข้อมูลจำนวน 3 ส่วน นั้น สป.อว. แจ้งแก้ไขในส่วนที่ 3 ซึ่งประกอบด้วย คุณสมบัติผู้เรียน การพัฒนาผลการเรียนรู้ในแต่ละด้าน จำนวนผู้เรียน เกณฑ์สำเร็จการศึกษา และไฟล์รายละเอียดหลักสูตร (มคอ.2) มากที่สุด ปัจจัยที่ส่งผลให้บันทึก/การแก้ไขข้อมูลหลักสูตรในระบบพิจารณาความสอดคล้องของหลักสูตรไม่เป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนดไว้โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือ มีภาระงานหลายอย่าง ระบบเกิดข้อผิดพลาด ไม่สามารถเข้าใช้งานระบบ CHECO ได้ ข้อมูลที่ต้องเพิ่มเติมในระบบ CHECO ไม่ครบถ้วน เช่น รายงานการประชุมสภามหาวิทยาลัย รายละเอียดผลงานทางวิชาการของอาจารย์ เปลี่ยนผู้ปฏิบัติงานทำให้ขาดความต่อเนื่องในการบันทึก/แก้ไขข้อมูล และไม่มีข้อมูล User และ Password ทำให้ไม่สามารถเข้าสู่ระบบได้

1.3 ปัญหาอุปสรรคในการบันทึกข้อมูลหลักสูตรในระบบพิจารณาความสอดคล้องของหลักสูตรระดับอุดมศึกษา

ปัญหาอุปสรรคในการบันทึกข้อมูลในระบบพิจารณาความสอดคล้องของหลักสูตร นั้น จะเห็นได้ว่า ระบบพิจารณาความสอดคล้องของหลักสูตรฯ ไม่เสถียร เมื่อเข้าระบบได้แล้วแต่ไม่สามารถทำงานได้ ไม่สามารถบันทึกข้อมูลได้ ไม่มีระบบการแจ้งเตือนสถานะของหลักสูตร ระหว่างระบบ CHECO และ CHE QA มีความซ้ำซ้อนกัน ผู้บันทึกข้อมูลยังไม่เข้าใจข้อมูลและวิธีการกรอกรายละเอียดหลักสูตรลงในระบบ CHECO ซึ่งต้องใช้เวลาเรียนรู้ รวมถึงผู้ปฏิบัติงานมีการเปลี่ยนแปลงหน้าที่บ่อยทำให้ขาดความต่อเนื่องในการปฏิบัติงาน เจ้าหน้าที่มีภาระงานมากไม่สามารถปฏิบัติงานได้ทัน การบันทึกข้อมูลมีรายละเอียดปลีกย่อยที่ต้องบันทึกเป็นจำนวนมากบางช่องกรอกแล้วไม่สามารถแก้ไขได้ต้องบันทึกใหม่ทั้งหมด ยังไม่มีการให้คำแนะนำการใช้ CHECO สำหรับผู้มาปฏิบัติงานในด้านนี้ใหม่ การพิจารณาหลักสูตรของ สป.อว.ควรมีมาตรฐานเดียวกันและ สป.อว.ใช้เวลาในการพิจารณาหลักสูตรนาน

1.4 แนวทาง/ข้อเสนอแนะในการบันทึกข้อมูลหลักสูตรในระบบพิจารณาความสอดคล้องของหลักสูตรระดับอุดมศึกษา

ข้อเสนอแนะในการบันทึกข้อมูลในระบบพิจารณาความสอดคล้องของหลักสูตร นั้นจะเห็นได้ว่าต้องการให้ สป.อว.พิจารณาหลักสูตรให้เร็วขึ้นเนื่องจากบางหลักสูตรพิจารณาช้ากว่าที่กำหนดทำให้มีผลกระทบต่อนักศึกษา ควรมีระบบการแจ้งเตือนเพื่อให้ทราบสถานะของหลักสูตร ควรมีการอบรมการใช้งานโปรแกรม CHECO กรรมการบริหารหลักสูตรและเจ้าหน้าที่ คณะควรมีการพิจารณาภาระงานของเจ้าหน้าที่ให้มีความเหมาะสม ในการบันทึกข้อมูลในระบบ CHECO ให้บันทึกเฉพาะสาระสำคัญเพราะอย่างไรก็ได้แนบเล่มหลักสูตรในระบบ มีช่องทางในการติดต่อประสานงานกับเจ้าหน้าที่ส่วนกลางเมื่อเกิดข้อสงสัย ควรเพิ่มความสะดวกในการทำงาน มีการบันทึกข้อมูลไม่ซ้ำซ้อน ควรมีการอบรมการใช้งานให้กรรมการบริหารหลักสูตรและเจ้าหน้าที่

2. อภิปรายผล

แนวทางพัฒนากระบวนการบันทึกข้อมูลหลักสูตรในระบบพิจารณาความสอดคล้องของหลักสูตร (Checo) ของมหาวิทยาลัยขอนแก่น มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพการบันทึกและแก้ไขข้อมูลหลักสูตรในระบบพิจารณาความสอดคล้องของหลักสูตรระดับอุดมศึกษา เพื่อศึกษาปัญหาอุปสรรคในการบันทึกข้อมูลหลักสูตรในระบบพิจารณาความสอดคล้องของหลักสูตรระดับอุดมศึกษา เพื่อเป็นแนวทาง/ข้อเสนอแนะการบันทึกข้อมูลหลักสูตรในระบบพิจารณาความสอดคล้องของหลักสูตรระดับอุดมศึกษา ทั้งนี้ในด้านการบันทึกข้อมูลนั้นผู้ปฏิบัติงานมีความรู้ ความเข้าใจในการ

บันทึกข้อมูลหลักสูตรในระบบ CHECO และสามารถบันทึกข้อมูลหลักสูตรในระบบ CHECO ได้ แต่เนื่องจากผู้ปฏิบัติงานด้านนี้ มีภาระงานที่ค่อนข้างมากทำให้ใช้ระยะเวลามากกว่า 7 วัน ในการบันทึกข้อมูลครั้งแรก รวมถึงการแก้ไขหลักสูตรตามข้อเสนอแนะของ สป.อว. อีกทั้งข้อมูลหลักสูตรมีรายละเอียดเป็นจำนวนมากโดยเฉพาะข้อมูลด้านอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร อาจารย์ประจำหลักสูตร ทำให้บันทึกข้อมูลคลาดเคลื่อนจากเล่มรายละเอียดหลักสูตร (มคอ.2) โดยหลักสูตรทั้งหมด 87 หลักสูตร มี 42 หลักสูตรที่ได้รับแจ้งให้แก้ไขจาก สป.อว. มากกว่า 3 ครั้ง รวมระยะเวลาทั้งหมดตั้งแต่เริ่มกระบวนการบันทึกข้อมูลในระบบพิจารณาความสอดคล้องของหลักสูตรจนกระทั่งหลักสูตรได้รับการรับทราบในระบบพิจารณาความสอดคล้องของหลักสูตร จาก สป.อว.มากกว่า 120 วัน ทั้งนี้ปัญหาอุปสรรคในการบันทึกข้อมูลหลักสูตรในระบบพิจารณาความสอดคล้องของหลักสูตรนั้นจะเห็นได้ว่าระบบพิจารณาความสอดคล้องของหลักสูตรช้า ไม่เสถียร เมื่อเข้าสู่ระบบแล้วไม่สามารถกรอกข้อมูลเพิ่มเติม หรือบันทึกข้อมูลได้ รวมถึงผู้บันทึกข้อมูลมีภาระงานเป็นจำนวนมาก การเปลี่ยนแปลงผู้ปฏิบัติหรือภาระงานที่รับผิดชอบบ่อยทำให้ขาดความต่อเนื่อง ควรมีการอบรมการใช้งานให้กรรมการบริหารหลักสูตรและเจ้าหน้าที่ ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ อรรถพล หนูเพชร (2558) ได้ศึกษาการพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการจัดการด้านการประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับหลักสูตร พบว่า 1.ระบบจัดเก็บข้อมูลไม่มีประสิทธิภาพ 2.การจัดเก็บข้อมูลส่วนใหญ่อยู่ในรูปแบบของกระดาษ 3.ปัญหาการจัดเตรียมข้อมูลพื้นฐานล่าช้า 4.การจัดทำข้อมูล ต้องรวมข้อมูลจากหลายแหล่งข้อมูล 5.ข้อมูลในระบบฐานข้อมูลของมหาวิทยาลัยยังไม่ครบถ้วน สมบูรณ์ ผลด้านการพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการจัดการมีการพัฒนาดังนี้คือ ด้านการเข้าใช้งาน การจัดเก็บข้อมูล การสืบค้นข้อมูล การรายงานผล และความปลอดภัย และสอดคล้องกับผลการศึกษาของภาณุมาศ บุตสีผา (2561) ได้ศึกษาการพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการจัดการข้อมูลหลักสูตร มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร ผลการศึกษาพบว่า 1. ปัญหาของระบบสารสนเทศ เพื่อการจัดการข้อมูลหลักสูตร คือ ขั้นตอนการทำงานระบบเดิมมีความล่าช้า เนื่องจากใช้ระยะเวลามากในการตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล การเกิดความผิดพลาดการทำงานซ้ำซ้อนและการใช้ทรัพยากรสิ้นเปลือง ส่วนความต้องการระบบสารสนเทศใหม่นั้น ผู้ใช้ต้องการระบบที่สามารถจัดเก็บข้อมูลและประมวลผลได้อย่างรวดเร็วและถูกต้อง และนำเสนอข้อมูลได้อย่างมีประสิทธิภาพ 2. การพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการจัดการข้อมูลหลักสูตร ทำให้ได้ระบบสารสนเทศที่สามารถจัดการและนำเสนอข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรที่มีความสามารถบันทึกข้อมูลรายละเอียดหลักสูตร อาจารย์ประจำหลักสูตร การให้รหัสรายวิชาอัตโนมัติ และสรุปลักษณะต่าง ๆ ด้านการรายงานประกันคุณภาพการศึกษาเกี่ยวกับหลักสูตร

3. ข้อเสนอแนะ

3.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. ควรมีการประเมินภาระงานของผู้ปฏิบัติงานด้านต่าง ๆ ให้เหมาะสมเพื่อให้ผู้ปฏิบัติงานสามารถปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายได้ทันตามกำหนดระยะเวลา
2. ควรมีการปรับลดรายละเอียดที่จะบันทึกในระบบพิจารณาความสอดคล้องของหลักสูตร
3. ควรมีการลดความซ้ำซ้อนระหว่างระบบ CHECO และ

3.2 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการทำวิจัยเชิงปฏิบัติการในการพัฒนาฝึกอบรมเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรและการบันทึกข้อมูลหลักสูตรในระบบพิจารณาความสอดคล้องของหลักสูตร
2. ควรมีการศึกษาวิจัยแบบเจาะจงในหลักสูตรที่ใช้ระยะเวลาในการรับทราบหลักสูตรเกิน 120 วัน

เอกสารอ้างอิง

- คณะกรรมการการอุดมศึกษา, สำนักงาน (2552). ความเป็นมาของโครงการ TQF. เข้าถึงได้ที่ <http://www.mua.go.th/user/tqf-hed/>. (วันที่ค้นข้อมูล : /24 กรกฎาคม 2565)
- _____ (2553). มาตรฐานการอุดมศึกษาและเกณฑ์มาตรฐานที่เกี่ยวข้อง, (พิมพ์ครั้งที่ 6). กรุงเทพฯ : ภาพพิมพ์.
- _____ (2557). คู่มือการประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับหลักสูตร พ.ศ.2557. กรุงเทพฯ : ภาพพิมพ์.
- ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์. (2556). การพัฒนาหลักสูตร : ทฤษฎีสู่การปฏิบัติ. กรุงเทพฯ : วิพรินทร์.
- ไชยรัตน์ ปราณี. (2547). การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ เรื่องการศึกษาชุมชนเพื่อสืบค้นองค์ความรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่น ซึ่งเป็นข้อมูลพื้นฐานในการ
- ญาณิศา เพ็ชรสัมฤทธิ์. (2558). สภาพและปัญหาการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ในเขตการปกครองคณะสงฆ์ที่ 4. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต (สาขาหลักสูตรและการสอน). บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์. เข้าถึงได้จาก : <http://tdc.thailis.or.th/tdc/basic.php>. (วันที่ค้นข้อมูล : 8 สิงหาคม 2565).
- ณัชชา พระปฐมนาวิ. (2557). การพัฒนาหลักสูตร. เข้าถึงได้จาก : <http://mynewblognutcha.blogspot.com/2014/12/9.html>. (วันที่ค้นข้อมูล : 8 กรกฎาคม 2565).
- ทัศนีย์ บุญเต็ม, สุภาสินี สุภธีระ, ถนอมวรรณ ประเสริฐเจริญสุข, ทวีชัย บุญเต็ม, น้อยทิพย์ ลิ้มยิ่งเจริญ, กิ่งฟ้า สินธุวงษ์, ฉันทนา กล่อมจิต, วรรณจรรย์ มั่งสิงห์, เพ็ญณี แนนรอก และปาริชาติ วชิรรัตนภาพ. (2548). รายงานวิจัยเรื่องการพัฒนาหลักสูตรระดับอุดมศึกษา : กรณีศึกษามหาวิทยาลัยขอนแก่น. ขอนแก่น : มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2542). จิตวิทยาอุตสาหกรรม. กรุงเทพฯ : ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพฯ.
- ฉันท ชาติทอง. (2551) การออกแบบการสอนและบูรณาการ. นครปฐม: เพชรเกษมการพิมพ์
- ภาณุมาศ บุตสีผา และคณะ. (2561). การพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการจัดการข้อมูลหลักสูตรมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร. วารสารบัณฑิตศึกษา ปีที่ 15 ฉบับที่ 68 มกราคม – มีนาคม 2561. สกลนคร : มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

พระมหาสุทัศน์ นักการเรียน (ติสสรวาที), ไฉไลฤดี ยุวนะศิริ, รุ่งทิพย์ กล้าหาญ และ ปฎิธรรม
สำเนียง (2558). แนวทางการปฏิบัติตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา
แห่งชาติ : ปัญหา อุปสรรค การแก้ไขและแนวทางการพัฒนา. กรุงเทพฯ : กองวิชาการ
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

พันธ์ศักดิ์ พลสารมย์. (2543). การปฏิรูปการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษาการพัฒนา
กระบวนการเรียนรู้ในระดับปริญญาตรี, วันที่ 18-19 กันยายน พ.ศ. 2546 ณ ห้อง
คอนเวนชั่น ฮอลล์ โรงแรมแอมบาสซาเดอร์ สุขุมวิท 11-13. กรุงเทพฯ : สำนักงาน
เลขาธิการสภาการศึกษา ร่วมกับสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ.

พิสมัย ถิละแก้ว. (2541). หลักสูตรการประถมศึกษา. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ : สถาบัน
ราชภัฏสวนดุสิต.

চারঙ্গ บัวศรี. (2542). ทฤษฎีหลักสูตร. กรุงเทพฯ : พัฒนาศึกษา

รุจิ ภู่อารยะ. (2545). พัฒนาหลักสูตร : ตามแนวปฏิรูปการศึกษา. กรุงเทพฯ : บุ๊คพ้อยท์.

วัฒนาพร ระงับทุกข์. (2542). แผนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง. กรุงเทพฯ :
แอลทีเพรส.

วิชัย ประสิทธิ์วุฒิเวชช์. (2544). การพัฒนาหลักสูตรสานต่อที่ท้องถิ่น. กรุงเทพฯ : เซ็นเตอร์
ดิสคัฟเวอรี.

วิชัย วงษ์ใหญ่. (2537). พัฒนาหลักสูตรและการสอนมิติใหม่. (พิมพ์ครั้งที่ 3).

กรุงเทพฯ : ธเนศวรการพิมพ์.

ศศิธร ชันดิธรางกูร. (2550). หลักสูตรและการพัฒนาหลักสูตร. เลย : มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย.

ศรีนวล สารนอก. (2551). การศึกษาสภาพและปัญหาการดำเนินงานตามเกณฑ์
มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน มาตรฐานที่ 4 ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 6. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตร
มหาบัณฑิต (สาขาการบริหารการศึกษา). บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏ
นครราชสีมา. เข้าถึงได้จาก : <http://tdc.thailis.or.th/tdc/basic.php>. (วันที่ค้น
ข้อมูล : 16 กรกฎาคม 2565).

สงัด อุทรานันท์. (2532). เทคนิคการจัดการเรียนการสอนอย่างเป็นระบบ. (พิมพ์ครั้งที่ 6).

กรุงเทพฯ : มิตรสยาม.

สุนีย์ ภู่อันธ์. (2546). แนวคิดพื้นฐานการสร้าและพัฒนหลักสูตร. เชียงใหม่. แสงศิลป์.

สุมิตร คุณานุกร. (2550). หลักสูตรและการสอน. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ : ชวนชม.

แสงเพชร พระฉาย. (2557). ความคิดเห็นเกี่ยวกับการสังเคราะห์ระบบสารสนเทศเพื่อการบริหาร
หลักสูตรตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา. วารสารวิชาการการจัดการ
เทคโนโลยีสารสนเทศและนวัตกรรม คณะเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏ
มหาสารคาม ปีที่ 1 ฉบับที่ 2 กรกฎาคม - ธันวาคม 2557

อรรถพร ธนูเพชร. (2558). การพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการจัดการด้านการประกันคุณภาพ
การศึกษาภายในระดับหลักสูตร. วารสารสถาบันวิจัยญาณสังวร. ปีที่ 12 ฉบับที่ 2
(กรกฎาคม - ธันวาคม 2564)

ภาคผนวก
แบบสอบถามเพื่อการวิจัย
เรื่อง การพัฒนาการบันทึกข้อมูลหลักสูตรในระบบพิจารณาความสอดคล้องของหลักสูตร
ระดับอุดมศึกษา วิทยาลัยฯ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัญหา อุปสรรคในการบันทึกข้อมูลในระบบพิจารณาความสอดคล้องของหลักสูตร เพื่อเสนอแนวทางพัฒนากระบวนการบันทึกข้อมูลในระบบพิจารณาความสอดคล้องของหลักสูตร ซึ่งประกอบด้วย 3 ตอน ดังนี้
 - ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม
 - ตอนที่ 2 การบันทึกข้อมูลในระบบพิจารณาความสอดคล้องของหลักสูตรระดับอุดมศึกษา
 - 2.1 ความสอดคล้องของการบันทึกข้อมูลในระบบพิจารณาความสอดคล้องของหลักสูตร
 - 2.2 สภาพปัจจุบันการบันทึกข้อมูลในระบบพิจารณาความสอดคล้องของหลักสูตร
 - ตอนที่ 3 ปัญหาอุปสรรค - ข้อเสนอแนะ ในการบันทึกข้อมูลหลักสูตรในระบบพิจารณาความสอดคล้องของหลักสูตรระดับอุดมศึกษา
2. โปรดตอบแบบสอบถามตามความเป็นจริงให้ครบทุกข้อ เพื่องานวิจัยครั้งนี้จะได้สมบูรณ์และมีคุณค่าต่อการพัฒนาการบันทึกข้อมูลหลักสูตรในระบบพิจารณาความสอดคล้องของหลักสูตร
3. ผู้วิจัยจะใช้คำตอบของท่านสำหรับงานวิจัยครั้งนี้เท่านั้น โดยสงวนคำตอบของท่านไว้เป็นความลับ และนำเสนอผลการวิจัยในภาพรวม ไม่ส่งผลกระทบต่อการทำงานในหน้าที่ของท่าน

ขอขอบคุณอย่างสูงที่ให้ความอนุเคราะห์ตอบแบบสอบถาม
 งานหลักสูตรและสหกิจศึกษา
 สำนักบริหารและพัฒนาวិชาการ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน หน้าข้อความที่ตรงกับสถานภาพของท่านหรือเติมตัวเลขใน ช่องว่างตามความเป็นจริง

1. สถานะของผู้ตอบแบบสอบถาม
 - ประธานหลักสูตร/คณะกรรมการบริหารหลักสูตร/อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร/อาจารย์ประจำหลักสูตร
 - บุคลากรงานบริการการศึกษา/บุคลากรที่ปฏิบัติงานด้านหลักสูตร
2. เพศ
 - ชาย หญิง
3. อายุ
 - น้อยกว่า ≤ 30 ปี 31 – 40 ปี
 - 41 – 50 ปี 51 ปี ขึ้นไป
4. ตำแหน่งทางวิชาการ
 - สายผู้สอน
 - ศาสตราจารย์ รองศาสตราจารย์
 - ผู้ช่วยศาสตราจารย์ อาจารย์
 - สายสนับสนุน
 - ปฏิบัติกร ชำนาญงาน
 - ชำนาญการ ชำนาญการพิเศษ
5. ระยะเวลาที่ปฏิบัติงานด้านหลักสูตร
 - น้อยกว่า ≤ 5 ปี 6 – 10 ปี 11 ปีขึ้นไป
6. ท่านปฏิบัติงานด้านหลักสูตรในกลุ่มสาขาวิชาใด
 - วิทยาศาสตร์สุขภาพ
 - วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
 - มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
7. ท่านเคยเข้ารับการอบรมการบันทึกข้อมูลหลักสูตรในระบบพิจารณาความสอดคล้องของหลักสูตร (CHECO) หรือไม่
 - เคย
 - ไม่เคย

ตอนที่ 2 การบันทึกข้อมูลในระบบพิจารณาความสอดคล้องของหลักสูตรระดับอุดมศึกษา
คำชี้แจง

แบบสอบถามนี้ สอบถามเพื่อทราบการบันทึกข้อมูลในระบบพิจารณาความสอดคล้องของหลักสูตรระดับอุดมศึกษา (CHECO) โปรดพิจารณาข้อความในแบบสอบถามทีละข้อแล้วทำเครื่องหมาย ลงใน ระดับปฏิบัติที่ตรงกับความเป็นจริง

ตอนที่ 2.1 ความสอดคล้องของการบันทึกข้อมูลในระบบพิจารณาความสอดคล้องของ
หลักสูตร

ข้อที่	การบันทึกข้อมูลในระบบ พิจารณาความสอดคล้องของหลักสูตร (CHECO)	ระดับการปฏิบัติ				
		มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปาน กลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่ สุด (1)
1	ท่านมีความรู้ ความเข้าใจในการบันทึกข้อมูลหลักสูตรในระบบ CHECO					
2	ท่านสามารถบันทึกข้อมูลหลักสูตรในระบบ CHECO ได้					
การบันทึกข้อมูล ส่วนที่ 1 ของระบบ CHECO						
3	ท่านสามารถเลือกเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรที่เกี่ยวข้องและระบุชื่อปริญญาของหลักสูตรได้อย่างถูกต้อง					
4	ท่านสามารถเลือกรูปแบบของหลักสูตรในการบันทึกข้อมูลในระบบ CHECO เช่น หลักสูตรปรับปรุงเล็กน้อย ปรับปรุงตามรอบ กำหนดการปรับปรุง ปรับปรุงแบบรวม ปรับปรุงแบบแยกได้อย่างถูกต้อง					
5	ท่านสามารถเปลี่ยนชื่อหลักสูตรของท่านให้เป็นปัจจุบันได้อย่างถูกต้อง					
การบันทึกข้อมูล ส่วนที่ 2 ของระบบ CHECO						
5	ท่านสามารถแนบรายงานการประชุมสภามหาวิทยาลัยตามที่ สป.อว. กำหนดได้อย่างถูกต้อง					

ข้อที่	การบันทึกข้อมูลในระบบ พิจารณาความสอดคล้องของหลักสูตร (CHECO)	ระดับการปฏิบัติ				
		มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
6	ท่านสามารถบันทึกข้อมูลอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร และอาจารย์ประจำหลักสูตรได้ถูกต้องตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตร					
8	ท่านสามารถบันทึกข้อมูลอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรในระดับปริญญาโทและปริญญาเอกที่มีรายชื่ออาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรชื่อเดียวกันได้ (การผูกหลักสูตร 2 ปริญญา ระดับโท-เอก)					
9	ท่านสามารถเพิ่มชื่ออาจารย์ใหม่ที่ยังไม่มีในระบบ CHECO ได้					
10	ท่านสามารถแก้ไขข้อมูลอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรและอาจารย์ประจำหลักสูตร และผลงานทางวิชาการในระบบ CHECO ได้					
การบันทึกข้อมูลส่วนที่ 3 ของระบบ CHECO						
11	ท่านสามารถบันทึกข้อมูลผลลัพธ์การเรียนรู้ของหลักสูตรในระดับปริญญาตรี และบัณฑิตศึกษาได้อย่างถูกต้อง					
12	ท่านสามารถบันทึกจำนวนนักศึกษา คุณสมบัติผู้เข้าศึกษา และเกณฑ์ในการสำเร็จการศึกษาได้อย่างถูกต้อง					
13	ท่านสามารถแนบไฟล์หลักสูตรได้ถูกต้องและครบถ้วน ตามที่ สป.อว.กำหนด					

2.2 สภาพปัจจุบันการบันทึกข้อมูลในระบบพิจารณาความสอดคล้องของหลักสูตร

14. ท่านบันทึกข้อมูลหลักสูตรในระบบ CHECO ใช้ระยะเวลาเท่าใดในการบันทึกข้อมูลครั้งแรก
- 1 – 3 วัน 4 – 6 วัน 7 วันขึ้นไป
15. หลักสูตรของท่านได้รับการแจ้งให้แก้ไขจาก สป.อว.จำนวนกี่ครั้ง ก่อนการรับทราบหลักสูตร
- 1 ครั้ง 2 ครั้ง 3 ครั้ง
- มากกว่า 3 ครั้ง ยังไม่รับทราบจาก สป.อว.
16. เมื่อท่านได้รับทราบการแจ้งแก้ไขหลักสูตรจาก สป.อว.แล้ว ท่านดำเนินการแก้ไขให้แล้วเสร็จตามข้อเสนอแนะของ สป.อว.และส่งมายังมหาวิทยาลัยเพื่อตรวจสอบก่อนส่ง สป.อว.กี่วัน
- 1 – 3 วัน 4 – 6 วัน 7 วันขึ้นไป
17. ท่านสามารถแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นระหว่างการบันทึกหลักสูตรในโปรแกรม CHECO ได้ด้วยตนเอง
- ใช่
- ไม่ใช่และขอคำแนะนำจากเพื่อนร่วมงาน
- ไม่ใช่และขอคำแนะนำจากหน่วยงานกลางของมหาวิทยาลัย
- ยังไม่รับทราบจาก สป.อว.
18. หลักสูตรของท่านได้รับการพิจารณาความสอดคล้องของหลักสูตรในระบบ CHECO โดยใช้ระยะเวลา
- 1 – 40 วัน 41 - 80 วัน
- 81 – 120 วัน มากกว่า 120 วัน
19. ประเด็นที่ สป.อว.แจ้งให้ท่านแก้ไขหลักสูตรในระบบ CHECO มากที่สุด
- ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป ประกอบด้วย สถานภาพของหลักสูตร ชื่อปริญญาและสาขาวิชา โครงสร้างหลักสูตร
- ส่วนที่ 2 ข้อมูลอาจารย์ ประกอบด้วย อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร อาจารย์ประจำหลักสูตร ระบบการจัดการศึกษา มติสภามหาวิทยาลัย

- ส่วนที่ 3 คุณสมบัติผู้เรียน ประกอบด้วย การพัฒนาผลการเรียนรู้ในแต่ละด้าน
คุณสมบัติผู้เรียน จำนวนผู้เรียน เกณฑ์สำเร็จการศึกษา และไฟล์รายละเอียดหลักสูตร
(มคอ.2)

20. ปัจจัยที่ส่งผลให้การบันทึก/การแก้ไขข้อมูลหลักสูตรในระบบพิจารณาความสอดคล้องของ
หลักสูตรไม่เป็นไปตามเป้าหมายที่ท่านกำหนดไว้ (เลือกตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- มีภาระงานหลายอย่าง
- ระบบเกิดข้อผิดพลาด ไม่สามารถเข้าใช้งานระบบ CHECO ได้
- ข้อมูลที่ต้องเพิ่มเติมในระบบ CHECO ไม่ครบถ้วน เช่น รายงานการประชุมสภา
มหาวิทยาลัย รายละเอียดผลงานทางวิชาการของอาจารย์
- ไม่มีข้อมูล User และ Password ทำให้ไม่สามารถเข้าสู่ระบบได้
- เปลี่ยนผู้ปฏิบัติงานทำให้ขาดความต่อเนื่องในการบันทึก/แก้ไขข้อมูล
- อื่น ๆ

ตอนที่ 3 ปัญหาอุปสรรค – ข้อเสนอแนะ ในการบันทึกข้อมูลหลักสูตรในระบบพิจารณาความ
สอดคล้องของหลักสูตรระดับอุดมศึกษา

ปัญหาอุปสรรค

.....

.....

.....

.....

ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

.....

.....

ประวัติผู้วิจัย

1. ตำแหน่งในโครงการ : หัวหน้าโครงการวิจัย
2. ชื่อ-สกุล : นางณัฐมา ขำศิริ
3. ตำแหน่งบริหาร/วิชาการ ในปัจจุบัน : นักวิชาการศึกษาชำนาญการ
4. สังกัด/ หมายเลขโทรศัพท์ /โทรสาร/ E-mail

สังกัด : งานหลักสูตรและสหกิจศึกษา
 หมายเลขโทรศัพท์ : 043-203200 / 089-7111593
 หมายเลขโทรสาร : ไม่มี
 E-mail : urawan@kku.ac.th

5. ประวัติการศึกษา (ปี พ.ศ. ที่จบ ระดับปริญญา คุณวุฒิ สาขาวิชา สถานศึกษา ประเทศ)

ปี พ.ศ. จบ	ระดับ ปริญญา	คุณวุฒิ	สาขาวิชา	สถานศึกษา	ประเทศ
2543	ปริญญาตรี	นิเทศศาสตรบัณฑิต	นิเทศ ศาสตร์	สถาบันราชภัฏ อุดรธานี	ไทย
2560	ปริญญาโท	รัฐประศาสนศาสตร มหาบัณฑิต	การ ปกครอง ท้องถิ่น	มหาวิทยาลัยขอนแก่น	ไทย

6. สาขาวิชาการที่มีความชำนาญ/เชี่ยวชาญ (ถ้ามี) -
7. ประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยทั้งในและต่างประเทศ (งานวิจัยที่ทำแล้วเสร็จ : ชื่อเรื่อง ปีที่พิมพ์ และสถานที่ในการวิจัย, งานวิจัยที่กำลังทำ : ชื่อเรื่อง แหล่งทุน, สถานะในโครงการ)

จุไรรัตน์ ศิริมั่งมูล, นุชนาด พันธราษฎร์ และณัฐมา ขำศิริ. (2562). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาในมหาวิทยาลัยขอนแก่น ประเภทโควตาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ประจำปีการศึกษา 2562. มหาวิทยาลัยขอนแก่น (ผู้ร่วมวิจัย)

จิรภา ไกยสวน, ณัฐมา ขำศิริ และนันทฎา ทองดา. (2562). ค่าใช้จ่ายต่อหัวของบัณฑิตที่มารับพระราชทานปริญญาบัตรระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยขอนแก่น ประจำปีการศึกษา 2560. มหาวิทยาลัยขอนแก่น (ผู้ร่วมวิจัย)

มัทรี วรรณชัย, ณิชฎมา ขำศิริ, อรรนุช หาทองคำ. (2562). กำกับติดตามหลักสูตรของ
มหาวิทยาลัยขอนแก่นที่ครบรอบระยะเวลาการปรับปรุงหลักสูตร.
มหาวิทยาลัยขอนแก่น (ผู้ร่วมวิจัย)

1. ตำแหน่งในโครงการ : ผู้ร่วมวิจัย
2. ชื่อ-สกุล : นางมัทรี วรรณชัย
3. ตำแหน่งบริหาร/วิชาการ ในปัจจุบัน : นักวิชาการศึกษาคำนาฏการ
4. สังกัด/ หมายเลขโทรศัพท์ /โทรสาร/ E-mail

สังกัด : งานหลักสูตรและสหกิจศึกษา
 หมายเลขโทรศัพท์ : 043-203200 / 089-3034590
 หมายเลขโทรสาร : ไม่มี
 E-mail : matrug@kku.ac.th

5. ประวัติการศึกษา (ปี พ.ศ. ที่จบ ระดับปริญญา คุณวุฒิ สาขาวิชา สถานศึกษา ประเทศ)

ปี พ.ศ. จบ	ระดับปริญญา	คุณวุฒิ	สาขาวิชา	สถานศึกษา	ประเทศ
2536	ปริญญาตรี	วิทยาศาสตร์บัณฑิต	สถิติ	มหาวิทยาลัยขอนแก่น	ไทย

6. สาขาวิชาการที่มีความชำนาญ/เชี่ยวชาญ (ถ้ามี) -
7. ประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยทั้งในและต่างประเทศ (งานวิจัยที่ทำแล้วเสร็จ : ชื่อเรื่อง ปีที่พิมพ์ และสถานที่ในการวิจัย, งานวิจัยที่กำลังทำ : ชื่อเรื่อง แหล่งทุน, สถานะในโครงการ)

มัทรี วรรณชัย, ณัฐณา ขำศิริ, อรณุช หาทองคำ. (2562). กำกับติดตามหลักสูตรของมหาวิทยาลัยขอนแก่นที่ครบรอบระยะเวลาการปรับปรุงหลักสูตร. มหาวิทยาลัยขอนแก่น (ผู้ร่วมวิจัย)

1. ตำแหน่งในโครงการ : ผู้ร่วมวิจัย
2. ชื่อ-สกุล : นางสาวนุชนาถ พันธุ์ราษฎร์
3. ตำแหน่งบริหาร/วิชาการ ในปัจจุบัน : นักวิชาการศึกษาชำนาญการ
4. สังกัด/ หมายเลขโทรศัพท์ /โทรสาร/ E-mail

 สังกัด : งานรับเข้าและการตลาด

 หมายเลขโทรศัพท์ : 043-202660 / 089-4203794

 หมายเลขโทรสาร : ไม่มี

 E-mail : nucpun@kku.ac.th

5. ประวัติการศึกษา (ปี พ.ศ. ที่จบ ระดับปริญญา คุณวุฒิ สาขาวิชา สถานศึกษา ประเทศ)

ปี พ.ศ. จบ	ระดับปริญญา	คุณวุฒิ	สาขาวิชา	สถานศึกษา	ประเทศ
2534	ปริญญาตรี	บริหารธุรกิจบัณฑิต	การตลาด	มหาวิทยาลัยรามคำแหง	ไทย

6. สาขาวิชาการที่มีความชำนาญ/เชี่ยวชาญ (ถ้ามี) -
7. ประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยทั้งในและต่างประเทศ (งานวิจัยที่ทำแล้วเสร็จ : ชื่อเรื่อง ปีที่พิมพ์ และสถานที่ในการวิจัย, งานวิจัยที่กำลังทำ : ชื่อเรื่อง แหล่งทุน, สถานะในโครงการ) จุไรรัตน์ ศิริมั่งมุล, นุชนาถ พันธุ์ราษฎร์ และณัฐมา ขำศิริ. (2562). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาในมหาวิทยาลัยขอนแก่น ประเภทโควตาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ประจำปีการศึกษา 2562. มหาวิทยาลัยขอนแก่น (ผู้ร่วมวิจัย)

1. ตำแหน่งในโครงการ : ผู้ร่วมวิจัย
2. ชื่อ-สกุล : นางสาวสุวารี เขียวคำ
3. ตำแหน่งบริหาร/วิชาการ ในปัจจุบัน : นักจัดการงานทั่วไปชำนาญการ
4. สังกัด/ หมายเลขโทรศัพท์ /โทรสาร/ E-mail

สังกัด : งานบริหารและสารสนเทศ
 หมายเลขโทรศัพท์ : 043-202397 / 086-2208424
 หมายเลขโทรสาร : ไม่มี
 E-mail : kswaree@kku.ac.th

5. ประวัติการศึกษา (ปี พ.ศ. ที่จบ ระดับปริญญา คุณวุฒิ สาขาวิชา สถานศึกษา ประเทศ)

ปี พ.ศ. จบ	ระดับปริญญา	คุณวุฒิ	สาขาวิชา	สถานศึกษา	ประเทศ
2542	ปริญญาตรี	วิทยาศาสตร์บัณฑิต	สถิติ ประยุกต์	สถาบันราชภัฏ อุดรธานี	ไทย

6. สาขาวิชาการที่มีความชำนาญ/เชี่ยวชาญ (ถ้ามี) -
7. ประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยทั้งในและต่างประเทศ (งานวิจัยที่ทำแล้วเสร็จ : ชื่อเรื่อง ปีที่พิมพ์ และสถานที่ในการวิจัย, งานวิจัยที่กำลังทำ : ชื่อเรื่อง แหล่งทุน, สถานะในโครงการ)
 นางสาวสุวารี เขียวคำ. (2562). การวิเคราะห์ผลลัพธ์การดำเนินงาน (หมวด 7 ผลลัพธ์) ตาม
 เกณฑ์รางวัลคุณภาพแห่งชาติ (Thailand Quality Award: TQA) ประจำปีการศึกษา
 2558-2560
 นางสาวมณีนันท์ มัคคะรม, นายสุรศักดิ์ แก้วคำแสน, นางสาวสุวารี เขียวคำ. (2562)
 การศึกษาความผูกพันของบุคลากรสายสนับสนุนที่มีต่อสำนักบริหารและพัฒนา
 วิชาการ มหาวิทยาลัยขอนแก่น ประจำปี พ.ศ. 2562 (ผู้ร่วมวิจัย)